

GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTESİ

CUMHURİYETİMİZİN
100. YILI

GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTELERİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMLERİ

Öğretim Elemanları Sergisi 2023

GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTESİ

SERGI TARİHLERİ

12 EKİM / 16 KASIM

AÇILIŞ KOKTEYLİ

12 EKİM SAAT: 14.30

Yer: Mahmutbey Yerleşkesi Sergi Salonu

Sergi Onursal Başkanı: Altınbaş Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Çağrı ERHAN

100. yıl Öğretim Elemanları Sergisi - Söyleşileri 2023 Düzenleme Kurulu Başkanı:

Altınbaş Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

Mahmutbey Yerleşkesi Sergi Küratörü: Dr. Öğr. Üyesi Fırat ARAPOĞLU

Gayrettepe Yerleşkesi Sergi Küratörü: Doç. Dr. Cüneyt GÖK

Sergi Yürütme Kurulu Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Arzu ALTINÇELİK TEKE

Sergi Yürütme Kurulu:

Arş. Gör. Hakan AKTUĞ

Arş. Gör. Merve MEPA

Arş. Gör. Mert HATİPOĞLU

Sergi Seçici Kurulu:

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

Prof. Dr. Sabri ÖZAYDIN

Doç. Dr. Hülya ŞAHİNER

Doç. Dr. Cüneyt GÖK

Doç. Dr. Mustafa AVCI

Doç. Dr. Janet BARIŞ

Dr. Öğr. Üyesi Raife Yaşar EYİLER

Dr. Öğr. Üyesi Arzu ALTINÇELİK TEKE

E-Katalog Grafik Tasarım: Dr. Öğr. Üyesi Arzu ALTINÇELİK TEKE

E-Katılım Belgeleri: Arş. Gör. Hakan AKTUĞ

Ali ALTINBAŞ

Mütevelli Heyet Başkanı

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk Milletine en büyük armağanı olan Cumhuriyetimiz 100 yaşında.

Türkiye'nin bir numaralı uluslararası üniversitesi Altınbaş Üniversitesi olarak Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıl dönümünü kutlama etkinlikleri kapsamında, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi tarafından "Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Öğretim Elemanları Sergisi 2023" gerçekleştirilmiş, Altınbaş Üniversitesi etkinliklerini Türkiye genelinde yaygınlaştırmıştır. Sergi; Resim, İllüstrasyon, Özgün Baskı, Moda Aksesuar ve Fiber Art, Yeni Medya, Fotoğraf, Geleneksel Türk Sanatları, Grafik Tasarım, Görsel İletişim Tasarım, Radyo, TV ve Sinema, Heykel ve Seramik alanlarında gerçekleşmiştir.

Altınbaş Üniversitesi olarak Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıl dönümünü pek çok alanda yapmakta olduğumuz kutlama etkinliklerimize, farklı konularda 100 kitap yayınlayarak katkı sağlamak istedik. Alanlarında uzmanlaşmış isimlerin, herkesin anlayabileceği bir dille hazırladıkları "Armağan Kitapları" serimizde, Üniversitemizde eğitimini sunduğumuz hayatın hemen hemen her alanına ilişkin değerli çalışmaları okuyucularla buluşturuyoruz.

Cumhuriyetimiz sayesinde var olan Altınbaş Üniversitesinin paydaşları olarak Cumhuriyetimizin ilelebet payidar kalması için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Nice 100 Yıllara Türkiye Cumhuriyeti!

Prof. Dr. Çağrı ERHAN

Sergi Onursal Başkanı
Altınbaş Üniversitesi Rektörü

Bu sene 100. Yılı kutladığımız Cumhuriyetimiz Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milletine en büyük hediyesi ve emanetidir. Altınbaş Üniversitesi olarak, bu emanetin bizlere yüklediği şuur ve sorumluluğun bilinciyle, kurulduğumuz günden beri Cumhuriyetimizi çağdaş uygarlık yolunda yüceltecek tüm girişimlere var gücümüzle destek olmaya devam ediyoruz.

Bu kapsamda; özellikle 10 Kasım 2022'de Atatürk'ün Selanik'te doğduğu evi ziyaret ederek başladığımız Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. Yılı kutlamalarımız, tüm yıla yayılan sergiler, konferans ve seminerler, söyleşiler, yarışmalar, bilim ve sanat dünyasına katkı sağlayan kitaplar ile toplam 100 etkinlikle ve 11 Aralık 2023'te kabrine resmî törenle çelenk sunduğumuz Atamızın huzurunda ebedileşmiştir.

Cumhuriyetimizin 100. Yılı etkinlikleri kapsamında; sergi ve sanat söyleşilerinden oluşan bir dizi etkinlik 12 Ekim - 16 Kasım 2023 tarihleri arasında üniversitemizin Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkiye sahilinde 22 üniversiteden Resim, İllüstrasyon, Özgün Baskı, Fotoğraf, Grafik Tasarım, Görsel İletişim Tasarımı, Radyo, TV ve Sinema, Yeni Medya, Geleneksel Türk Sanatları, Moda, Aksesuar, Fiber Art, Seramik ve Heykel alanlarından 42 sanatçı-akademisyenin katıldığı "Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Öğretim Elemanları Sergisi 2023", Mahmutbey ve Gayrettepe Yerleşkelerimizdeki sergi salonlarımızda sunulmuştur. Ayrıca; sergi süresince her hafta, Altınbaş Üniversitesi 100. Yıl Konferans Salonunda, Cumhuriyet döneminin ilk yıllarından günümüze Türkiye'de sanatın dönüşümüne etki eden faktörlerin, Türkiye'nin sosyokültürel yapısı, sanat kurumları ve pratiklerindeki değişimlerin ele alındığı "Cumhuriyetimizin 100. Yılında Sanat ve Tasarım Söyleşileri" düzenlenmiştir.

Altınbaş Üniversitesi olarak, çağdaş ve müreffeh toplumlar arasındaki yerimizi gururla sürdürmek için, eğitimin yanan meşalesini kıvançla taşımaya devam edeceğiz.

İkinci yüzyıla girerken çok yaşa Türkiye Cumhuriyeti.

Prof. Dr. Turgut İPEK

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Müdürü
Cumhuriyetimizin 100. yılı Etkinliklerini Düzenleme ve
Koordinasyonu Komisyonu Başkanı

Cumhuriyetimizin 100. Yılı nedeni ile Rektörlüğümüz tarafından kurulan "Cumhuriyetimizin 100. yılı Etkinliklerini Düzenleme ve Koordinasyon Komisyonu" başkanlığına görevlendirildikten sonra komisyon üyeleri ile beraber bu coşkuyu şekillendirmek için planlar oluşturduk. Bu sevince üniversitemizin halen eğitimine devam eden öğrencilerimizi, mezun öğrencilerimizi, öğretim üyelerimizi ve halkımızı içeren etkinlikler oluşturduk. Ulusal ve uluslararası kongreler, seminerler, tartışma panelleri, spor karşılaşmaları, toplantılar, geziler planladık.

Altınbaş Üniversitesi olarak Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıl dönümünü kutlama etkinlikleri kapsamında, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi tarafından düzenlenen "Resim, İllüstrasyon, Özgün Baskı, Moda Aksesuar ve Fiber Art, Yeni Medya, Fotoğraf, Geleneksel Türk Sanatları, Grafik Tasarım, Görsel İletişim Tasarım, Radyo, TV ve Sinema, Heykel ve Seramik alanlarında Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Öğretim Elemanları Sergisi 2023"ü gerçekleştirdik.

"100 etkinlik 100 kitap" sloganı ile başladığımız 100. yıl kitap serimiz hem bilimsel camiada hem de Türk literatüründe altın harfler ile yerini alacaktır. Bu girişimlerimiz diğer üniversitelere ve kuruluşlara ilham vermiş özel sektördeki paydaşlarımıza da örnek oluşturmuştur.

Cumhuriyetimizin kurucusu ulu önder Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarına, dedelerimize ve ninelerimize bize armağan ettikleri ve 100. yılını kutladığımız Türkiye Cumhuriyeti ve bağımsızlığımız için şükran ve müteşekkik duyuyoruz. Etkinliklerimize 10 Kasım'da Selanik'te Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu evi ziyaret ile başladık, 29 Ekim Anıtkabir de sonlandıracağız. Ancak böylesi coşkuyu yaşamış nesil olarak gelecek nesillere aynı duyguları aşılayarak

NİCE "CUMHURİYET VE BAĞIMSIZLIK" GÜNLER DİLİYORUZ.

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

Altınbaş Üniversitesi Güzel Sanatlar ve
Tasarım Fakültesi Dekanı

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının Türk Milletine en büyük armağanı olarak 29 Ekim 1923 tarihinde ilan edilen Cumhuriyet 100 yaşında. Hür ve çağdaş bir toplum olma yolunda bir asrı geride bırakmanın gururu içindeyiz. Bu kıvançla Altınbaş Üniversitesi tarafından düzenlenmekte olan "Cumhuriyetin 100. Yılı" etkinliklerini Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi olarak sanatın evrensel ışığı ile taçlandırmak istedik.

Türkiye'deki üniversitelerin Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Öğretim Elemanlarına açık çağrılı sergiye 22 üniversiteden katılım gerçekleşmiştir. Resim, İllüstrasyon, Özgün Baskı, Moda Aksesuar ve Fiber Art, Yeni Medya, Fotoğraf, Geleneksel Türk Sanatları, Grafik Tasarım, Video Sanatı, Sinema, Heykel ve Seramik alanlarından eserlerin yer aldığı sergimiz Altınbaş Üniversitesi, Mahmutbey ve Gayrettepe Yerleşkesi sergi salonlarında 12.10.2023-16.11.2023 tarihleri arasında düzenlemiştir.

Buna ek olarak, sergi süresince "Cumhuriyetimizin 100. Yılı için Sanat ve Tasarım Söyleşileri" Altınbaş Üniversitesi, Gayrettepe Yerleşkesi Konferans Salonunda yapılmıştır. Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI'nın, Prof. Tülin ONAT ve Prof. Hüsamettin KOÇAN ile 19.10.2023 tarihinde, Prof. Dr. Rifat ŞAHİNER ile 09.11.2023 tarihinde, Dr. Öğr. Üyesi Fırat ARAPOĞLU'nun Dr. Emre ZEYTİNOĞLU ile 26.10.2023 tarihinde, Cumhuriyetin anıt isimlerinden Muazzez İlmiye ÇİĞ Belgesel filmin gösterimi ve Doç. Dr. Cüneyt GÖK'ün Prof. Dr. Sabri ÖZAYDIN ile belgesel üzerine yaptığı söyleşi, sonrasında yine Prof. Dr. Sabri ÖZAYDIN yönetiminde "Doğaçlama" müzik etkinliği 6.11.2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılı onuruna düzenlemiş olduğumuz etkinliklerimizle; bilim, kültür ve sanat kaideleri üzerinde yükselen cumhuriyetin kuruluş değerlerinin günümüzde de hala geçerliğini koruyan önemine bir kez daha vurgu yapmayı amaçladık. Bundan bir asır önce daha müreffeh yarınlar için çıkılan yoldaki hedefleri ve geçmişten geleceğe yönelik umutları temsilen, toplumun bütün katmanlarının kendine bir anlam ve ifade alanı bulabildiği sanatın, evrensel ve birleştirici gücünde buluşan ve üniversitelerde eğitim veren katılımcı akademisyenlerimize sonsuz teşekkürlerle, Cumhuriyetimizin geçmişteki kahraman neferlerine ve gelecekteki yılmaz bekçilerine ithaf olunur.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Ali Muhammet BAYRAKTAROĞLU

Trakya Üniversitesi

Tente
2019
Dijital Renkli Fotoğraf Baskısı
100x70 cm

1967 Bayındır – İzmir doğumlu olan Ali Muhammet Bayraktaroğlu, ilk, orta ve lise eğitimini Tire-İzmir'de tamamladı. 1992 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sinema Televizyon Fotoğraf Bölümü'nden mezun oldu. Aynı üniversitede yüksek lisans çalışmaları yaparken, YÖK bursu kazanarak lisansüstü eğitimi için Amerika Birleşik Devletleri'ne gitti. Savannah College of Art and Design'da Fotoğraf üzerine MFA derecesini (1997); Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim dalından (2004) iletişim doktorası (Ph.D) aldı. Halen Trakya Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışan Ali Muhammet Bayraktaroğlu; Gaziantep Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği (GAFSAD) üyesi olup, ilgi alanları şunlardır: Alternatif Fotoğraf Teknikleri (Platin Baskı, Yedirme "Mordançage", Polaroid transferler), Fotoğrafın İdeolojik İşlevi ve Propaganda, Toplumsal Belgeci Fotoğraf Anlayışı alanlarında ulusal ve uluslararası çalışmaları bulunmaktadır.

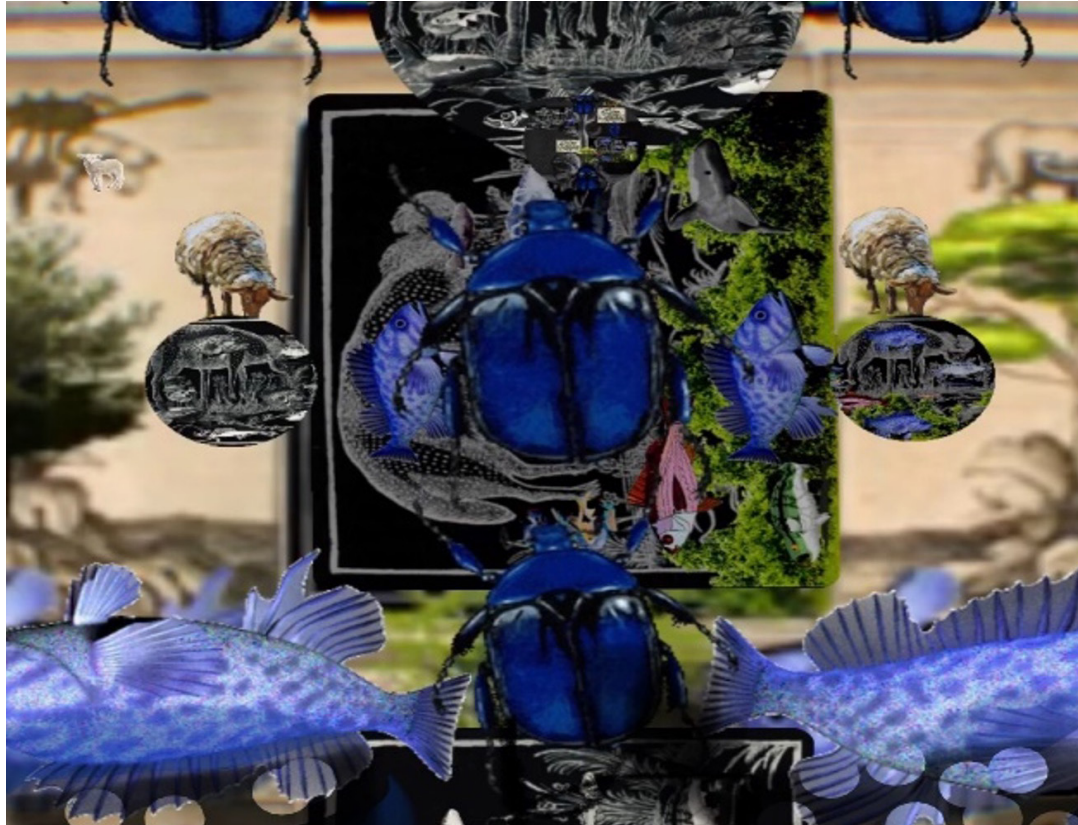
Doç. Abdullah Cem ÖZAL
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

İsimsiz
2017
Tuval üzerine karışık tek.
80x150 cm

1972, Zonguldak'ta doğdu. 1995 yılında DEÜ. Buca Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. 1998 Yılında DEÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim-İş Eğitimi Bölümü'nde Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. kazandı.

2006'da DEÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Sanatta Yeterlik Programı'nı tamamladı. MEB'daki öğretmenlik görevinin yanında bir dönem İYTE. (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü) Genel Kültür Dersleri Bölümü'nde "Freehand Drawing and Sketching" dersini yönetti. Kişisel sergilerinin yanında çoğu yarışma sergisi olmak üzere pek çok sergide yer aldı. Halen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir.

Doç. Ayşegül TÜRK

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Flanörün defterinden görsel buluntular
2023
tuval üzerine kolaj tekniği
29x42 cm

1986-1990 Lisans: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü Uygulamalı Resim Ana Sanat Dalı.

1990-1994 Yüksek Lisans: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Bölümü.

1994-1998 Sanatta Yeterlik: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Bölümü.

1995-1998 Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Bölümü Araştırma Görevlisi.

1998-2003 Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Bölümü Öğretim Görevlisi.

2003-2010 Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Uygulamalı Sanatlar Bölümü, Yardımcı Doçent.

2012 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Görsel Sanatlar Bölümünde Doçent olarak çalışmaya devam ediyor.

Dr. Öğr. Üyesi Arzu ALTINÇELİK TEKE
Altınbaş Üniversitesi

Dokunsal Yansımalar
2022
Karışık Teknik
65x38 cm

Arzu Altınçelik (d.1987, İstanbul), 2013 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü'nden, 2014 yılında ise Çift Anadal Programına kabul edildiği Tekstil Tasarım Bölümü'nden mezun olmuştur. 2015 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Bölümü Yüksek Lisans programına başlamıştır. 2019 yılında Yüksek Lisans eğitimini tamamlayarak aynı enstitünün Tekstil Anasanat Dalında başladığı Sanatta Yeterlik eğitimini 2022 yılında başarılı bir şekilde sonlandırmıştır. Altınbaş Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde öğretim üyesi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Son dönemde küresel ısınma, doğal kaynakların azalması, atık madde birikimi ve sürdürülebilir yaşamın gereklilikleri konularıyla ilgili çalışmalarını sürdüren sanatçı, üretimlerinde biyo-bazlı malzemeleri tercih etmektedir. Doğanın kendisinden gelen biyomateryallerden faydalanarak ürettiği çalışmalar deneysel süreçlerden beslenen, hem görsel, hem de dokunsal bir dilin hakim olduğu, doku, ışık, gölge, renk ve transparanlık gibi malzemenin duyuşal değerlerini sorgulamaktadır. Eğitim hayatı ve profesyonel yaşamı içerisinde birçok sergi, workshop, yarışma ve projeye katılmış olan sanatçı yaşamını İstanbul'da sürdürmektedir.

Doç. Ayhan ÇETİN

Trakya Üniversitesi

Alt Geçit
2023
Tuval Üzeri Akrilik Boya
80 x 100 cm.

1978 Bulgaristan Kırcaali Doğumlu olan sanatçı, 2001 yılında Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünden, 2004 yılında da Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalı Yüksek Lisans programından mezun olmuştur. 2002 yılında Trakya Üniversitesinde Öğretim elemanı olarak çalışmaya başlayan sanatçı, 2011 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı Sanatta Yeterlik programından mezun olmuştur. "Pendikte Zaman" konulu resim yarışması, mansiyon ödülü 2012, "Sendeki Eskişehir" konulu resim yarışması ödülü, Hollanda Den-Haag Museum 2012, Rh Sanart Yılın Genç Ressamı Yarışması, 3. lük ödülü 2013, Paris Louvre Müzesi Carroussel Salonu Grup sergisi Installation Gümüş madalya 2015, Paris Louvre Müzesi Carroussel Salonu Grup sergisi Installation Altın madalya 2015 ve III. Uluslararası Kağıt İşler Bienali Jüri Özel Ödülü, Sırbistan Novi Pazar 2016 olmak üzere toplam 11 ödülü bulunan sanatçı 15 kişisel ve birçok karma sergiye katılmıştır.

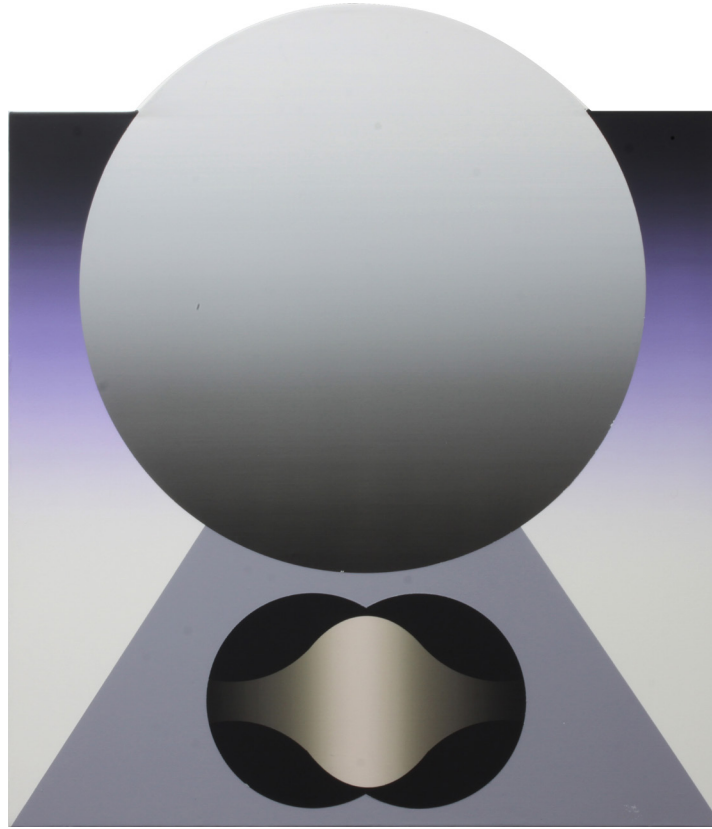

Dr. Öğr. Üyesi Burak YAVUZYILMAZ

Ordu Üniversitesi

Katmanlar Arası Kalp
2022
Karışık Teknik
120x150 cm

1986 yılında Samsun'da doğdu. 2004 yılında liseyi İlkadım Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde bitirdi. 2004- 2012 yılları arasında lisans ve yüksek lisansını Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim dalında bitirdi. Sanatta yeterlik eğitimini 2013-2020 yılları arasında araştırma görevlisi olarak Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde yaptı. 2020 tarihinden itibaren Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Doktor Öğretim Üyesi olarak görevine devam etmektedir.

Prof. Dr Bünyamin ÖZGÜLTEKİN

Topkapı Üniversitesi

7-Paralel Process 1071
Boyutları 120x100x5
Yapım Yılı 2019
Teknik Tuval üzerine Akrilik

1989 yılında Unesco AİAP Uluslararası Plastik Sanatlar Birliğinin kurucu üyesi ve 1990 yılında Uluslararası İstanbul Sanat Fuarının kurucu üyesi oldu. 2 dönem (8 yıl) Marmara Üniversitesi Rektör Danışmanı olarak görev yaptı. 3 dönem (12 yıl) Üniversitelerarası Kurul Sanat Dalları Konseyi, Eğitim Komisyonu Başkanı, Üniversitelerarası Kurul Doçentlik Sanat Tasarım Komisyonu Üyeliği, Sanat Dalları Eğitim konseyi Uluslararası İlişkiler Komisyonu Başkanlığı ve YÖK Eğitim Komisyonu, Güzel Sanatlar ve Konservatuvar Çalışma Gurubu üyesi olarak görevler yaptı. 2020 tarihinden itibaren Ayvansaray Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesini dekanlığını yürütmektedir Üç çocuk babası ve çok iyi derecede Almanca bilmektedir.

Doç. Dr. Cüneyt GÖK

Altınbaş Üniversitesi

MEMORİA II-Üçlü Seri
2023
Karışık Malzeme/Asamblaj

1966 İstanbul doğumlu Cüneyt Gök, İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünü bırakıp "Sinema tutkusu" nun peşine düştükten sonra 1994 yılında Marmara Üniversitesi- Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema -TV Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek Lisansını Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Sinema ve TV Ana Sanat Dalında (2008), Sanatta Yeterliğini ise Marmara Üniversitesinde (2011) yine Sinema ve TV Ana Sanat Dalında tamamlamıştır.

Reklam, Klip ve kurumsal tanıtım filmlerinde, çizgi film yapımında çalıştıktan sonra 2000 yılında tanıtım fotoğrafçılığı ve tasarım alanında hizmet veren "Paralel Tanıtım ve Tasarım" adlı kendi firmasında da bu çalışmalarını devam ettirdi. Birçok banka, holding ve şirketinin yıllık faaliyet raporları için profesyonel olarak fotoğraf çekimlerini yaptı. Çalışmalarını mimari mekân, ürün, still-life ve moda fotoğrafçılığına yönlendirdi, Sanatsal anlamdaki serbest çalışmalarında ise insanın çevresiyle ve

çevresindeki nesnelere olan ilişkisi üzerinde durdu. Sekiz kişisel fotoğraf sergisi açtı, fotoğraf ve dijital fotoğraf tasarımlarıyla karma sergilere katıldı. Asamblaj ve Kolaj çalışmalarını (2020 -2021) "Karışık İşler" adıyla sergiledi. "Nesneler Üzerinden Doğaçılama Hikâye Anlatımı" Workshopları düzenliyor. Şiir, hikâye yazmaya, kısa filmler ve belgeseller üretmeye devam ediyor.

Akademik yolculuğuna Beykent Üniversitesi- Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve Televizyon Bölümünde başlayan Cüneyt Gök, bir süre İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-TV ve Sinema Bölümünde, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, TV ve Sinema Bölümünde görev aldı. Halen Altınbaş Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesinde Doçent unvanıyla Bölüm Başkanı olarak mesleğine devam etmektedir.

Doç. Dr. Çimen BAYBURLU

Marmara Üniversitesi

Yayılma
2023

30 mikron tel kullanılmış ve kolye tığ ile örgü yapılarak oluşturulmuştur.

Bakır tel, Mavi kaplama bakır tel, Gümüş kaplama bakır tel
Çap 66 cm

Eskişehir doğumlu olan Çimen BAYBURLU; Marmara Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Uygulamalı Takı Teknolojisi Bölümünü bitirdikten sonra Doğuş Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi Resim Bölümünü, Fakülte birincisi ve üniversite ikincisi olarak bitirdi. Yüksek Lisansı "Sanat Eleştirisi", Sanatta Yeterliliği "Tekstil ve Moda Tasarımı" üzerine yaptı. Ulusal ve Uluslararası platformlarda makaleleri bulunmakta olup çeşitli projelerde görev almasının yanı sıra birçok karma sergiye eser verdi. 2014 ve 2017 yıllarında Accademia Di Belle Arti L'Aquila-İtalya'da "Selfscape" isimli Özgün Baskı Resim Sergisi ve Silent Discourses Werable Metal Textile" adlı giyilebilir takı kişisel sergisi açtı. 2018 "Yolculuk" isimli resim sergisi, 2018 yılında "İlmek İlmek Ben" giyilebilir takı, 2019 "Tuvalden Bedene", 2020 yılında "Kısa Hikayeler", 2021 yılında

"Yaşam Örgüsü" giysi tasarım sergileri, 2022 yılında "Ehramla Yolculuk" adlı tekstil, moda ve aksesuar tasarımı, 2023 yılında "Ormana Gılamıklı Dokumalarına MERHABA" giysi tasarımı kişisel sergisi açtı. 2022 yılında Doçentlik ünvanını aldı. Marmara Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda Kuyumculuk ve Mücevher Tasarımı Bölümünde Erasmus, Mevlana, Farabi Koordinatörü ve bölüm başkan yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

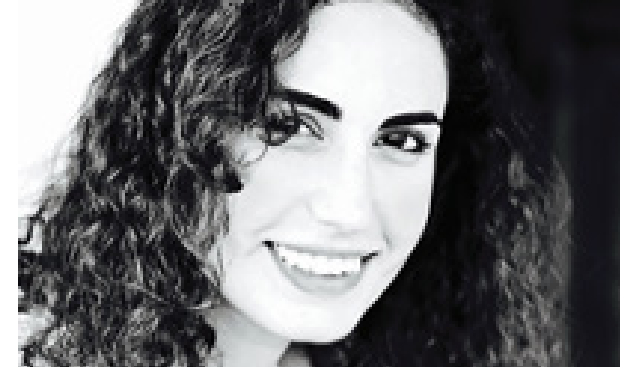
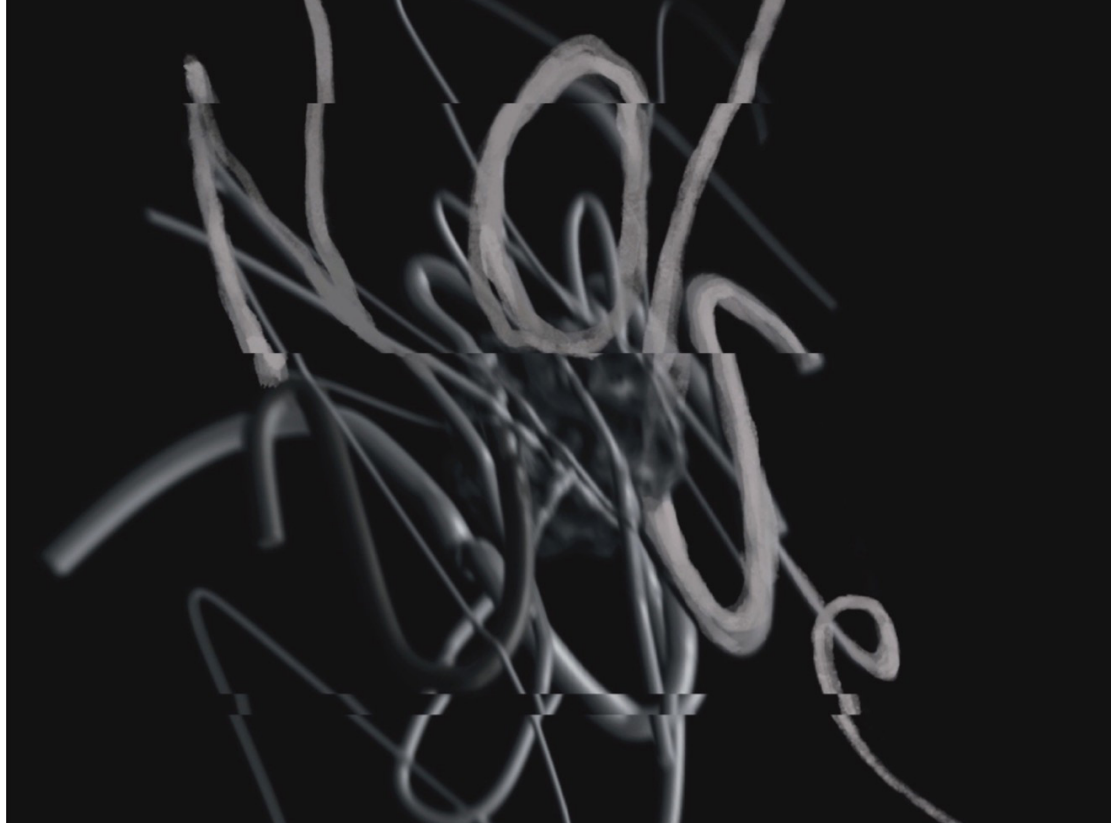
Öğr. Gör. Çınar Derya İNCESU KARAHAN

T.C. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu

Esvet
2023
İllüstrasyon
50x70 cm

1987 yılında İstanbul'da doğdu. 2009 yılında Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı bölümünü bitirdi. 2011 yılında Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Tasarımı Ana Sanat Dalı'nda yüksek lisansını bitirdi. 2017 yılında Samsun 19 Mayıs Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimini tamamladı. 2022 yılında Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Grafik Tasarımı Sanatta Yeterlik Programına başlamıştır. Ulusal ve Uluslararası Sempozyum ve Kongrelerde Sözlü, Poster Bildiri ve Sanatsal çalışmaları ile yer aldı. T.C. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarımı Programında Öğretim Görevlisi ve Program Başkanı ünvanı ile çalışmakta ve akademik çalışmalarına devam etmektedir.

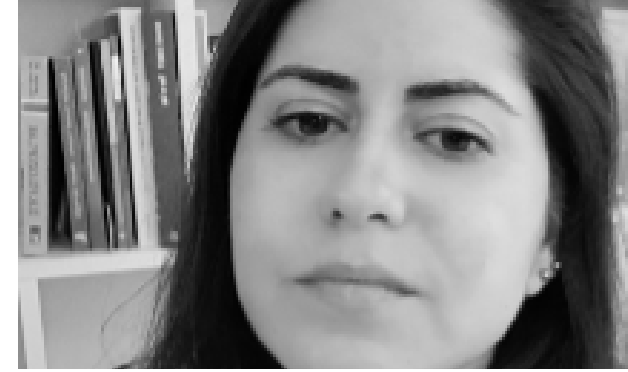

Dr. Öğr. Üyesi Dicle Yıldırım
Üsküdar Üniversitesi

Noise
2023
Mixed Media
50x70 cm

1990 İzmir'de doğdu ve İstanbul'da yaşıyor. 2013 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nden mezun oldu. 2018 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nden yüksek lisans derecesini aldı. 2022 yılında sanatta yeterlik programını aynı üniversitenin güzel sanatlar enstitüsünde tamamladı. 2. Genç Güncel Sanat Proje Yarışması, Başarı Ödülü, Makedonya Uluslararası Afiş Yarışması, Özel Jüri Ödülü gibi çeşitli yarışmaları kazanmıştır. 2016 yılında yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak Dokuz Eylül Üniversitesi, 2017-2022 yılları arasında Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2022 yılında Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı bölümünde Dr. Öğr. Üyesi olarak akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Doç. Dr. Ezgi TOKDİL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Duyusal Mekan
2022
Bristol üzerine karışık teknik
30x40 cm

1991 yılında Burdur'da doğdu. 2013 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği bölümünde lisans, 2015 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans ve 2020 yılında aynı üniversitede doktora eğitimini tamamladı. Çalışmalarına Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'nde Öğretim Üyesi olarak devam etmektedir. Yurtiçinde ve yurtdışında pek çok kişisel ve karma sergiye katılan sanatçının, ulusal ve uluslararası koleksiyonlarda eserleri, ulusal ve uluslararası akademik dergilerde yayınlanan pek çok makale ve kitap bölümü vardır. Sanat çalışmalarını ise Kule Buca grubu üyesi olarak sürdürmektedir.

Doç. Ercan YILMAZ

Trakya Üniversitesi

Evren Hakkında
2001-2022
Bronz (Döküm No: 5/6)
28,5x16x10cm

(Çan,1973)

1997'de Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü'nden mezun oldu. 2002'de Anadolu Üniversitesinde Heykel Anasanat Dalında Yüksek Lisansını, 2010'da Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde Heykel Anasanat Dalında Sanatta Yeterliğini tamamladı.

1997-2011 Anadolu Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Heykel Bölümlerinde Araştırma Görevlisi olarak çalıştı.

2012'de Trakya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümünde Yardımcı Doçent olarak göreve başladı, 2019 yılında Doçent

ünvanını aldı. Halen aynı kurumda Heykel Bölüm Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Heykelleriyle 2'si Uluslararası (İtalya ve Fransa) 11'i Ulusal (İstanbul, Ankara, İzmir) 13 ödül aldı. Yurtiçinde Ankara, İzmir, Van, İstanbul, Edirne, Çanakkale ve Muğla'da 11 kişisel sergi açtı. 20'si Uluslararası (Türkiye, Danimarka, İtalya, Fransa, Kanarya Adaları, Brezilya, İspanya, Bulgaristan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti), 2'si Ulusal 22 heykel sempozyumuna katıldı. 19'u Uluslararası (Türkiye, Hollanda, İsviçre, Fransa, Japonya, Yunanistan, Romanya, Bulgaristan) 99 karma sergiye katıldı.

Yurtdışı ve yurtiçinde kurumsal ve özel koleksiyonlarda 100 heykeli bulunmaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Fevziye YELMEN
Ordu Üniversitesi

Huni
2023
Seramik
20x20 cm

1987 yılında Ezine'de doğmuştur. 2009 yılında Sakarya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamış, yüksek lisansına aynı üniversitenin Seramik Cam Anasanat Dalı'nda devam etmiştir.

2013 yılında Hakkâri Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümünde ve 2015 yılında Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü'nde Araştırma Görevliliği yapmıştır. 2016 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nde Sanatta Yeterlik programını bitirerek 2020 yılından beri Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümünde öğretim üyesi olarak sanatsal ve akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Öğr. Gör. H. Ayşe ÖZAYDIN

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

Göz Yanılsaması Serisinden
2018
Fotoğraf
39,5x26,5 cm

H. Ayşe Özaydın, sanat fotoğrafçılığı alanında uzmanlaşmış bir bağımsız sanatçıdır. Lisans eğitimini sinema alanında tamamladıktan sonra fotoğrafa odaklanmaya karar vererek yüksek lisansını tamamlar. Marmara Üniversitesi Fotoğraf Bölümü'nde Sanatta Yeterlik programına devam etmektedir. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi'nde Radyo, TV ve Sinema Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Aynı zamanda uluslararası, multidisipliner ve yeni nesil Phoenix Arkeoloji Projesi, Çağdaş Sanat Programı'nın bir parçasıdır.

Çalışmalarında fotoğraf ve gerçeklik arasındaki paradoksal ilişki ve çelişkiyle ilgilenir. Sanatı aracılığıyla olgusal ve öznel gerçeklik üzerine düşünür. Yaratıcı yaklaşımı merak, keşif ve deneye dayanır. Son dönem çalışmaları, izleyicinin bakış açısında bir değişim uyandırmayı amaçlayan güçlü bir duygusal yoğunlukta yaratıya odaklanır.

Arş. Gör. Hakan AKTUĞ

Altınbaş Üniversitesi

Amorf Koleksiyonu

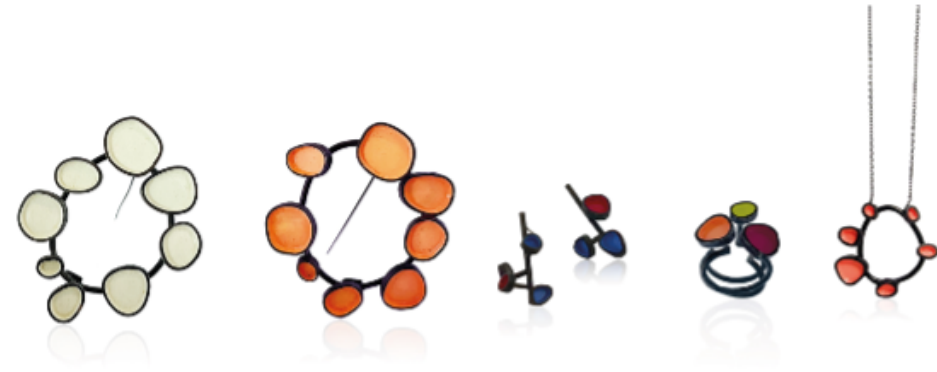
Soldan sağa: 2013, 2013, 2023, 2013, 2014

Lehimleme, tesviye, zımpara, oksitleme, soğuk mine tekniği, tamamı elde üretim.

925 ayar okside gümüş, soğuk mine

Broşlar: 4x4.7x1.8 cm, Küpe: 3.5x2x1.5 cm,

Yüzükler: 2x1.5x3 cm, Kolye: 3x3.5x1 cm

Hakan Aktuğ, 1986'da Mersin'de doğdu.

Kuyumcu bir aileden gelen Aktuğ, 2008'de İstanbul Aydın Üniversitesi, Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programından birincilikle, 2012'de Mersin Üniversitesi Takı Teknolojisi ve Tasarımı Bölümünden ikincilikle mezun oldu.

Türkiye'nin en önemli çağdaş takı tasarımcılarının atölyesindeki staj dönemiyle birlikte 2010 yılında çağdaş takı üretimine başladı. Çeşitli üniversitelerde kuyumculuk ve tasarım dersleri veren, yurt içinde ve yurt dışında birçok sergi ve etkinlikte yer alan ve "Jewelry Links- Türk Çağdaş Mücevher Kolektifi"nin kurucu üyesi olan tasarımcı, geleneksel ve günümüz üretim

metotlarını farklı malzemelerle birleştirip sınırlı adetlerde üretimlerine devam ederek, Türkiye'de çağdaş takı/mücevher kavramının yaygınlaşmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım yüksek lisans programında eğitimine devam eden Aktuğ, Altınbaş Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Takı Tasarımı Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Prof. Hatice KETEN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Değişim
2021
Tuval üzerine karışık teknik
43x37 cm

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anasanat Dalında Lisans, Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik Eğitimini Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Eğitimi Dalında tamamladı. Halen Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında Öğretim Üyesi olarak akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Kişisel Sergiler: 2018-'Yaşama Dair Kolajlar', Galeri M Sanat Galerisi, Ankara, 2017-MAKÜ Sergi Ve Kongre Sarayı 'Sanat Ve Doğa', Burdur, 2015- Abstrac Imagery In Vivid Colors Intrecciarte Pietrasanta İtalya, 2015- International Yatch Show, Cenova, İtalya, 2014-Xs Galeria, Jan Kochanowski University, Kielce, Polonya, 2011-Ausstellung

İm Vöhlín-Schloss Illertissenin Den Raumen Des Hochschulzentrums, Illertissen, Almanya, 2008-Tenis Kulübü Sanat Galerisi, Ankara, 1998- Applause Galeri, Toronto, Kanada, Karma Sergiler: 2020- 6. Art Ankara Uluslararası Çağdaş Sanat Fuarı, Galeri M Sanat Galerisi, 2020-Antroposen Çağdaş Sanatsal Yaklaşımlar, Grup Sergisi Boris Giorgiev Art Gallery Varna Bulgaristan, 2019-2.Sanat Akademisyenleri Sergisi Küçükçekmece, İstanbul, 2019-3.Sada Disiplinlerarası Sanat Sempozyumu, Ankara, 2018-Uluslararası Sanat Çalıştayı, Alanya, Antalya, 2017-Ege Üniversitesi, 7.Egeart Sanat Günleri 'Ruhun Penceresinden Akademik Yansımalar' Resim Sergisi, Galeri Eylül, İzmir, 2017-3.Çağdaş Sanat Fuarı, Art Ankara, Galeri M Sanat Galerisi, 2017- Büyük Efes Sanat Günleri, Swisotel Büyük Efes, İzmir.

Dr. Öğr. Üyesi Hülya KÜPÇÜOĞLU

İstanbul Topkapı Üniversitesi

Hacı Murat
2021
Tuval üzerine akrilik
60x120 cm

Adapazarı'nda doğdu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nden mezun oldu. Hülya Küpçüoğlu 1993-2007 yılları arasında Konstrüktivist resimler, kolajlar ve üç boyutlu çalışmalar yaptı. 2000'ler sürecinde video art ve posta sanatı projelerine katılan Küpçüoğlu, ulusal ve uluslararası video ve posta sanatı projeleri düzenledi. Bu süreçte popüler kültür ve güncel olaylarla ilgilenmeye başlayan sanatçı, 2007 yılından itibaren bu konularda resimler üretmeye başladı. Özellikle eski Türk filmlerinde rol alan sanatçı portreleri, film kareleri yanında güncel olaylarla ilgili resimler yaptı. Sanatçı halen popüler kültür imgeleri ve güncel olaylar üzerine çalışmalar yapmaktadır. Küpçüoğlu'nun 2019'da yayımlanan "Çağdaş Sanat Söyleşileri" başlıklı bir kitabı bulunmaktadır. Sanatçının, kendi Youtube kanalında yaptığı söyleşiler yayımlanmaktadır.

Küpçüoğlu İstanbul'da yaşıyor ve çalışıyor.

Doç. Dr. Hülya TOKSÖZ ŞAHİNER

Altınbaş Üniversitesi

Digital- No.1
2008
Tuval Üzerine Dijital Baskı
90x100 cm

Hülya Toksöz ŞAHİNER, 1985-1990 yılları arasında Mimar Sinan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı.1991-1994 yılları arasında Cal State LA ve Claremont Graduate School, California'da MFA, 1995-2002 yılında MSGSÜ den "Sanatta Yeterlik" derecelerini tamamladı. 2012 yılında Doçentlik unvanını aldı. 2015 16'de Davetli akademisyen olarak New York'da bulunan sanatçı halen Altınbaş Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nde görevini sürdürmekte ve sanat çalışmalarına devam etmektedir.

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin BARAN

Düzce Üniversitesi

İsimsiz
2013
Dijital İllüstrasyon
20x28 cm

1978 Yılında Bursa'da doğdu. 2011 Yılında Düzce Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümünde 3B Modelleme, İllüstrasyon, Çizim ve Dijital Tasarım dersleri vermeye başladı. 2021 yılında Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Grafik Tasarım alanında Sanatta Yeterlilik eğitimini "Üç Boyutlu Konsept Tasarım ve Animasyonun Sanal Gerçeklik Uzmanındaki Uygulama Yöntemleri" başlıklı teziyle tamamladı.

Doç Dr. İnci BULUT KILIÇ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

İsimsiz
2021
Tuval üzerine yağlı boya
100x150 cm

1984 yılında Trabzon'da doğdu. 2002 yılında Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinden mezun oldu ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında lisans eğitimine başladı. 2006 yılında Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisansa başladı. 2011 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde doktora eğitimine başladı ve 2015 yılında mezun oldu. 2023 yılında doçent unvanını aldı. Çalışmalarıyla birçok ulusal-uluslararası sergi, bienal ve sempozyuma katıldı. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir.

Dr. Öğr. Üyesi Koza KURT KIRTAY

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Payidar
2023
Seramik
Kalıp Baskı ve Elle Şekillendirme
28x28 cm

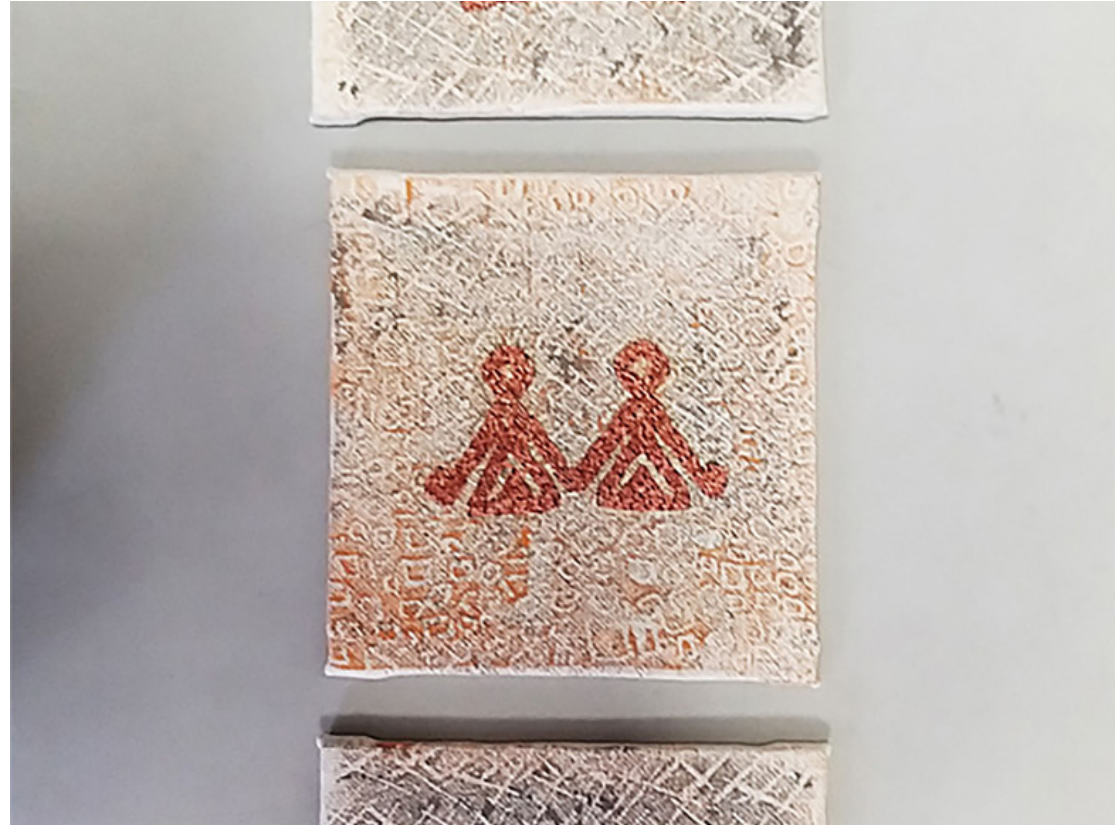
Koza Kurt Kirtay, 1986 yılında Balıkesir Bandırma'da doğdu. 2009 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü'nden mezun oldu. 2012 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları'nda Yüksek Lisans programını, 2019 yılında ise Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü'nde Sanatta Yeterlik programını tamamladı. Kirtay, ulusal ve uluslararası çalıştay, sempozyum ve jüri seçimli sergilerde yer almıştır. Akademik ve sanat çalışmalarına Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları bölümünde devam etmektedir.

Prof. Dr. Lale ALTINKURT
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

İsimsiz
2023
Tuval üzerine yağlı boya
100x120 cm

1971 yılında Eskişehir'de doğdu. 1993 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümünde Lisans eğitimini tamamladı. Sırasıyla 1997 yılında Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim İş Eğitimi Yüksek Lisans Programını, 2003 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı doktora programını tamamladı. 1994-2003 yılları arasında İçel, Şanlıurfa, Eskişehir'de Resim öğretmenliği yaptı. 2003 yılında Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde çalışmaya başladı. Dekan yardımcılığı, Bölüm Başkanlığı görevlerini yürüttü. 2008 yılında Doçent unvanını aldı. 2013-2014 öğretim yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümüne Profesör olarak atandı. 2014-2019 yıllarında Bölüm Başkanlığı görevinde bulundu. Halen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. On dört kişisel olmak üzere birçok karma ve yarışmalı sergiye katılmıştır.

Öğr. Gör. Lütfiye Gül GÜNDÜZ

T.C İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu

Anatolia
2022
Keten Kumaş Üzerine Baskı ve Nakış
22x76 cm

1985 yılında Ankara'da doğdu. İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Moda ve Tekstil Tasarımı bölümünü bitirdi. 2016 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nde Tekstil Ana Sanat Dalı'nda Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 2021 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde Halı Kilim Eski Kumaş Desenleri Anasanat Dalı'nda Sanatta Yeterlik eğitimine başladı ve halen eğitime devam etmektedir. Ulusal ve Uluslararası Sempozyum ve Kongrelere Sözlü, Poster Bildiri ve sanatsal çalışmaları ile yer aldı. T.C. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarım Programı ve M.S.G.S.Ü Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Halı Kilim Eski Kumaş Desenleri Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmakta ve akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Prof. Melihat TÜZÜN

Trakya Üniversitesi

Tuna Boyunda
2022
Tuval Üzerine Akrilik
60x80 cm

1970 Tekirdağ Malkara'da doğdu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Resim Bölümü'nden 2004- Sanatta Yeterlilik, 2000- Yüksek Lisans, 1997- Lisans eğitimini tamamladı. 2000 yılında Kocaeli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde Araştırma Görevlisi kadrosuna girdi. 2001-2005 MSGSÜ, Temel Eğitim Bölümünde Araştırma görevlisi olarak görev yaptı. 2006 yılında KOÜ GSF Resim Bölümünde Yardımcı Doçent, 2009 yılında Doçent oldu. 2013 yılında Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Resim bölümünde Doçent, 2014 yılında Profesör oldu. 2018 yılında Trakya Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesine Dekan olarak atandı. Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği ve İstanbul Ekslibris Derneği Üyesi olan sanatçı, 2017 ten bu yana Türkiye Özgün Baskiresim Sanatçıları Derneği Başkanlığını yapmaktadır. Sanatçının, 1995'te

Ayşe ve Ercüment Kalmık Vakfı Özgün Baskı dalında Birincilik Ödülü vardır. 12 yurt içi, 2 yurt dışı olmak üzere 15 kişisel sergisi olan sanatçının, Ulusal ve Uluslararası Bienallere, Workshoplara, Karma Sergilere katılımları vardır. Birçok Ulusal ve Uluslararası müzelerin, kamu kurum ve kuruluşların koleksiyonlarında eserleri yer almaktadır Resim, Plastik Sanatlar ve Gravür Sanatının değişik konularında makaleleri, araştırmaları, kitap bölümleri bulunur.

Sanatçı eserlerinde; insanın doğa ile olan etkileşimini irdeler. Somut- Soyut imgelerin birlikteliği ile zıtlıklarla oluşturulan Varoluş (Yokoluş) ve Sonsuzluk sorgusunu yapar. İnsanların doğa ile ilgili yoğun ilişkisinde, doğa ile yüzleşmeye, doğaya, doğal olana zarif bir farkındalık oluşturmaya çalışır.

Doç. Dr. Mehmet Fatih YELMEN

Ordu Üniversitesi

İstikbal
2023
Dijital Fotoğraf
60x45 cm

1981 yılında İstanbul'da doğdu. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde fotoğraf ve sinema sanatı üzerine lisans ve lisansüstü eğitimler aldı, İstanbul'da yerli ve yabancı çok sayıda fotoğrafçının, yönetmenin asistanlığını yaptı. Kazandığı sanatçı bursuyla, Almanya'nın Bremen kentine gitti ve bir buçuk ay boyunca burayı görüntüledi. Çalışmaları hem Bremen'de hem de İzmir'de sergi ve kitap olarak yayımlandı. Bunun dışında çok sayıda ulusal ve uluslararası çok sayıda fotoğraf sergisine katıldı ve kişisel fotoğraf sergileri açtı. 2020 yılından beri Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü'nde öğretim üyesi olarak akademik ve sanatsal çalışmalarına devam etmektedir.

Arş. Gör. Mert HATİPOĞLU

Altınbaş Üniversitesi

İsimsiz
2019
Demir
70x12 cm

Takı, taşıyıcısına verdiği farklılaştırıcı his ile, statü bildirmesi ile, bir duygu ifade edebilmesiyle çok özel bir sanat alanıdır. Takan kişiye bir fikri ya da kişiyi hatırlatabileceği gibi, kendini iyi hissetmesi için de kullanılabilir. Bu özel sanat alanına çocukluğumdan beri büyük bir ilgi ve merak ile yaklaşan biri olarak ben yapmak istediğim mesleği bulmuştum. Bu doğrultuda lise eğitimimi Kadırga Anadolu Meslek Lisesi Takı Tasarımı ve Kuyumculuk Bölümü'nde tamamladım. Ardından İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Kuyumculuk ve Takı Tasarımı bölümünden mezun oldum. Sonrasında Dikey Geçiş Sınavı ile Altınbaş Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Takı Tasarım Bölümüne öğrenci olarak geçiş yaptım ve mezun oldum. Öğrenciliğim sırasında çeşitli sergilere ve fuarlara katıldım. Mezuniyetim sonrasında yüksek lisansımı da yine okulumuzda devam ederek 2023 yılında mezun oldum. Yüksek Lisansım ile birlikte 2020 yılından itibaren okulumuzda yine Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Takı Tasarım Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktayım.

Arş. Gör. Merve MEPA

Altınbaş Üniversitesi

Monad 01

2021

Kağıt üzerine mürekkepli arşiv kalemli

65x65 cm

Merve Mepa çalışmalarında malzemenin dili ile anlamının dönüştürülebilirliği ve günlük yaşamda işlevsel olarak varlık gösteren araçların bir iletişim aracı olarak kültürel paradigmalara nasıl hizmet ettiği konularına odaklanmaktadır. Geleneksel üretim pratiklerini ve kuşaklar arası sözlü tarih uygulamalarını bir belge olarak günümüz araçlarıyla yeniden üretmenin, yazmanın veya ifade etmenin yollarını araştırmaktadır.

Matematik ve Resim alanlarında lisans eğitimlerinin ardından, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Resim Anasanat Dalı'nda Sanatta Yeterlik eğitimine devam etmektedir. Atölye çalışmalarını ve yaşamını İstanbul'da sürdürmektedir.

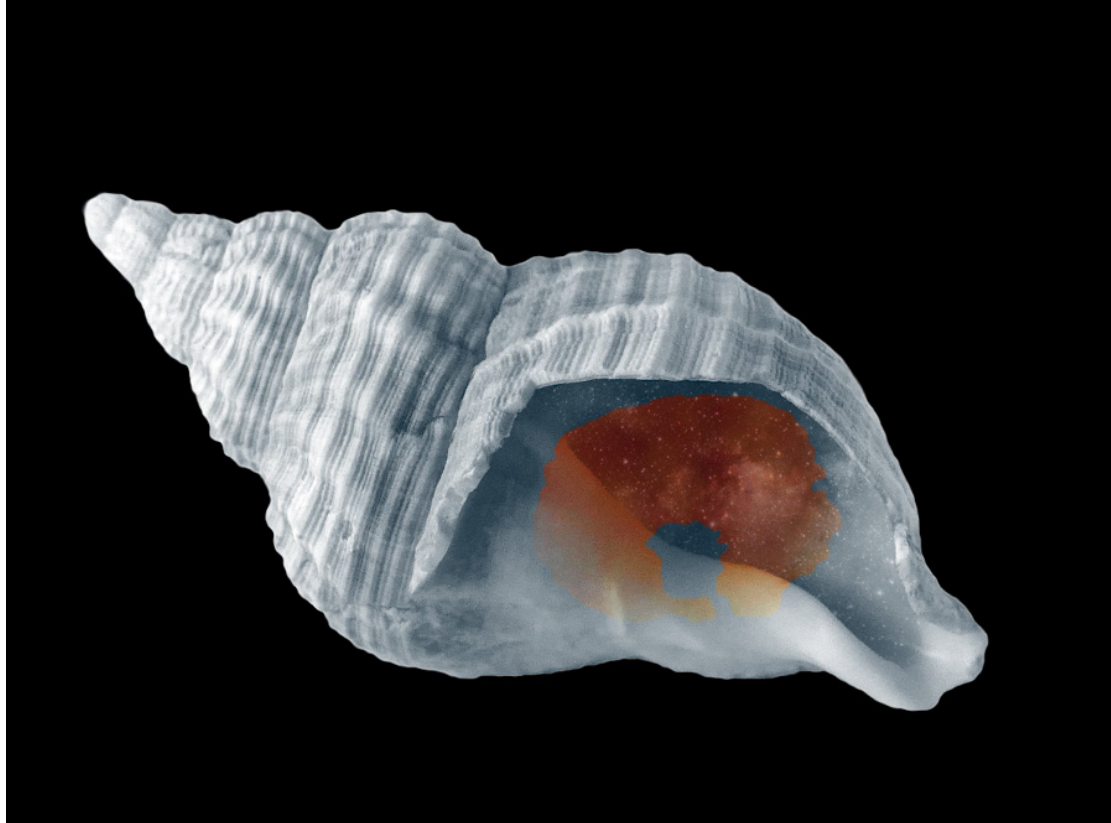

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AKMAN

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Stop Pollution Save Future
2023
Dijital Teknik
50x70 cm

Tasarımcı Bodrum'da doğdu. Lise öğreniminde resim eğitimi aldı. Daha sonra grafik bölümünde sırasıyla lisans, yüksek lisans ve sanata yeterliğini, Dokuz Eylül Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesinde tamamladı. Aynı zamanda alanıyla ilgili hem yurt içinde hem de yurt dışında çalışma şansı yakaladı. Tasarımcı, akademisyen olarak Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Gönen Meslek Yüksekokulu Tasarım bölümünde çalışmalarını sürdürmektedir.

Doç. Dr. Mustafa AVCI

Altınbaş Üniversitesi

İsimsiz (Küçtopya serisinden)
2017
Soundscape kompozisyonu
2'22"

Lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi İktisat bölümünde tamamlayan Doç. Dr. Mustafa Avcı, etnomüzikoloji yüksek lisansını İTÜ MİAM'da, etnomüzikoloji doktorasını New York University'de müzik bölümünde tamamladı. Akademik araştırmalarında Osmanlı ve Türkiye'de toplumsal cinsiyet (köçeklik), müzik ve dans, sesin ve gürültünün tarihi; Amerika'aki Osmanlı Diasporası'nın müzikleri (1890-1970) gibi konulara yoğunlaştı. Social Science Research Council (SSRC), Society for Ethnomusicology (SEM), New York University (NYU) gibi çeşitli kurumlardan araştırma ve başarı bursları kazandı. Bir sanatçı, besteci ve

film müziği bestecisi olarak aralarında İstanbul Bienali, Mardin Bienali, İstanbul Film Festivali, İstanbul Tiyatro festivali'nin de bulunduğu çeşitli etkinliklerde enstelasyonlarıyla, film müzikleri, tiyatro müzikleri ve sanat işleriyle yer aldı. 2018 yılında, Venedik Film Festivali'nde dünya prömiyerini yapan Yuva adlı filme yaptığı müziklerle, 2019 yılında 30. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde "En İyi Özgün Film Müziği" ödülünü kazanan Mustafa Avcı, Altınbaş Üniversitesi Sinema TV Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Prof. Mustafa Orkun MÜFTÜOĞLU

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Parçalanma IV
2021
Tuval üzerine yağlı boya
94x120 cm

1973... Trabzon'un Of ilçesinde doğdu.
1990-1995 Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, Lisans.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Öğr. Gör. Nevin CAMBAZ

Altınbaş Üniversitesi

Kaf Dağında İlk Bahar
2015

18 Ayar Altın, Mavi Topaz, Turmalin, Pirlanta, Sıcak
Mine Tekniği
4 x 3cm

Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Heykel Bölümünden mezun oldu. Aynı bölümde Yüksek lisansını tamamladı. Altınbaş Üniversitesi Takı Tasarım bölümünde Öğretim görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Cumhuriyetimizin 100. Yılı * 100th Anniversary of Our Republic

Öğr. Gör. Nurettin Selçuk BAĞCI

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Miras
2023
Vektörel
Dijital Baskı
70x100 cm

2011 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünden mezun oldu. 2010-2012 yılları arasında İzmir'de reklam ajanslarında Grafik Tasarımcı olarak çalıştı. 2012 yılında İstanbul Doğu Yayın Grubu dergilerinde Dijital Tasarımcı olarak çalışmaya başladı. Sırasıyla; 2012-2016 GQ Türkiye dergisinde Dijital Tasarımcı, 2013-2017 Garanti Bankası dergisinde Görsel Yönetmen, 2016 yılında National Geographic Türkiye dergisinde Dijital Tasarımcı olarak çalıştı. 2017 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığında Grafik Tasarımcı olarak kurumun afiş, dergi, kitap tasarımı gibi görsel

tasarım üretimlerini üstlendi. 2018-2022 yılları arasında Grafik Tasarım öğretmeni olarak çalıştı. 2021 yılında Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümünde Yüksek Lisansını tamamladı ve mezun olduğu bölümde 2 yıl Yarı Zamanlı Öğretim Elemanı olarak görev yaptı. 2023 yılında Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümünde Sanatta Yeterlilik programına başladı. 2022 yılından itibaren Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Grafik Tasarımı Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmakta ve tasarım çalışmalarını serbest olarak sürdürmektedir.

Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI
Altınbaş Üniversitesi

An-lam-sız
2023
Karışık Teknik
100x100 cm

Uşak'ta doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi'nde Prof. Adnan ÇOKER Atölyesinden Y. Lisans mezun oldu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Hüsamettin KOÇAN ile Sanatta Yeterlik çalışmasını tamamladı. Dumlupınar Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültelerinde Öğretim Üyesi olarak görev yaptı. On iki kişisel sergi açmış, birçok ulusal ve uluslararası karma sergiye katılmış olup birçok ödül aldı. Ulusal ve uluslararası kamu ve özel kuruluşlarda, koleksiyonlarda yapıtları bulunmaktadır. Halen İstanbul'da, Altınbaş Üniversitesi'nde görevine devam etmektedir.

XV-XIX. yüzyıllar arası Avrupa Resim Sanatında statü ve zenginliğe vurgu yapan dönemin modası masa üzerindeki ötekinin

sanatı Uşak ve Anadolu Halıları üzerine araştırmalar yapmakta olup makaleleri ve yayınları bulunmaktadır. Büyük ustaların resimleri üzerinden yeniden yapılandığı tuval üzerine karışık teknik resimler ve dijital çalışmalar yapmaktadır. Halıların üretildikleri ve yağlıboya tekniği ile betimlendiği coğrafyaların sınırlarını aşarak yüzyıllar ötesinden günümüze katmanlı söylemlerini yeniden yorumlayarak aktarır, ulaştırır. Batı'nın ve Doğu'nun halılara yüklediği farklı anlamları günümüzden bir bakışla ters çevirir. Derida'nın söylemiyle; gösteren ve gösterilenleri ile bitimsiz bir ilişki içinde ve bir oyunun iletkenleri durumunda okuyucusuna yeni yaklaşımlar sunar.

Dr. Öğr. Üyesi Nuri ÖZÇELİK

İstanbul Topkapı Üniversitesi

Soma'ya Saygı
2014
Tuval üzerine akrilik boya
100x150 cm

Nuri Özçelik, 1986'da Eskişehir'de doğdu. Ortaöğretim yıllarından sonra Eskişehir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'ni bitirdi (2004). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Öğretmenliği Programı, Resim ana sanat dalından Prof. Dr. İsmail Özgür SOĞANCI'nın atölyesinden mezun oldu (2008). Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Bölümü, Resim Anasanat dalında yüksek lisans eğitimini Prof. Olcay ATASEVEN danışmanlığında 'Kent Dokusu ve Görünümlerinin Resimsel Düzleme Aktarımına Yönelik Araştırmalar ve Uygulamalar' konulu tez araştırması ile tamamladı (2013). Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Bölümü, Resim Anasanat dalında sanatta yeterlilik eğitimini Prof. Rıdvan Coşkun danışmanlığında '1980'den Günümüze Çağdaş Türk Resminde Kent İmgesi' konulu tez

araştırması ile tamamladı (2019).

Özçelik, alanı ile alakalı üç adet kişisel sergi açmış olup, Isparta, Antalya, İstanbul, Ankara, Eskişehir, Kütahya ve Londra'da karma sergilerde yer almış, yarışmalı sergiler de dahil olmak üzere otuzu aşkın farklı platformda çalışmalarını izleyici ile buluşturma şansı yakalamıştır. Alanı ile alakalı üç makale yayınlamış, (2015) Ege Üniversitesi, 6. Uluslararası Egeart Sanat Günleri'ne, (2014) Art Suites Gallery 10. Uluslararası çalıştayına, (2014) 1. Pamukkale üniversitesi Görsel sanatlar lisansüstü öğrenci çalıştayına sanatçı olarak katılmıştır. Şu anda İstanbul Topkapı Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Resim Bölümünde Dr. Öğr. Üyesi olarak çalışmaktadır. Özçelik, İstanbul'daki atölyesinde çalışmalarına devam etmektedir.

Prof. Dr. Sabri ÖZAYDIN

Altınbaş Üniversitesi

Muazzez İlmiye Çığ
Belgesel Film Gösterimi
2018
32 dk.

1968 yılında Kadıköy Maarif Koleji'nden mezun oldu. Konservatuvar Tiyatro Bölümü'nde okuduktan sonra, 1980'de Münih Sinema ve Televizyon Üniversitesi'nde sinema eğitimini tamamladı. Marmara Üniversitesi Sinema TV Bölümü'nde Ana Sanat Dalı başkanı olarak bölümün kurucuları arasında yer aldı. Berlin Film ve TV Akademi'sinde ders verdi. 1995'de profesör unvanı aldı. Beykent ve Maltepe Üniversitelerinde Güzel Sanatlar Fakülteleri kurucu dekanı oldu. "Cumhuriyetin Kazanımları" projesiyle 14 kentte yaklaşık 60,000 kişinin katıldığı demokratik bilinçlenme etkinlikleri gerçekleştirdi. 2007'de, 1976'da çektiği "Yörük" Anadolu göçerleriyle yerleşik yaşama geçmelerine tanıklık eden belgesel çekti. Marmara Üniversitesi'nde "Anadolulu Olmak" adında bir kültür ve kalkınma projesi tasarladı ve pilot uygulamasını başlattı. Altınbaş Üniversitesi Sinema TV bölümünü kurdu. Bugüne kadar yönetmen, senarist, görüntü yönetmeni, kurgucu, yapımcı, oyuncu, sanat yönetmeni, kompozitör ve yönetmen-kameraman-ses operatörü yardımcısı olarak 50'nin üzerinde film gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Rifat ŞAHİNER

Yıldız Teknik Üniversitesi

ELECTRONIC DE/COLL/AGE- WOLF VOSTELL'E

SAYGI

2005

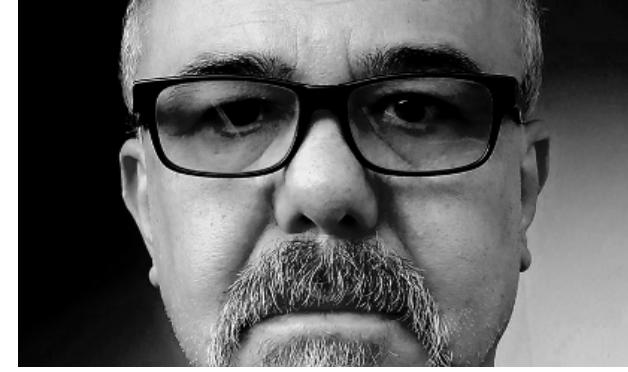
Süre 9'16"

Video

DVD

Gazi Üniversitesi G.E.F. Resim Bölümünden mezun oldu. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalında Yüksek Lisans (1998) ve yine aynı kurumda Sanatta Yeterlik (2001) dereceleri aldı. 2005 yılında Doçent, 2012 yılında Profesör unvanlarını aldı.

On biri kişisel olmak üzere birçok ulusal ve uluslararası sanat etkinliğinde yer alan sanatçı, ulusal ve uluslararası bienal, kongre ve sempozyumlara eserleri ve bildirileriyle katıldı, konferanslar verdi. Müphem Haller (2010) ve Kelimeler ve Şeyler (2013) başlıklı etkinliklerin küratörlüğünü üstlendi. Uluslararası Estetik Derneği (IAA) ve Uluslararası Eleştirmenler Derneği (AICA) üyesi olan Rifat Şahiner, halen Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Sanat Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir

Doç. Dr. Serdar KARAKAYA

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Taksi Şoförü 80+
2023
Belgesel Film
20dk

1962, Muğla doğumlu. 1990 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sinema-Tv-Fotoğrafçılık Ana Sanat Dalı Lisans derecesi aldı. (Zeki Ökten Sineması Başlıklı Teziyle) 1998 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TvBölümü Yüksek Lisans (Türk Sinemasında Güldürü ve Televizyon Çağında Kemal Sunal Olgusu) Başlıklı Teziyle Yüksek lisans derecesi aldı. 2003 yılında İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo-Tv-Sinema Anabilim Dalı Doktora programından sinema doktoru unvanı aldı. (Doksanlı Yıllarda Türk Sinemasındaki

Değişim, Arayış Sineması-Popüler Sinema Karşıtlığı Ve Euroimages Etkileri Başlıklı Teziyle) 2018 yılında Sinema Doçenti oldu. Kısa film ve belgesel filmler yönetti. Sinema üzerine çeşitli dergilerde akademik ve serbest sinema yazıları yayımlandı. Ulusal ve uluslararası makale ve bildiriler, kitaplar yayınladı. Halen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulunda Radyo-TV Teknolojisi Programında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Doç. Dr. Suna Özgür KARAALAN

Kocaeli Üniversitesi

İsimsiz
2011

Non -Toksik Metal Gravür
Bakır Plaka, Organik asitler ve subazlı boyalar
21x29 cm

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Bölümü Grafik Ana sanat Dalından Yüksek Lisans Eğitimi, 2018 de Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Plastik Sanatlar Bölümünde, Sanatta Yeterlilik Doktora eğitimi tamamladı. Yayınlanmış sekiz makalesi (alanı ille ilgili) altı kişisel sergisi, atmışın üzerinde ulusal-uluslararası karma katılım sergisi vardır. Halen Doç. Dr. olarak, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümünde, Bölüm başkanı görevini yapmaktadır.

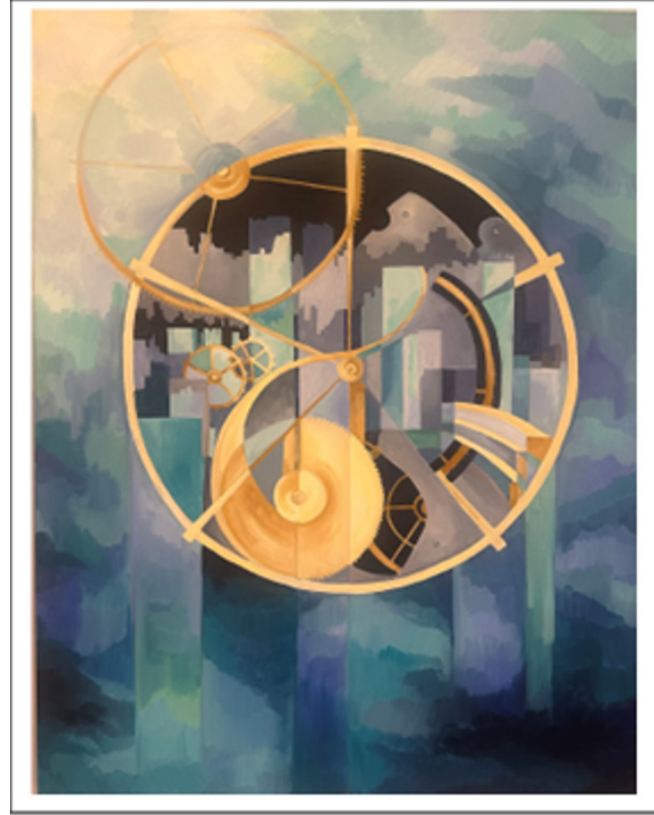
Doç. Dr. Şeniz KABADAYI YUVARLAK

Kocaeli Üniversitesi

Bitkiler Okaliptus
2023
Fotoğraf
15x15 cm

1999 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. 2004 yılında Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Plastik Sanatlar Bölümü'nden yüksek lisans eğitimini, 2014 yılında aynı programda doktora eğitimini tamamladı. Bu güne kadar yurt içi dört kişisel ve üç yurt dışı kişisel sergisi bulunan Kabadayı'nın , yurt içinde de çeşitli karma sergileri bulunmaktadır. Halen öğretim görevlisi (Doç.Dr.) olarak çalışmalarına Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü'nde devam etmektedir.

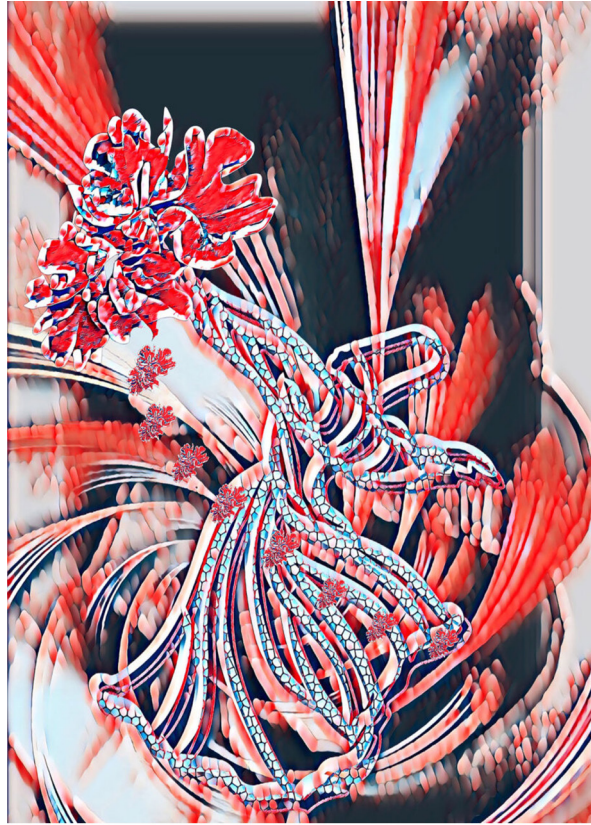
Dr. Öğr. Üyesi Tetiana MÜSEVİTOĞLU

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

Sonsuzluk
2023
Tuval üzerine yağlı boya
80x100 cm

Ukraynalı sanatçı ve tasarımcı Tetiana Musevitoğlu, Herson(Ukrayna) şehrinde doğdu. Kültür ve Sanat İdari Personeli Devlet Akademisi/ Kiev/Ukrayna- (2004-2008) mezunudur. Yüksek Lisans: Reklam Enstitüsü – Grafik tasarım/ Kiev/ Ukrayna (2016-2018) mezunudur. Doktora: Plastik Sanatlar YEDİTEPE Üniversitesi İstanbul/Türkiye (2019-2023) mezunudur.

Tetiana İstanbul'da Yeni Yüzyıl Üniversite'de Dr. Öğr. Üyesi olarak çalışmaya devam etmektedir. Tetiana Müsevitoğlu'nun son projenin temasını oluşturan "Zaman Akışı" bir noktada insanlığın doğasının bir sebebidir. İnsanoğlu, her hangi sebepten dolayı yetişmek, yakalamak ve zamanın önüne geçmek istemektedir. Sanatçı, en sevdiği İstanbul manzaraları ile saat mekanizmalarını uyumlu bir şekilde birleştirmektedir. Eserler felsefi bir anlatım ile, insanın metropolün bir parçası olduğunu, tüm şehri harekete geçiren bir detayı sakladığını göstermektedir.

Öğr. Gör. Tuğçe BULUT

T.C. İstanbul Şişli Melek Yüksekokulu

Düşlevi-de
2023
İllüstrasyon
50x70 cm

1985 yılında Samsun'da doğdu. Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı bölümünü bitirdi. 2011 yılında Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı'nda Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 2017 yılında Samsun 19 Mayıs Üniversitesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimini tamamladı. 2022 yılında Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Grafik Tasarımı Sanatta Yeterlik Programına başlamıştır. Ulusal ve Uluslararası Sempozyum ve Kongrelere Sözlü, Poster Bildiri ve sanatsal çalışmaları ile yer aldı. T.C. İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarım Programında Öğretim Görevlisi Ünvanı ile çalışmakta ve Akademik çalışmalarına devam etmektedir.

CUMHURİYETİN 100. YILINDA SANAT VE TASARIM SÖYLEŞİSİ 1 ÖZET

Konuklar:
Prof. Tülin ONAT
Prof. Hüsamettin KOÇAN

19 Ekim 2023 Perşembe Saat:15.00
Altınbaş Üniversitesi, Gayrettepe Yerleşkesi 100. Yıl Konferans Salonu
Nurcan Perdahcı : Sayın Tülin Onat, sanatçı ve akademisyen kimliğinizle sizi tanıyoruz. Sanat eğitimi alma kararını nasıl verdiniz? Eğitim sürecinizden biraz söz eder misiniz?
Tülin Onat: Küçük bir çocukken resme merakımı gören babam boya kutusu, küçücük, küçücük boyalar, yağlar ve çok çeşitli boyar malzemelerle beni hep yüreklendirdi. İlkokulda da öğretmenim resimlerimi çok beğenirdi. Sınıfta hep örnek olarak gösterirdi. Ama öğrenciler arasında bu durum aynı şekilde beğeni ve hayranlıkla karşılanmadı. Günümüzde akran zorbalığı olarak nitelendirilen engel olacak şeyler çıkmaya başladı. Sınıf arkadaşlarım "Resimlerin çirkin, sen de çirkinsin" dedi. Eve gittiğimde ateşlendim, hasta oldum. Eve doktor geldiği gibi, öğretmenim de bir iki gün okula gitmediğim için merak ediyor ve evimize geliyor. Lisede ise hocamız bizi özel çalıştırdı ve beni akademiye yönlendirdi. Lisede Ucello kopyası yaptım. DGSA giriş sınavlarında jüri üyesi Ali Çelebi ve diğer jüri üyesi hocalar hayrete düştü. "Sen Ucello' yu nereden biliyorsun" diye soru yöneltti. Akademiye kazandım. Kimya mühendisliğini de kazandım. Babam kimya mühendisi olmamı istiyor. Her sabah babam, benimle evden çıkıyor Fen Fakültesine kadar beni takip ediyor.

0 ayrılır ayrılmaz ben Laleliden Fındıklı'ya DGSA' ya gidiyorum. Yaklaşık 7-8 ay her gün aynı koşturmaca devam etti. Şövaleyi alacak param yok. Dizimdeki altlıkla çalışıyorum. Bir gün hocam Adnan Coker "biraz bu işi ciddiye alsan iyi olacak" dedi. Hiçbir anatomi dersine giremedim. Dersimiz saat 4'de. Derse girmemle çıkmam bir oluyordu. Birgün hocama durumumu anlattım. Hocam da Cerrahpaşa'dan gelen bir doktor. Durumu anlattım. "Ben okula gizli geliyorum, babam 6.30 da akşam yemeğinde mutlaka evde olmamı istiyor. Ben derslerinize giremiyorum, hiç de giremeyeceğim. Hocam bunun üzerine, beni alımdan öptü. Birincisi "bu ne kadar güzel bir şey! Ne müthiş bir şey"! sen nasıl geliyorsun, senden korkulur, sen ne kadar cadısın"! İkincisi "ne güzel bir aile bu, 6.30 da herkes sofrada, bununla iftihar edilir, buna nasıl üzülürsün"? dedi. "Ben sana özel anatomiye ait kitaplar göndereceğim, bunları çalışırsın" dedi. "Notlarını da arkadaşlarından al sen" dedi. Bu zorluklar devam etti. Ben şunu söylemek istiyorum. Ne kadar zor olursa olsun, elinize hamur alır sıkarsınız, parmaklarınızdan hamur fıskırır. Eğer yaratma güdüsü, üretme içgüdüğü var ise, istediğiniz kadar engellemeye çalışın bu engel tanımaz. Şövale alacak paranız yok ise, ne yapar ne eder, bulur alırsınız. Bu zorluklar beni her zaman güdüledi. Sonra öğretim üyesi oldum. Yardımcı doçent iken büyük zorluklar yaşadım. Kadro zorlukları yaşadım. Büyük kavgalar yaşadım. Her şeyi yaşadım. Fakat inat bu ya,

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI

ALTINBAŞ
UNİVERSİTESİ
SENİ "EN İYİ SEN" YAPAR

100
CUMHURİYET
ALTINBAŞ
UNİVERSİTESİ

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA
Sanat ve Tasarım Söyleşisi

Prof. Dr. Tülin ONAT
Sanatçı, Akademisyen

Prof. Hüsamettin KOÇAN
Sanatçı, Akademisyen

Moderatör: Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

19 EKİM, PERŞEMBE, SAAT: 14.30

YER: GAYRETTEPE YERLEŞKESİ GİRİŞ HOLÜ

öğretmenlikten vazgeçmedim. Üç sefer işime son verildi. Her seferinde de okula geri döndüm.

Galiba zorluklar çıktıkça, insanları tam tersine körüklüyor. Kolay bir şey değildi.

Sayın Tülin Hocam, birçok konu hakkında değerli görüş ve önerilerinizle gençlerimize ışık tuttunuz. Sayın Hüsamet'in Hocam, şimdi aynı soruyu size yöneltmek istiyorum. Sanatçı ve akademisyen kimliğinizle sizi tanıyoruz. Sanat eğitimi alma kararını nasıl verdiniz? Eğitim sürecinizden biraz söz eder misiniz?

Hüsamet'in Koçan: Tülin Hocamızı zevkle dinledim, çok yumuşak dikte ettirmeyen bir yanıt vardı. İnsani de geldi bana. Biz hocamızla aynı kuşaktanız. Aşağı yukarı aynı şeyleri yaşadık. Bizim ülkemizde hanımların işi her zaman daha zordur. Cumhuriyet'in 100. Yıl vesilesiyle bir hanımefendiyle hatta iki hanımefendiyle konuşuyor olmaktan mutluyum. Anlamalı buluyorum. Onun için biz genel olarak baktığımızda hayatımız biraz rastlantılarla şekillenmiştir. Bizim çocuk şöyle olacak hangi eğilimi var ise kurslara gitsin vb. konular bizim kuşakta olmadı. Belki çok farklı ailelerde çok başka düzeyde oldu. Ben köy kökenliyim. 5 çocuk bir sınıfta okuyoruz. Okulumuz yıkıldığı için caminin mescidinin olduğu yerde ders yapıyoruz. Bir öğretmen ne öğretiyor bilmiyorum. Ben ilkokuldan mezun olduğumda küsuratlı bölmeleri yapamıyordum. Burada hocamı suçlayamam. Çocuklar öğrenmeyi doğada deneyerek elde ediyorlar. Bunları yanyana koyduğunuzda başka bir hikaye başlıyor.

İlkokulda fena bir öğrenci değildim. Dedemin adını vermişler. Her şeyi en iyi yaptığıma inandırılmıştım. Benim yazım, resmim güzelmiş. Orta okulda Türkan Şoray resimleri yaptım. Hayat dergisi vardı o dönemlerde. Dergide empresyonist ressamın resimlerini verirdi. Ben Bayburt'tayım. Resim yapmak istiyorum. Bir gün babama mektup yazdım. Babam bana 300 TL gönderdi. Annem sen bu sermayeyi nereden buldun dedi. Babam gönderdi dedim. Ben oturdum resim yapmaya başladım. Bayburt'ta lise olmadığı için Gümüşhane'ye gittik. Bizi liseye almadılar. Nedeni de Bayburt'ta sanat enstitüleri açılmış. Bu nedenle döndüm ve o okuldan birincilikle mezun oldum. Hocalar beni çok beğeniyorlardı. Ödevlerimi çantalarına koyup diğer öğrencilere gösteriyorlardı. Ben durmadan resim yapıyordum. Buna ihtiyacım vardı. Bu bir içsel tepki. Sanki biri bunu yap diyor. Bazı duygular farklı çalışıyor. Neyse sonuçta ben okulu bitirdim. Bizim Bayburtlular 10 kişi bir ev kiradık. Marmara mühendislik vardı, oraya kaydoldum. Ben yine resim yapıyorum. Herkes biliyor. Bizim grubun

çinde farklı duruyorum ancak ne olduğum tam olarak tanımsız. Sonra bir gün bir abimiz geldi. Akademide okuyor o da. Almanlar bir okul açtı, sanat okulu mezunlarını alıyorlar. Bu okul Tatbiki Güzel Sanatlar. Ben de gideyim dedim. Bayburtluları almazlar niye gidiyorsun dediler. Sınava girdim ama umutsuzum. Sonra bir gün maça gideceğiz. Ben kazandıysam biletleri alacağım dedim. Bir gittik. 9.sırada benim adım var. O kadar heyecanlandım ki. Onların maç biletlerini aldım. Bizim oralarda güzel sanatlar denilince akla ilk gelen Zeki Müren'in mektebi'dir öyle bililir. Bu da bizim oralarda hoş karşılanmazdı. Babamdan telgraf geldi. Oğlum hangisini istiyorsan onu yap dedi. Ben gittim hemen kaydımı yaptırdım. Benim yetişmemde önümü açan, tüm bu tesadüfler dünyasında sezgilerimi dinlememi sağlayan kişi babamdır. Babam sanatçı olmam için büyük destek verdi. Onun sebebi Cumhuriyet ve modernizm. Cumhuriyet eğitimde fırsat eşitliğinin yansıması yurttaşlarına istediği her şeyi sunuyor. Bizimkiler yavaş yavaş kapalı toplumdaki açık bir toplum haline geldi. Ben de okula girdim. Köy enstitüsü mezunu öğretmen olan amcam vardı. Müthiş bir kütüphanesi vardı. Yaşar Kemal, Orhan Kemal ben hepsini okudum. Annem okur yazar değildi. Ama her şeyi bilirdi. Hocalarım kim, kaç kişiler... gibi. Sınıfı geçmem onun en büyük gururuydu. Yalanı sevmezdi. Resim yaparken erkek kardeşimi model olarak kullanırdım... ama bu annemin kafasını karıştırırdı.

Ben voleybolcuymdum. O sene dernek başkanı seçtiler beni. Bu da idari görev getirdi. Tabii ki. Çobanlık yaptım para kazanmak için. Bu da grup hareketlerini önceden tespit etmeye başladım. Bu çok değerlidir. Doğa, dağcı ilişkisi çok değerlidir. Doğanın nasıl bir refleks üreterek hayatta kalma hırsı verdiğini orada öğrendim.

Hayata ortak katkıda bulunmak önemlidir. Üç boyutlu algılama çok önemlidir.. O açıdan bakınca benim sanat okulu mezuniyetimde, köyümdeki bütün halk, yetişmemde büyük bir rolü oldu. Yani şunu diyeceğim; köyden çok etkilendim. Masallardan etkilendim. Köylü size der ki, bir yere gideceksen orada da tehlikeler var. Bütün bunların yanında bir kimliğin oluyor. Şuraya getirmek istiyorum; sanat yapmak için kimliğin olacak. Hikayen olacak. Başkalarının hikayeleri üstünden derin bir şey yapamazsın. Onun için bu yolculuğumda, bana destek olan bir babam oldu, bir de eşim.

Nurcan Perdahcı : Sayın Tülin Hocam hem sanatçı ve hem akademisyen kimliğinizle genç kuşaklara örnek oldunuz. Bu zorlu ve çetin süreçte nasıl bir yol izlediniz? Akademideki öğrencilik yıllarınızdan, hocalarınızdan, eğitim sürecinizden

bahseder misiniz? Aynı soruyu Sayın Hüsamet'in Hocama da soracağım. Türkiye' nin 1980'lere varıncaya değin Türkiye'nin yegane iki güzel sanatlar okulunun öğrenciliğinden geçmiş insanlarsınız o yüzden hem farklılıkları da görebilmek adına her iki eğitim kurumunun akademik sürecinin nasıl işlediğini bize anlatabilir misiniz? Tülin Onat: Tabii zevkle anlatırım. Türkiye'nin Cumhuriyetten sonra hatta, çok önemli şeyler yapmış çok önemli aşamalarını kendi çaplarında yapmış sanatçıları bizim hocalarımız oldu. Eğitim ve öğretim hayatımız aşırı disiplin içinde geçti. Hala aldığım disiplinle çalışmış bir sanatçı olarak sanat hayatımın 51. Yılına geçen yıl büyük bir sergi ile kutladım, kitabını yaptım. Ali Çelebi'den tutun Nurullah Berk'e Sabri Berker'e, Adnan Çoker, Zeki Faik İzer'e Bedri Rahmi'ye kadar hepsi bizim hocalarımız oldu. Baskı hocası Sabri Berker, modelaj hocası heykeltıraş Şadi Çalık'tı. Çok şanslı öğrencilerdik. Bir de fazladan, benim dönemimde Cumartesi günleri de okul vardı. Artı çalışma zamanı yaratıyordu. Adnan Çoker Cumartesi saat 3 e kadar okulda kalır sohbet ederdi. Biz birinci sınıfız ve sanata ve bilgiye çok açız.

Nurcan Perdahcı : Sayın Hüsamet'in Hocam, Almanlar bir okul açmış diyerek kaydolduğunuz okulda nasıl bir eğitim aldınız?

Hüsamet'in Koçan: Mimar Sinan Üniversitesi ile sizin aranızdaki fark nedir? Diye sordular. "Mimar Sinan Osmanlı döneminde kurulmuş, saray kökenli insanların gittiği Fransız modeline göre kurulmuş bir okuldur. Mimar Sinan Üniversitesi aristokrasiyi temsil eder. Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu (sonradan Marmara Üniversitesi'ne bağlı Güzel Sanatlar Fakültesi) ise Bahaüs sistemine göre eğitim verir ve de Cumhuriyet döneminde kurulmuştur, biz de halkı temsil ederiz. Biz deneyime son derece açık çalışmalar yapıyor ve deniyoruz, onlar daha bilgiye bağlı usta çırak ilişkisi içinde bir eğitim sürdürürler. Master programını yeni tamamlamış genç Almanlar bizim okulumuza geliyorlar. Bu genç Almanlar, aynı zamanda Almanya'daki eğitim sistemini tenkit eden Almanlar ve bunlar yeni teknikleri biliyorlar dünya nereye gidiyor onları biliyorlar ve öğrencileri endüstri toplumuna hazırlıyorlar. Fransa'dan gelenlerin içinde ise Şükrü Aysan yeni bir teknik olan serigrafiyi Akademiye getirdi. Biz öğrenci temsilcisinin fakülte kuruluna katıldığı ilk fakültemiz.

Nurcan Perdahcı : Sayın Onat, Türk Sanatının çok önemli dönüm noktalarından olan İstanbul Bienali, İstanbul Müzik Festivali ve İstanbul Sinema Günleri gibi sanat Festival ve sanat eğitimi kurumlarının yaygınlaşmaya başladığı

yıllarda, sizin de Derimod Kültür Merkezi'nin açılmasında ve yıllarca yürütülmesindeki emeklerinizin yakın tanıdığı oldum. Bu süreçten söz eder misiniz?

Tülin Onat: Çok severek çok sevinerek bahsederim. O söylediğim yıllar 87'ler ama daha 83 lerde bu çaba başladı. Orada benim Derimod Kültür Merkezi diye adlandırdığımız imalathaneyi bir galeriye bir kültür merkezine döndürme çabam, Hasan Bey'e bunu aşılama çabam da 83'lerde başlar. Kolay olmuyor imalathane olan bir yere, para kazandıkları bir yeri boşalt da galeri yapalım sanatla uğraşalım demek. Derimod o sıralarda çok popüler şeylerle uğraşıyor. Mesela futbolcuya ayın golü ödülü veriliyor, büyük yemekler veriliyor, büyük primler ödeniyor. Hasan bey de benim çocukluğumdan beri resimlerimle ilgilenen beni destekleyen evimize girip çıkan babamın yakın bir arkadaşı. "Sanatla çok ilgilisiniz sanata ve sanatçıya destek olsak". Zaten böyle vizyonu olan bir insan bunu çok kolaylıkla benimsiyor. 85'ten sonraki yıllar sanat adına Türkiye'nin çok önemli değişim yılları.

Bugünün gençliğinden o günleri merak edip okuyanlar biliyorlardır. Bir yandan festivaller bir yandan bienaller yapılıyor. İlk Bienali Venedik'te gördüğümde 19 yaşındaydım. Roshenberg in yatağını görmek beni sarstı. Halbuki ben atölyede o sıralarda desen çalışmaları yapıyorum. Yıllar içinde ülkemde sanat için bir şeyler yapmak istiyorum. Şansıma yanımda da beni destekleyen, vizyonu olan Derimod Kültür Merkezini gerçekleştiren Hasan Yelmen vardı. Yepyeni bir görüşle yepyeni bir anlayışla. Galerilerin o güne kadar hiç yapmadıkları şeyleri biz galeride yapıyoruz. Sanatçıya sergi teklif ettiğimiz andan itibaren resimleri sigortalatıyorduk. Özel galerilerin birçoğu Derimod Kültür Merkezin de uyguladığımız kuralları uygulayamazlardı. Benim arkamda Derimod gibi zamanın parlak bir firması vardı. Çok önemli sergiler ve ilk defa sanatçıların kataloglarını yaptık. Çok şeyler yaptık, söyleşiler yaptık hiç o güne kadar yapılmamış sanatçıların sergisinin açılacağı günün sabahında basın toplantıları yaptık bütün basın haberdar oldu, İstanbul sanat ortamına çok yeni bir hava geldi. Yılda bir kez öğrencilere güzel sanatlar öğrencilerine başarılı öğrencilere sergiler yaptık. İlk defa yerde tuvaleri Beral Madra' nın nesne tuvaler dediği tuvaleri sergilemeye başladım. Bir köşeyi bütün bir galerinin bir köşesini kaplayan "galaksi" isimli bir işim yurt dışında da ilgi gördü. Derimod'u bir okul haline getirmek istedik. "Salı Toplantıları"nda sanat anlatmaya başladık. Pek çok kez konuşmacı oldum ve çok önemli isimleri çağırdık. Öğrenciler Galeri'ye otobüslerle getirilirdi.

Nurcan Perdahcı : AKM'nin önünden sanat izleyicileri ve öğrenciler için otobüsler kalkardı. Derimod çalışanlarına yurt dışı sanat turları düzenledi. Ben de Avusturya gezisinde Viyana'daki birçok müzeyi Tülin Hocamız ile ziyaret etmiştim.

Tülin Onat: O dönem Türkiye'nin sanat serüveninde Derimod Kültür Merkezinin çok önemli bir rolü vardı. İlk sergiyi Hocam Adnan Çoker'in retrospektif sergisi ve kitabı ile yaptım. O kitabı sabahlara kadar çalışarak yaptık. O kitap yapılırken sergiler sırasında çok sevgili arkadaşım Selver Demirtaş bana çok yardım etti hep desteğim oldu. Hocam bir akşam yemekte " eğer sanatınla seni sanat tarihi yazmayacaksa bu yaptığın işlerle yazacak" dedi. Ben de " ne olur sanat tarihi beni sanatımla yazsın" diye karşılık verdim.

Nurcan Perdahcı :Sayın Hüsamet'in Hocam, Türk Sanatının çok önemli dönüm noktalarından olan İstanbul Bienali, İstanbul Müzik Festivali ve İstanbul Sinema Günleri gibi sanat Festival ve sanat eğitimi kurumlarının yaygınlaşmaya başladığı yıllarda, siz UNESCO'ya bağlı bir kuruluş olan Uluslararası Plastik Sanatçılar Derneği'nin (AIAP) Türkiye ayağının kurulmasında rol oynadınız ve 1990-1995 yılları arasında bu dernekte yönetim kurulu başkanlığı yaptınız. Biraz bu süreçten söz eder misiniz?

Hüsamet'in Koçan: Bu özel galerilerin son derece önemli bir fonksiyonları var. Derimod diye bir markayı biz sanat sayesinde öğrendik. Bu büyük bir yatırımdır. Bunun işlemesi de işletmeciyeye aittir diye düşünüyorum.

Bir gün Yusuf Taktak'ın telefon etmesiyle ben, Mehmet Güleriyüz, Bedri Baykam, Alaattin Aksoy, Şükrü Aysan, Bubi toplandık. Önce yönetmelikler gözden geçirildi kuruluş yönetmeliğini hazırladık. Adını da Plastik Sanatçılar Derneği koyuyorlardı ben sanatçı plastikten olmaz diye itiraz ettim. Türkiye Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği'ni (AIAP) kurduk. Altı ay içerisinde kongreye gidilmek üzere Dernekler masasına kaydını yaptırdım. Büyük bir kongre yaptık 90 küsur kişi katıldı ve benim grubum kazandı. Seyhun Topuz, Nur Koçak ve daha çok kadınlardan oluşan bir kadroyla büyük bir heyecanla çalışmaya başladık. Sanatçı hakları ile ilgili pek çok konferanslar, yayınlar, çalışmalar yaptık. Bir yayın ürettik. Dünyada yazılmış iyi makaleleri çevirilerini yaptık. Sonra biz sanat fuarını kurduk. Bubi projeyi getirmişti, koordinatördü. Sanat fuarını Türkiye' ye armağan eden odur. Sanatçı hakları kavramını Türkiye'ye getiren odur. Vasıf Kortun, Deniz Şengel ve Ali Akay yurda gelmişti. Böylesi genç ve entelektüel insanların birikimlerini biz kurullarımızda değerlendirdik. "Öteki" gibi büyük sergiler yaptık. "Genç yeteneği" başlattık. Olağanüstüydü.

Bir adanmışlık meselesiydi. Bütün bu çalışmalarla biz 90'lı yıllarda Türkiye'nin sanat politikasını belirlemeye başladık. Nurcan Perdahcı: 40 yıllık sanat ve eğitim yaşamınızdaki tecrübenizle "2014 Yılı Avrupa Konseyi Müze Ödülünü kazanan Baksı Müzesi'ni hayata geçirdiniz. Bir yandan sanatı toplumla, sanatçıyı doğayla bütünleştirirken, bir yandan da Türkiye'nin en yoğun göç veren bölgelerinden biri olan Bayburt'a yaşam soluğunu sanatla yeniden kazandırmayı hedeflediniz. Bu düşünce nasıl başladı ve gerçekleşti bu süreçten söz eder misiniz?

Ben Baksı' ya babamı götürdüm. Babama teşekkür etmek için bir köy konağı yapayım dedim. Köylüleri topladım. Benim köy enstitüsünden mezun öğretmenimi de başkan yaptık. Konferans salonu, kütüphanesi ve tezgahları olan bugünkü Baksı'nın küçük çekirdeği tohumuydu. Roshenberg geldiğinde çok beğendi " dünyada son yıllarda gördüğüm en önemli proje" dedi. Uluslararası üreten, sistem kuran ve onu savunan bir sanatçı dayanışması. Giderek büyümeye başladık büyüye büyüye Baksı bu hale geldi. Biz kuruluş aşamasında el sanatları merkezi de diyebiliriz dedik. Sanat ve zanaat arasındaki ayrımı ortadan kaldırdık. İnsan her dönemde sanatı anlamlı bulmaya ve ona teşekkür etmeye çalışmıştır malzemeleri farklıdır yöntemleri farklıdır anlayışları farklıdır. Bizim müzemizde video artla bir tane işleme yan yana sergileniyor. Yavaş yavaş bir depo müzemiz oluşuyor. Üretim odaklı, kadınlar için atölyeler kurduk atölyelerde kadınlarımızı istihdam ettik. Oradaki kadın başka bir sorun dünyası içinde kısıtlanmış bir kadın ve başka bir iyi niyeti ve sorumluluğu var, yapıcılığı var ve sürdürülebilirliği var onun için o yerel birikimlerle birlikte oradaki hafızayla birlikte yeni bir dünya için sağlıklı üretimlerde bulunabiliriz diye düşünüyoruz. İnsana yönelik sevgi üretmek ve insanı ikna ederek yol yürümek. Bu iş zordur. İnsan biriciktir ve onunla ilişkiyi barış üstünden kuracaksınız. İnsanın övünülecek yapıtlar değerler üretmiş tarihini unutmadan bir yolculuk yapmak gerekir diye düşünüyorum.

Nurcan Perdahcı: Atatürk'ün ünlü "Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir" sözünden yola çıkarak Türk sanatı 100 yılda nerde nereye geldi? Sanat ve tasarım eğitimi nasıl bir yol katetti? Cumhuriyet bize dedi ki "siz artık ümmet değilsiniz, bireysiniz, eşit haklara sahipsiniz. Kendinizi geliştirin, gelecek için üretin, adayın ve kendinizi temsil edin" dedi. Doğrusunu isterseniz BAKSI'da bu düşüncenin vücut bulmuş halidir. Plastik Sanatlar Derneği'nde, Dekanlığarımda yaptığım ve kurduğum bütün ilişkilerimin ilhamı Cumhuriyetin bana kazandırdığı bireysel gururdur, bireysel teşvik, bireysel

inançtır. Onun için burada biz üniversitede gençlerle birlikte bu tür konuları konuşabiliyoruz. Bu da cumhuriyetin ilhamıdır diye düşünüyorum, çok teşekkür ederim, sağ olun.

Nurcan Perdahcı : Biz teşekkür ederiz. Sayın Tülin Hocam, Atatürk'ün ünlü "Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir" sözünden yola çıkarak Türk sanatı 100 yılda nerde nereye geldi? Sanat ve tasarım eğitimi nasıl bir yol katetti? Daha iyi olması neler yapılmalı? Sorun ve önerilerinizden birkaç örnek verebilir misiniz?

Tülin Onat: Cumhuriyet'in ilanından bir yıl önce, bir buçuk yıl önce daha Kurtuluş Savaşı yeni bitiyor, bir üzüm tanesiyle bu ülke kuruluyor. Bir insan çıkıyor diyor ki eğer bir millet sanatta ve kültürde ilerlemiyorsa sanatın ve sanatçının kıymetini bilmiyorsa o millet medeni milletler arasında yer alamaz, yoktur. Kültüre sanata sanatçıya önem verilmesi gerekir diyor. Bunu söyleyen, yokluklar içinde olan yeni savaştan çıkan bir milletin lideridir. İnsanlık bilimin yanı sıra ancak sanatla, kültürle ilerleyebiliyor. Örneğin İran, sineması ile dünya sinemasında tanınan ödüller alan bir yerde. Bu filmlerdeki mutsuz insanlar tüm olumsuz koşullar içinde o sanatta mutludurlar ve dünyaya kendi buldukları ortamı sanat yoluyla anlatırlar.

Türk filmlerini de izliyorum. Çok iyi filmler var, ödüller alan yönetmenlerimiz var. Benim kızım Ekin Onat da çok başarılı beş kez ödül aldı.

Hüsamet'in Koçan: Kültür oluşacak ve insana geçecek. İletişim kanalları üstünden bir sanal mutluluk yaratılıyor insanlar, sanatçılar kendi gerçekliğinden kopuyor. Problemlerin üstünden gelecek azmimiz varsa değer üretiriz ve insanlar da bundan gurur duyarlar. Şartlarım çok çok kötüydü ama onlara teslim olmadım. Mücadeleyi elimden geldiği kadar yapıyorum, asıl mesele budur. Sanatçının sorunu; izleyicisine konfor alanı, hoşluk dünyası yaratıp eğlendirme, sanal bir mutluluk yaratmak değildir. Mücadele azmini ve yeniyi aramayı teşvik edeceğiz. Hepsinin çözümü farklı bakış açılarına farklı yöntemlere sahip olmaktadır gibi geliyor bana. Sanat yapmak meselesi son derece onurlu bir iştir.

Tülin Onat: Sevgili arkadaşım çok zor şartlarda da olsa biz yapıyoruz. Bu eğitimi alan öğrenciler yapabiliyorlar mı? Sebeplerini ya da gidişatını görmemiz lazım. Biz yapıyoruz diye sanat yapıyor değil, sanatçı çok zorda.

Hüsamet'in Koçak: Aynen öyle tabi ki. Cumhuriyetin temel öznesi bireydir ve o bireyin bu dünyaya "dur bakayım ben buradayım" demesi gerekli. Bu rol de

başka kimseye değil sanatçıya aittir.

Tülin Onat: O zaman şunu söyleyeyim, herkes bu ülkenin sanatı için bir şey yapar kendini büyütürse, kendini donatırsa yaşadığı coğrafyanın kültür ve sanatı için de yararı olacaktır. Bizler de elimizden geleni yapıyoruz. Genç kuşakla birlikte görüş paylaşmak için gelen davetlere, okullara (ameliyatlı bacağını göstererek) bu kadar zorluklarla gidiyoruz.

Nurcan Perdahcı : Siz değerli hocalarımıza çok teşekkür ediyoruz. Sevgili öğrencilerimiz değerli konuklarımız varsa sizlerin sorularınızı alalım.

Hüsamet'in Koçan: Enerjiniz kaldıysa tabi.

Öğrenci: Benim var hocam!

Nurcan Perdahcı : Önce kendini tanıtabilir misin?

Öğrenci: Adım Yusuf, takı tasarımı öğrencisiyim 2.sınıfım. Öncelikle buraya gelip bize deneyimlerimizi anlattığınız için çok teşekkür ederim. 80'ler Türkiye'sinde sanat eğitimi vermenin ne gibi zorlukları vardı?

Tülin Onat: Empresyonizmi anlatırken öğrencilerime Monet'in anlık ışık değişimlerini çalıştığı katedral serisinden bir resmini örnek olarak göstermiştim. Ertesi günü sesinden tanıdığım bir öğrencim sırtıma silah dayamıştı. Nazmi Ziya Güran gibi bizde de empresyonizm anlayışında resim yapan bir çok sanatçımız olmuştu. Fakat o gün elimde Monet'in resmi vardı.

Hüsamet'in Koçan: Yalnız bir şeyi ayırmak lazım eğitim fakültesi. Eğitim fakülteleri her zaman üst düzeyde politize edilmiş kurumlardır. Mesela bizim güzel sanatlar kesiminde bu anlamda böyle bir sorunumuz olmadı.

Tülin Onat: 80'ler Türkiye'ye festivaller ve bienallerin geldiği çelişkili yıllardır.

Hüsamet'in Koçan: Çocuklara yeter bu eza cefa değil mi?

Nurcan Perdahcı : Bu çok keyifli söyleşi için siz değerli hocalarımıza tekrar çok teşekkür ediyoruz.

Deşifre : Hayriye Merve Sivri

Redaksiyon: Dr. Öğr. Üyesi Raife Yaşar Eyiler

Söyleşi videosu: <https://youtu.be/QVNaSZIZL2U>

CUMHURİYETİN 100. YILINDA SANAT VE TASARIM SÖYLEŞİSİ 2 ÖZET

Konuk: Dr. Emre Zeytinoğlu
Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Fırat Arapoğlu

26 Ekim 2023 Perşembe Saat:15.00
Altınbaş Üniversitesi, Gayrettepe Yerleşkesi Konferans Salonu

Fırat Arapoğlu: Söyleşiyle ilgili genel teorik çatıyı kurarken Cumhuriyetinin 100. Yılı bağlamında Türk Sanatı'nın geçmişten bugüne geçirdiği evrimi konuşalım. Değerli hocam, Cumhuriyetin inşası için geç Osmanlı döneminden başlayan Sanayi Nefise Mektebi'nin kurulması ve asker ressam kuşağına bakalım. Harp okulunda ve denizcilik okulunda verilen perspektif derslerinden inşa edilen bir süreç var. Bir yanda asker ressam kuşağı bir yanda Osman Hamdi Bey gibi bir evrimi inşa eden figürler var. Cumhuriyetin ilanından sonra, ilk etapta sadece estetik açıdan değerlendirilemeyecek bağımsızlık, Kurtuluş Savaşı gibi temaları işleyen belli bir kuşak var. Sonrasında Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar birliği ve D grubu tarafından domine edilen bir dönem başlıyor. Ayrıca 1932'de halkevlerinin açılması ve 1937'de Resim Heykel Müzesi'nin bizzat kurucu önder Mustafa Kemal Atatürk emriyle açılması geliyor. Böylece sonrasında sanat akımları dönemi zamanlar bu coğrafyada başlayacak. Öncesinde mesaj verme kaygısı yapıt formunun önüne geçiyor. Kültür ve sanat politikalarının bizzat devlet eliyle yürütüldüğü, aşağı yukarı modern ve figüratif sanat dediğimiz büyük harflerle yazacağımız eğilimin

öncülü bir dönem. Daha sonrasında Türkiye'de kelimenin tam anlamıyla bir tür modern figüratif ve soyut üretimlerin 1950'lerde başlayacağı döneme doğru ilerleyeceğiz. 1930'lar ve 1940'lar Türkiye'si ekseninde benim birazcık olsun çerçevelemeye çalıştığım bağlamda düşüncelerinizi ve görüşlerinizi almak isteriz.

Emre Zeytinoğlu:
Senin de dediğin gibi bazı çelişkili durumlar var onlardan konuşabiliriz. Mesela Cumhuriyet Dönemi yeni bir kapı açtı. Yani her şeyde açtı sanat açısından da öyle. Ama bu o günden bugüne kadar düz bir çizgi halinde gelmedi, hepimiz biliyoruz. Cumhuriyet Dönemi ile birlikte bir Rönesansın başladığı fikri ortalıkta dolaşmaya başlamıştı ve hala da belki öyle değerlendirilebilir. Mesela Elif Naci'nin 1938'de Ülkü dergisinde Türk Plastik Sanatları üzerine bir yazısı var. 1923 yılı Türkiye için bir Rönesans diyor ve şimdi de bu düşünceyi pek çok yazar ve sanatçı onaylıyor. Tabii ki Rönesans düşüncesini Cumhuriyet Dönemi'ne tatbik etme fikri sanat alanına yeni bilgilerin, deneyimlerin giriyor olması ya da girmesi gerektiği üzerine birtakım düşüncelerin sonuçlarına bağlanabilir. Böylece Yeni Kuşak sanatçıları da Cumhuriyetle birlikte onun sağladığı olanaklarla biraz daha özgün yapıtlar ya da nispeten yenilikçi yapıtlar ortaya koymaya başlıyorlar ya da böyle bir dilekleri var.

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ
SENİ "EN İYİ SEN" YAPAR

100

CUMHURİYETİN 100. YILINDA
Sanat ve Tasarım Söyleşisi II

Moderatör:
Dr. Öğr. Üyesi Fırat ARAPOĞLU
Ortak Dersler Bölümü
Öğretim Üyesi

Dr. Emre Zeytinoğlu
Sanatçı, Akademisyen

26 EKİM, PERŞEMBE, SAAT: 14.30

YER: GAYRETTEPE YERLEŞKESİ GİRİŞ HOLÜ

Mesela 1923'te Rönesans geldi diye düşünülüyor. 1929'da Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'nin sergisi yenilikçi olarak izlenebiliyor ve öyle değerlendiriliyor. Asıl 1933'te D grubu sergileri açılmaya başlanıyor ve geleneksel anlayıştan Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği ve D grubu ile bir hayli kopulduğu görülüyor. Avrupa'ya açılıp modern sanatla tanışan ya da onu görme fırsatı olan sanatçılar Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüyorlar ve 1928'de MSGSÜ Sanayi Nefise Akademisi ismini alıyor ve 1929'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisi oluyor. 1914 kuşağından geri gelenler daha farklı ve görece yenilikçi eserler ortaya koymaya başlıyorlar. Mesela bu 1914 kuşağı sanatçıları, Çallı kuşağı ya da Türk İzlenimciler olarak da isimlendiriliyor ve içlerinde İbrahim Çallı, Ruhi Arel, Hikmet Onat, Hüseyin Avni Lifij gibi isimler bulunuyor. Sami Yetik, Ali Sami Boyar, Vecihi Bereketoğlu gibi isimler yenilikçi görülenler tarafından daha gelenekçi olarak değerlendiriliyorlar. Burada hafif bir kırılma yani bir kopuş vardır. Mesela Elif Naci'nin yazısını Sezer Tansuğ 2005 yılındaki bir kitabında Çağdaş Türk sanatı olarak görüyor. Elif Naci D grubuyla başlayan bir hareket 1938 yılında resim ortamına iyice egemen olmuştu diyor. Bu yenilikçi çıkışlar birkaç sanatçıdan ya da birkaç sanat grubundan ibaret kalmıyor. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında sanatçıların ve bilim insanlarının Türkiye'ye gelişi de var.

Modern anlamda gerçekleştirilmeye çalışılan bir üniversite reformu var ve bu gelenlerle birlikte hızlanan bir reform; mimari ve bilimsel açıdan yenilikler var. Onları gayet rahat görüyoruz ve bunlar Elif Naci'nin Rönesans vurgusunu destekleyen konulardır. Ama Sanayi Nefise Mektebi'nin kurulduğu zamanlarda da böyle bir düşünce vardı ve Rönesans meselesi Elif Naci'nin ve diğerlerinin de desteklediği gibi 1923 yılından çok öncelere dayanan bir durumdur. Osman Hamdi Bey okulu kurmak için çalışmalarına başladığı 1882'den sonra eğitim başladı ve 1883 yani o zamanlara kadar gidebilir bu Rönesans meselesi.

Mesela Adnan Çoker kuruluşundan itibaren okulun işlevinin 15. yüzyıl İtalyan rönesansının bireyini yetiştirmek olacağını söylüyordu: Kendisini keşfedecek insan, yani Batı felsefesinde varoluş ya da varlığın ontolojisinin getirdiği durumları hissedecek hem de çevresini keşfedecek bir insan. Bu 15 yüzyıl İtalyan Rönesansı bireyidir ve Adnan Çoker böyle diyordu. Okulun Cumhuriyet döneminden önce kuruluş amacı zaten buydu ve bir de sivilleşme vardı. Askeri

durumlar üzerinden sanata varıncaya kadar bir yenilik, batılılaşma çabası var. Ama bu sivilleşme önemli bir şeydi ve burada da bir kopma var. Elbette o zaman ilk planda ulusal bir sanat yaratılacaktı. Yine senin söylediğin gibi bu batılı olan, modern olan sanatın ulusal bilinçle yeniden düzenlenmesi ya da ulusal bilince monte edilmesidir. Şimdi bu niyetle okuldan mezun olan bazı gençler başarılı olup, Paris'e gönderiliyor. Avrupa'nın farklı kentlerine de gidenler oluyor. Bu yenilikçi kültürel bir hamle olarak 1923 sonrasında başlıyor.

1923'ten sonra yurt dışına gidenler oluyor ve oradan dönenler de Akademi kadrosuna girmeye başlıyorlar. Avrupa görmüşler ve modern sanatı tanımaya başlamışlar. Fakat bölüm başkanlıkları gene yabancılarda o dönem. Resim bölümünde Léopold Lévy, heykel bölümünde Rudolf Belling var. Akademinin yenilikçi hareketle ya da bir reformla Avrupa'ya doğru açıldığını düşünebiliriz; fakat Léopold Lévy, bu yeni çıkan modern akımları sahte olarak görüyor. Mesela bu konu Adnan Çoker'in anılarında vardır. Bunlar gelip geçicidir diyor, palavradır bunlar diyor. Yani daha çok klasik bir üslup belirlenmeli ve onun için bu modern akımlara o kadar kaptırmaması lazım insanın kendisini. Rudolf Belling de öyle; Mısır sanatı ile ilgileniyor, Roma sanatı ile ilgileniyor. Tamam çok hoş bilgiler veriyor ama o da çok fazla bu modern akımlarla ilgilenmemiş. Öğrencilere soyut sanat hakkında soyut heykel hakkında gayet iyi bilgiler veriyor. Ya da Anıt heykel hakkında öğrencileri bilgilendiriyor. Şimdi böyle bir dalgalanma var:Yabancı batılı hocalar var ama bunlar tutucu da olabiliyorlar. Akademinin içinde akademiden çıkan öğrenciler ya da Avrupa'ya gidip akademiye dönen öğrenciler aslında daha yenilikçiler. Mesela Bedri Rahmi Eyüboğlu, Cemal Tollu, Zeki Faik İzer, Nurullah Berk, Sabri Berkel asıl akımları takip edenler. Yani o dönemdeki koşullar çerçevesinde batıyı izleyenler. Sonra Yeniler grubu çıkıyor bunlardan sonra Nuri İyem, Avni Arbaş, Selim Turan, Ferruh Başağa var ve bunlara Turgut Atalay, Agop Arad, Haşmet Akal da eklenebilir ve Yeniler grubu D grubunu bile eleştiriyor. Çünkü diyorlar D grubunu son derece biçimci hareket etmekle itham ediyorlar. Batıda ne görüyorsa onları alıp buraya getiriyorlar fakat bunları toplumsallaştırmak lazım. Böyle de aralarında bir tartışma ortaya çıkıyor. İşte bunlar yeni hocalar oluyorlar. Artık bu genç öğrenciler, mezun olanlar ve eskiler de yavaş yavaş 1950'ler gibi tasfiye olmaya başlıyor.

Eski hocalardan, heykel bölümünden de bazı isimler saksak

kimler gelmiş kimler geçmiş... İlhan Koman var mesela o sıralarda... Zerrin Bölükbaşı, Turgut Pura, Şadi Çalık hemen Belling'ten sonra giriyor sonra Hadi Bara ve Zühdü Müritoğlu da hoca oldukları zaman Belling işi bırakıyor. Şimdi bütün bu konuştuğumuz konular, yani Cumhuriyetten sonra bir Rönesans düşüncesi ya da akademinin Avrupa'ya açılan öğrencileri vasıtasıyla ya da Avrupa'dan gelen hocaları vasıtasıyla bir Rönesansa önyak olma meselesi... Şimdi bunlar, bu fikirler, bir bireye ne kadar yansımıştır o sıralarda ya da toplumsal onaya ne kadar açık olmuştur ve ne kadar kabul görmüştür? O dönemin sanatçıları bu Rönesansı hangi ölçüde yeniden yaratabildi? Zira bu düz bir çizgiyi izlemiyor.

Cumhuriyet Dönemi devlet olarak kültür politikalarını üretmeye başladığı zaman 1930'lu yıllar diyoruz değil mi? Evet bu dönem bize Cumhuriyet söylemleri içinde bir sanatı anlatabilir. Ancak şunu da hemen belirtmemiz lazım başlangıç olarak yalnızca 1930'lu yıllardan itibaren ne olmuş diye bakmak yerine hep söylediğimiz gibi hangi çelişkili hatlar ortaya çıkmış nerelerde ayrılmış düşünceler ve hangi metinler? Onlara bakmak daha yararlı olabilir. Mesela Toplum Bilim Dergisi'nde Zeynep Yasa Yaman'ın bir makalesini okurken, onun bir alıntı yapmış olduğunu gördüm. 1930'lu yılların başlarından itibaren senin söylediğin halkçılık ve ulusçuluk yönünde ilerleyen bir şey görür. İsmail Hakkı Baltacıoğlu'ndan yaptığı alıntı Ar Dergisi'ndendir. İsmail Hakkı Baltacıoğlu diyor ki taklitten nefret eden bugünkü Türk sanatkarının ilham ve hamle hazinesi yurttur, onun bakir renkleri ve asil şekilleridir. Şimdi taklitten nefret eden deyince bir durum tespitinden bahsetmiyor, bir temenni ya da bir öğütten bahsediyor. Avrupa'da uzun yıllar çalıştıktan sonra Halk Partisi'nin teşebbüs ve yardımı ile memleketin her tarafına tetkik seyahatine çıkan ve heyecanlı eserler yaratan ressamlarımız mektepten memlekete dönüşün sadece laftan ibaret olmadığını, Garp tekniği ile Milli şuurun birleşebileceğini kati surette ispat etmiştir. Yani devlet politikası, bu. Bu alıntı 1938-1943 yılları arasında işte bu sanatçıların, 48 sanatçının yurt sathına yayılması ve orada kalarak Anadolu'dan resimler yapmasıyla devam eden bir süreçtir, bundan bahsediyor, İsmail Hakkı Baltacıoğlu. Ben bu dönemin kültür politikasını demek ki üç kelimeyle özetleyebilirim.

Mektep, memleket ve memlekete dönüş... Şimdi mektep kavramında bir kere herkes hemfikir ama mektep neresi?

Avrupa ve memleket konusunda burada çatallaşılıyor işler. Avrupa etkeni Türkiye'de hangi dinamik içinde hangi çizgi üzerinde biçimlenecek? Anlam bulacak? Milli şura dönüşecek? Milli şuur ne? Avrupa denilen şey de aslında biraz daha düşünürsek tam net değil yani. Resmi devlet politikaları çerçevesi içinde kalarak kültür ve sanat üzerine konuşmaya devam etmemiz bize hoş bir takım manzaralar çıkartabilir. Ama Avrupa'nın ne olduğunu da tam bilmiyoruz. O sırada yazılmış metinlerde, hedeflerin tümünü bir klişe halinde görebiliyoruz.

Mesela Atatürk'ün Resim Heykel Müzesi'nin açılışındaki konuşması gibi ya da bazı başka kurumların kuruluş amaçlarındaki bildirimler gibi 10. Yıl söyleminde ve söylevinde de ortaya konulmuştu. Atatürk'ün fikirlerini aşağı yukarı şöyle bir anlayabiliyoruz ama sonra bunları didikleştirdiğimiz bir şeyler çıkıyor ortaya. Şimdi milli şuur tanımını sonuçta Avrupa mektebi ile birleşmeye başladığı zaman, değişik siyasi yorumlar çıkıyor. Bir kere en basitinden milli şuurun ne olduğu üzerine değişik bir siyasi çarpışma başlıyor. O sırada mesela Hilmi Yavuz'un Modernleşme, Oryantalizm ve İslam adlı kitabında bu homojen bir yapı değildir, şeklinde tespiti var.

Yani bir Avrupa var, homojen bir düşüncede ve bir de milli şuur var. O da zaten belli. Ne oldu ikisini üst üste örtüştürürsen homojen bir yapı çıkıyor ortaya. Ama öyle bir şey yok. Hilmi Hoca'nın yazdığı şey bizim için batının tarihsel anlamı aydınlanmadır daha başından itibaren yüzünü batıya çevirmiş olan Osmanlı bürokrasisinin ya da entelijansiyasının zihnen temellük etmek istediği Batı, aydınlanma batısıdır. Başta Namık Kemal olmak üzere Tanzimat entelijansiyası oluşumunda aydınlanma düşüncesinin büyük bir yer kapladığı biliniyor. Batının üstünlüğünün salt askeri üstünlüğe indirgenemeyeceğinin kavranmasıyla askeri üstünlüğün arkasındaki zihniyetin araştırılması işine girilmiş. Tanzimat işte bu anlamda bir zihniyet düzenlemesidir. Aydınlanma tastamam burada gündeme gelir, diyor. Batı eşittir aydınlanma olarak görülüyor. O zaman 1923'ten öncesi var. Tanzimat var ve bu 1820'lerin sonundan itibaren, bugüne kadar gelen bir 100 senelik, Cumhuriyete varan bir 100 senelik süreçten bahsediyor. Şimdi Hilmi Yavuz'un hatırlattığı biçimde burada aydınlanma milli düşünce geleneklerinin dışında kozmopolit bir harekettir. Aydınlanma ile Milli şuurun birleşmesi çok zor ve hatta imkansızdır. Örneğin şimdi aydınlanmaya gerçekten baktığımız zaman bugün tarafsız

bir gözle herhangi bir niyete monte etmenin dışında bakmaya başladığımız zaman, batı aydınlanması 18 yüzyıl aydınlanması ne Fransız rasyonalizmini odağa alır ne Alman ahlakçılığını ne de ampirizmi. İngiliz ampirizmi deneyselliği odağa alır. Mesela Kant'a baktığımız zaman Kant bunların hepsinin birbirleriyle ilişkisi sonucunda aydınlanma fikrinin doğduğunu söyler. O zaman bunlarda ulusal görüşler ya da işte ulusal şuur diyelim olmadığı ya da birtakım yerel felsefelerin etkileriyle dağıtılıp, yeniden diğerleriyle bir araya getirildiği bir durum varsa ortada o zaman işte Hilmi Yavuz'un söylediği şey anlam kazanmaya başlıyor. Burada diyor ki aydınlanma bu kadar dağılmış ve her şeyle iç içe geçmiş bir yapıdaysa bunu milli şuurla, ulusalcılıkla nasıl bağdaştıracaksınız? Mesela şunu da söylüyor Osmanlı entelijansiyası bir zihniyet olarak aydınlanma düşüncesiyle karşı karşıya geldiğinde bu işin yarısını fark etti diyor. Fransa'yı İngiltere'yi ya da Almanya'yı değil de Avrupa'yı örnek almayı düşündüler ancak aydınlanma zihniyetinin temellükü bu şekilde olurdu, yani içselleştirilmesi bu şekilde mümkündü. Dolayısıyla Avrupalılaştırmanın aydınlanma ile özdeşleşmesi bu anlamda kaçınılmazdı. Osmanlı entelijansiyası için batılılaşmak demek Avrupalılaşmak demek, aydınlanmacı olmak demekti yani aydınlanmanın öğrenilmesi anlamına geliyordu. Şimdi bu 1830'ların sonu aydınlanmayı şöyle bir düşündüğümüz zaman o bir felsefi hareket. Tabii ki Sanayi Devrimi'nin bir hareketidir. Yani yepyeni bir sistem kuruluyor Orta Çağ sistemi ya da aristokrasi, bütün o teolojik yapı felsefeden kalkıyor ve bireysel sivilleşme meselesi biraz önce söylediğim gibi gündeme geliyor. Tanzimat, 1800'lerin sonundan itibaren düşündüğümüz zaman gene Tanzimat da Sanayi alanında bir hamle dönemi. Yani Tanzimatçılar Avrupa'da Endüstri Devrimi'nin ortaya çıktığı anı önemsiyorlar. Ve aydınlanmayı da bu yönde ele alabiliriz diye düşünüyorlar. Demek ki Tanzimatçılar özellikle enteresanlar. Tabii sadece felsefi ya da düşünsel bir hareket değil bir sanayi hareketi olarak da özellikle İstanbul çevresinde ortaya çıkmaya başlıyor. Yani bunlar yatırımlar yapıyorlar ve birtakım üretimler gerçekleştiriyorlar. Fabrikalaşma aşamaları yavaş yavaş geliyor, fakat harcanan bütün bu çabalarda üretim tesisleri, planlama noksan; kalifiye eleman yok sonra pazarlama ve ulaşım son derece zayıf ve böylece başarıya ulaşmıyor. İstenilen başarıya ulaşmıyor. Ama Sanayi Devrimi'ndeki fabrikalaşmayla ve üretim biçimiyle buradaki üretim biçiminin de örtüşürmek düşüncesi var ve aydınlanmaya öyle bakabilme şansı da var. Bu enteresan, o zaman şöyle bir şey de çıkıyor ortaya: Şimdi aydınlanma

ve modernlik arasında bir ayrımın ortaya konulması lazım. Mesela milli şuur yeni modern düşüncelerle yeniden düzenlenebilir ama aydınlanma felsefi bir hareketse yeniden nasıl düzenlenecek milli şuurla birlikte, yani aydınlanma evrensel bir felsefe ortaya koymaya başlıyor. Milli şuur kaldırmıyor ama modernlik kaldırabilir milli şuur... Modern devlet anlayışında aydınlanmanın da kendi içinde eleştirileri var. Yani mesela pozitivistlere eleştiri getirilmeye başlanıyor, aydınlanma filozofları tarafından. Yani sayılarla ifade edilmeyen hiçbir şey gerçek değildir, bizim işimize yaramaz. O sırada mesela 19. Yüzyılda Hegel var cinsellikten bahsediyor bunun sanatsal karşılığını ortaya koymaya başlıyor. Mesela 20. yüzyılın ortalarına doğru yaklaştığımız zaman ilk çeyreğini geçtiğimiz zaman en azından Adorno ve Horkheimer bunları söylüyor. Sadece bir amaca yönelmez aydınlanma, yani sayılarla ifade edelim şu sonucu alalım gerisini çöpe atalım denemez. İşte bu tinsellik ne olacak? Estetik denilen şey Adorno ve Horkheimer'ın ama özellikle Adorno'nun hep bunun üzerine yani sayıların dışında, somut verilerin dışından ilerleyen bir şeydir. Böyle bir tartışma batıda varken ya da Avrupa'da varken, buradaki milli şuur nereye yerleştireceğiz. Onu bilmiyorum. Bir de Atilla İlhan 1972'de şöyle bir şey söylüyor: Tanzimat batıcılığı komprador batıcılığıdır. Yani bugünkü anlamıyla söylersek uluslararası sermaye iktidarı ve Avrupa'sıdır diyor. Halbuki Atatürkçü batıcılık ulusallaşma, bir ülkedeki ulusal bilinç batıcılığı olabilir diyor. Şimdi burada da aydınlanmayla yine modernlik arasında bir fark ortaya çıkmaya başlıyor. Aslında modern toplumun inşa edilmesinden bahsediyor Atilla İlhan da. Halbuki Hilmi Yavuz'a baktığımızda o doğrudan doğruya aydınlanmayı temellük eden, etmek isteyen yani içselleştirmek isteyen Tanzimat batıcılığı olduğunu söylüyor. Çünkü orada ulusal şuur bilinç o kadar önemli değil. Zaten komprador batıcılığı dediği şey de Atilla İlhan'ın, aydınlanmacı mı olacağız, modern toplumcu mu olacağız şeklinde. Böyle giderken iş biraz daha sarp sarmaya başlıyor.

Fırat Arapoğlu: Aydınlanmadan bu yana bunu düşünmemiz lazım bir. İkincisi senin konuşmanın yaptığı çağrışımla birlikte ülkenin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün doğrudan Fransız devrimiyle zaten alakası var. İnanılmaz etkilenmiş durumda ve tüm olaylara hakim kahramanları biliyor. Ben sadece bir sanat tarihçisi olarak hani kronolojik olarak bir yandan bunları yaparken, Dünya Savaşı yaşanıyor onun arkasından. Biz Brüksel'de ilk düzenlenen 2. Dünya Savaşı sonrası fuara, başlığı da Barış, katılıyoruz. Bedri

Rahmi Eyüpoğlu büyük bir mozaik pano yapıyor. Utarit İzgi, Hamdi Şensoy ve İlhan Türegün katılıyorlar. Biz orada anıtsal ölçekte bir pavyon kuruyoruz. Tam bu noktada II Dünya Savaşı sonrası. New York'un modern sanatı Paris'ten nasıl çaldığı ekseninde düşünürsek, birden sanatın Merkezi de bu arada Avrupa'dan Atlantik ötesine geçiyor. Yani bir tane düz kronolojik bir çizgi yok.

Eksenler çeşitleniyor yakalayamıyoruz. Bir diğer yandan bahsettiğin gibi akademik tartışma devam ederken Türkiye'deki ilk soyut yönelimler akademik eğitimin dışında çıkıyor aslında. Fahrelnisa Zeid, Nejat Devrim, Selim Turan... 1954 yılında uluslararası sanat eleştirmenleri kongresine paralel bir resim yarışması düzenleniyor ve ödülü Aliye Berger alıyor. Devlet himayesinden görece serbestleşmeye doğru bir yönelim gözlemliyorum. Ben bir yandan da 60'lara dek aydınlanmadan tekrar buraya seni getirtirim diye düşünüyorum. 60'ları belirleyen politik yönelimin başında Vietnam işgali ve tüm dünyaya yayılan bu öğrenci ve işçi eylemleri var. Ayrıca akademi dışı sanatçılarımız da ortaya çıkmaya başlıyor. Nedim Günsür mesela madenci çalışmalarını yapıyor, madenci serisini yapıyor. Cihat Burak'ın Şairin ölümü de keza öyle. Yani o ulusalcılık odaklı söylemden herhalde uzaklaşmaya da başlıyoruz.

Emre Zeytinoğlu: Tabii tabii, doğru bir şey zaten o. İşte senin gene söylediğin gibi buradan bakışta bazı akslar kaybolmaya başlıyor Avrupa'da ya da yakalanamamaya başlıyor. Birtakım tabirler üzerinden giderken 1923 sonrası deniliyorsa şayet burada o zamanlar işte bir Fransız İhtilali bir demokrasinin ortaya çıkması mevcut. Bu böyle bir tasarlama ortaya koymak kolay. En azından ama kolay derken tabii işin kolayına kaçmışlar anlamına söylemiyorum. Bir kapı açılır böyle ama sonra bunu detaylandırmak lazım. O yüzden biraz önce de gene aynı şeyi söyledim yani bu Rönesans düşüncesi ya da bu batılılaşma ve aydınlanma düşüncesi tartışmacı bireyleri oluşturabilmiş midir? Ya da bu sanatçıları oluşturabildi mi? Bunlar tartışma konularıdır. Mesela aksları kaybetmenin ilk örnekleri şunlar olmalı: Şimdi biz ne zamandan bahsediyoruz 1923 ve 1938'e geliyoruz, mesela, Anadolu'ya yayılan modern resmi Anadolu'da uygulamaya çalışan sanatçılara bakıyoruz. 1938-40'a geliyoruz ve işte 10 sene sonra da senin söylediğin bir dönem gelmeye başlıyor ama Fütürizmin ilk ortaya çıkışı hangi yıl? 1909. Matisse ve Picasso'nun ortaya çıkışı da 1907'ler olmalı. Yani Fütüristlerle birlikte bir de o kadar tuhaf bir durum var. Mesela Fütüristlere bakıyoruz, Marcel

Duchamp da var. Bedri Rahmi Eyüboğlu'ndan biliyorum ki sayfalar dolusu kitaplar oluşturduğu mektupları ve metinleri vardır. Sabahattin Eyüboğlu'nu çok değerli bir teorisyen diye görüyorum. Sabahattin Eyüboğlu'nu kendi dönemi için bir şans var. Fakat diğerleri burada o kadar da beslenemiyor açıkçası. 1923'te Cumhuriyet ilan ediliyor ve burada yani el yordamıyla bulmak çok zor bunları. İşte Sürrealizm ve 1924 manifestosu ve sonra romantizm eleştirileri vesaire. Yahya Kemal'in mesela Paris Maceraları var ve Paris'e gittiği zaman işte uğradığı mekanlar mevcut. Bergson, Picasso bunlarla aynı mekanlara gidiyor ama bunlarla aynı mekanlara gittiği zaman onlar hakkında ne getiriyor buraya? Mesela Yahya Kemal'in batıcılığı, buradaki geleneksel dili yeniden düzenlemek belki ve başka bir şey değil ya da geleneksel dille ortaya konmuş birtakım sanat eserlerini ya da işte şiirleri ya da anlatıları belki yeniden düşünmek olabilir.

Başka bir şey olmuyor burada. Türkiye'de mevcut durumda bir modernlik tesis etmek zor. Ama bu aydınlanmacılık filan Atilla İlhan'ın da söylediği gibi pek değil ya da Tanzimat aydınlanmacı zihniyetine çok fazla benzemiyor. 1950'ye doğru senin tam işaret ettiğin dönemler de güzel birtakım çıkışlar var. Bunları not edelim defterimize, bunlar Cumhuriyet döneminin önemli çıkışlarıdır. Fakat doğu ve batı sentezi üzerine bir durum farklı ideolojik yaklaşımlar ve sert çatışmalar da ortaya çıkmaya başlıyor. Tamam yapalım Cumhuriyet'e göre bir doğu batı sentezi oluşturalım ve çalışalım hepimiz.

Bakalım aydınlanma nedir modernlik nedir? Bunları da öğrenelim sanatçıları da öğrenelim getirelim ve burada öğretilim, biz de yapalım güzel olur ama, bu ideolojik çatışma başka bir hale dönüşmeye başlıyor. Kübizm mesela, buna Zeki Faik İzer'de rastlayabiliriz, Bedri Rahmi'de rastlayabiliriz. Yani Avrupa'ya gidip, dönenlerde D grubunda toptan rastlayabiliriz ve Kübizm diye bir şey var ve o sırada Halide Edip Adivar Picasso için şöyle bir şey yazıyor: Picasso çarpık çurpuk dünyamızın çarpık çurpuk ressamıdır. Yorum bu. Allah'tan o sırada Sebahattin Eyüboğlu müdahil oluyor. Diyor ki yazısının sonunda, madde madde sıralanan hükümlerdeki Halide Edip Kübizm için tımarhanelik diyor, maraz, hastalıklı bir şey bu diyor. O da diyor ki yazının sonunda madde madde sıralanan hükümler, bana savaştan önce yeni sanatı dejenere olmakla suçlayanların sözlerini hatırlattı. Faşistsiniz diyor yani Nazi gibi konuşuyorsunuz, diyor. Picasso ve benzerlerinin eserlerini yakanlar farkında olmadan zamanımızın hastalığına parmaklarını basmış mı

oldular? Halide Edip Adıvar'ın bugünkü acılı dünyamızı çarpık çurpuk görmesine hak vermemeye imkan yok. Evet bir sürü şey var, kötü durum var, fakat Picasso'nun eserlerinde bu dünyanın yankıları görünse bile asıl görülecek olanlar onlar değildir. Beethoven'un eserlerinde dinlenecek olan şeyin kuş cıvıltıları ya da fırtına uğultusu olmadığı gibi Picasso zaman zaman seçtiği modeller veya konularla değil, yeni bir resim anlayışıyla temsil üretiyor. Şimdi aynı dönemin insanları bunlar ve birinin bakış açısıyla diğerinin bakış açısı arasında far var. Bütün Türkiye'ye yayılmış durumda bir çatışma var. Birkaç yıl sonra bundan biraz daha tuhaf bir şey ortaya çıkmaya başlıyor. Mahmut Ünal ve İlhan Egemen Darendelioğlu Toprak Dergisi'ni yayınlıyorlar. Bu Toprak dergisi de komünistleri kötülemek için ortaya konulmuş. İnsanları ifşa ediyorlar ve hatta adres bile gösteriyorlar. Bir dönem Barış dergisini hedef alıyorlar ve Barış dergisi dünya barışseverlerinden haberler veriyor, Kızıl eşkiya Nazım'ın affı için küstahça bir neşriyatta bulunuyor diyorlar. Ayrıca Barış dergisinin başına alınmış olan güvercin meşhur komünist ressam Pablo Picasso'ya aittir, diyorlar. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nu, Abidin Dino'yu, Nuri İyem, Faris Erkman gibi bir takım sanatçıların da evlerinin adreslerini veriyorlar. Ama bence en ilginç durum şurada: Matisse üzerinden bir şey söylüyor ve bu kutuplaşmanın ya da işte bu milli şuur diye bir şeyin şuursuz hale dönüşünün bir örneği. Nice'te kalp krizinden ölen ressam Matisse arkasından bir iç yanışı ile gözyaşı döküldüğünü hayretle görüyorlar. Bilmemek ayıp değil ama arkasından ağlanan bir kimsenin kim olduğunu öğrenmemek de ahmaklığın ta kendisidir.

Matisse Fransa'da milli sanatı dejenere edenlerin başında gelmekteydi ve öldüğü dakikaya kadar Fransız Komünist Partisi'nin şahsiyetleri arasında bulunuyordu 1952'ye kadar tamamen Moskova'nın talimatına göre resimler çizmişti ve 1952'de ölüm döşeğine kadar da fırçasını nispeten serbest kullanabiliyordu. Bu işte Cumhuriyetin batıya açılışının başka bir yüzü. Halbuki mesela Bedri Rahmi Eyüboğlu'na baktığımız zaman o oradan şöyle bir şey yazar Matisse üzerine: İşte gidiyor müzeleri dolaşılıyor ve Hocası Ali Çelebi'ye bir mektup yazıyor.

Diyor ki, hocam burada müzeleri gezerken Matisse'le karşılaştım, yani resimleriyle. Adam diyor, bizim bütün renklerimiz ve motiflerimizi almış kendi resimlerine koymuş. İlk önce kızdım diyor, ama sonra o motifler ve renkler buraya nasıl geldi diye düşündüm. En sonunda Matisse bunları bizden alıp, uygulamakla primitiflere değerini göstermiş

ve Türkiye'deyken diyor, o kadar ilgi göstermediğim bizim motifler hakkında müthiş bir heyecana kapıldım ve şimdi Paris'te o motifleri ve renkleri kullanarak, yani bizim geleneksel motiflerimiz ve renklerimiz kullanarak bir resim yapacağım diyor. Şimdi Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Matisse bakışını görelim: Bunun komünistlikle bir alakası yok ideolojiyle bir alakası yok. Ama diğer tarafın Matisse'e bakışı arasında tabii ki 180 derece bir fark var. Cumhuriyet ideolojisini sürdüren son bir alıntıyla bitireyim: Arkeolog Profesör Remzi Oğuz Arık ölmüş arkasından Nurettin Topçu şöyle bir şey yazıyor: O yüzyıllarca gömülü kalan hatıralar gibi bir Anadolu ütopyasının gömülü halini ortaya çıkararak Anadolu'nun içtimai birliğini yeniden kurmak ve sonra da Anadolu'yu Avrupa medeniyeti seviyesine ulaştırmak istiyordu. Yıldırım ile Fatih'in bir kılıçla ve onu kullanmasını bilen bir Rönesans dehasının giriştikleri cihangirlik ve medeniyet mücadelesini O yalnız başına başarmak istedi. Yıldırım Beyazıt zalim kadere yenilmişti ve Kozan'ın haşin ve cesur Türkmen çocuğu zaferi kazanırsa Michelangelo, Rafael ve Rembrandt'ları Anadolu yaylasına ve Yunusların mezarı yanına nakletmek istiyordu. İtalyan Rönesansının aydınları Fransız inkılabının ateşlerini kalbinde taşıyordu, ancak onun sonu da Yıldırım'ınki gibi oldu. Harp meydanında dostlarının ihanetine uğradı.

Şimdi demek ki milli şuur böyle bir birleşme ortaya koymaya başlıyor. Ama bunun artık sanatla ya da bir kültürel projeye filan bir alakası yok, hep geriden getirilen birtakım referanslarla geriden getirilen batılı referanslar arasında isimsel bağlantılar kurulmaya başlanmış. Halbuki modernliğe baktığımız zaman; bizde modernlik eskiyi yıkma anlamına gelir. Yani sürekli modernleşmedir. Yani batı modernleşmesi durmadan eski üzerine yeni bir şey inşa etmektedir ve ilerleme dediğimiz şey, yani ideoloji budur işte. Ama burada öyle bir şey yok ve O zaman biraz önce dediğim gibi milli şuur nedir? Avrupa mektebi nedir? Avrupa Nedir? Bu soruların iyice karma karışık bir hale geldiğini görebiliyoruz. Sabahattin Eyüboğlu'na baktığımız zaman der ki Avrupa'ya gidip orada Avrupa'yı öğrenmek ya da görerek deneyimle öğrenmek o kadar önemli değildir. Burada o aydınlanma zihniyetini hissetmek çözümlenektir ve Türkiye'den Avrupa'ya bakışla da bu elde edilebilir. Çünkü burada kaldığınız zaman milli şuurun dışına çıkmamış oluyorsunuz ya da onu elden kaçırmış, kendinizi kaptırmamış oluyorsunuz. Yani buradan Avrupa'ya bakış daha önemlidir. Sabahattin Eyüboğlu'nun metinlerinden onu çıkartıyoruz ve Nurullah Ataç da aynı şeyi söyler. Buradan

bakış ve Avrupa'yı buradan çözümlenmeye çalışmak daha iyi bir sonuç verebilir. Karma karışık bir dönemle buraya kadar geldik ve biz de onun çocuklarıyız, o dönemin çocuklarıyız.

Fırat Arapoğlu: 1980'ler ve 1990'larla ilgili belki bir konuşmaya daha seni davet etmek zorundayız, Hocam. Ben öyle düşünüyorum çünkü 1980'ler görece 90'lar sosyokültürel açıdan bir yandan modernite bir yandan da konservatizmin iç içe geçtiği bir tür neoliberal döneme getiriyor bizi. Hala o dönemin içerisindeyiz. Ondan dolayı hani bir yandan 80'ler ve 90'lar işte teknolojik olanaklar ilerleme ama bir yandan da siyasal açıdan bir sürü karmaşanın yaşandığı daha 70'lere ve 90'lara giremedik seninle onun için diyorum.

Emre Zeytinoğlu: Postmodernizmle başlayan şöyle bir şey var. Türkiye'de mesela 80'lerin sonundan itibaren konuşulmaya başlandı ve biliyoruz ki Berlin Duvarı yıkıldı ve iki kutuplu dünya ortadan kalktı. İdeolojik çatışmalar ve de karşıtlıklar yerine yeni bir dünya siyaseti inşa edildi. Bu dünya siyaseti ne? Artık milli şuur filan yok. Ulus devlet meselesi de tartışılıyordu ve çünkü bu duygusal bir şey değildi, uluslararası şirketlerin bütçeleri devletlerin bütçelerini kat kat sollamaya başlamıştı. O zaman dünyadaki hukuk sistemi kime göre yapılacak? Devletlere göre yapılmayacak ve o zaman ulusal ve uluslararası ticaret sistemlerine göre ve şirketlerin yararına göre yapılacak ya da onların işlevleri doğrultusunda yapılacak. İşte bu yeni bir dünya sistemiydi ve biz buna küreselleşme dedik. Ulus devletler ortadan kalkarsa ya da tartışma konusu olmaya başladığı zaman bunun yerine ne ortaya çıkacaktı? Sadece şirketler değil etnik kimlikler de ortaya çıkmaya başlayacaktı. İşte Yugoslavya meselesi, hani Arnavutluk hatta Yunanistan'a kadar giden. Makedonya Yunanistan meselesinde ve bir sürü yerde gördük biz bunları. Bunlar yavaş yavaş anlaşıldı. Yani pratikte yaşanmaya başladığı zaman biz buna artık postmodern filan demedik, biz buna küresel siyaset dedik, globalizm dedik. Peki sanat ne olacaktı? 1923'ün milli şuurla ortaya çıkacak modern sanatı aydınlanma meselesinin felsefesi ya da ona ait bir estetiği üzerinden tartışılarak, devam ediyor. Bu sadece dışarı bakılarak temellük edilecek ve Hilmi hocamızın söylediği gibi içselleştirecek bir şey değil, sürekli tartışılacak bir şey. Her ortaya çıkan teknolojik durum özneyi değiştirir, özne senin artık mağara duvarına resim yapan adam olmadığı gibi işte Aristoteles'in gördüğü adam da değildir. Ortaçağ'daki adam da değildir ve aydınlanma adamı da değildir. Artık

bu, o zaman yepyeni bir bilgi rejiminde yaşayan, başka bir zihinle yaşayan, başka arzuları başka hazları olan ve sonuçta da başka bilgileri yargıları ve ahlaki olan tamamen bambaşka bir öznedir. Peki bunun sanatı ne? İşte bunun artık 1923'le falan bir alakası yok. Ulus devlet sınırları da bambaşka kriterlere bağlı ve kurumlar artık devletlerin de dışındadır. Eskiden Akademi vardı ve jüri hep oydu ve o tespit ederdi. Sonra, bu bakanlık oldu. Şimdi özel galeriler ve sanat kurumları iktidardadır. Yani kimin sanatçısıysan seni o daha kolay dolaşıma sokuyor. Bienale mi gönderecek ya da herhangi büyük bir sergiye mi? Sanat yapıtıyla bu sanatçı ve özne ve bu felsefeler arasındaki ya da siyasi dünya sistemi arasındaki bağlantılara baktığımız zaman bir kere daha aynı şeyi söyleyeyim hiç bunlarla alakası olan bir dönemde yaşamıyoruz.

Fırat Arapoğlu: Tam da burada bitirelim müsaaden olursa ve anahtar cümle şu olmalı: Tam da hiç de o dönemler gibi yaşamıyoruz ve öyle bir dönem gibi yaşamıyoruz gerçekten. Peki, ayaklarına sağlık bizi kırmadın Emre Hocam çok teşekkür ederiz. Böylece sanat tasarım söyleyişleri ikinci oturumunu da bitirmiş olduk. Çok teşekkürler herkese...

Deşifre: Dr. Öğr. Üyesi Raife Yaşar Eyiler
Redaksiyon: Dr. Öğr. Üyesi Fırat Arapoğlu

Söyleşi videosu:
<https://youtube.com/live/0289TL-uZBE?feature=share>

CUMHURİYETİN 100. YILINDA SANAT VE TASARIM SÖYLEŞİSİ 3 ÖZET

Konuk: Prof. Dr. Rifat ŞAHİNER
Moderetör: Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI

9 Kasım 2023 Perşembe Saat:15.00
Altınbaş Üniversitesi, Gayrettepe Yerleşkesi Konferans Salonu

Nurcan Perdahcı: Şimdi sayın hocam ben internette sizin özgeçmişinizi bir parça incelemeye aldığımda, sayfalar dolusu!.. Aslında biz tabi ki bu konuşmanın özünde bir özet sunuyoruz sizlere ve izleyicilerimize. Bu bağlamda günümüz ve güncel sanatla ilgili -öğrencilerinizle de birlikte aynı zamanda- pek çok kitap yaptınız. Bunların ışığında size Cumhuriyet döneminde de içeren ve günümüze kadar gelen, süreci şöyle kısaca harmanlayan sorularım var. İzninizle başlamak istiyorum. Şimdi birincisi, cumhuriyetin öncesindeki süreci kapsamakta... Cumhuriyetimiz öncesinde ülkemiz nasıl bir sanat eğitime, kültür ve sanat ortamına sahipti? Öncelikle bu soruyla söyleşimizi de açalım arzu ederim, buyurun hocam...

Rifat Şahiner: Memnuniyetle... Evet, Cumhuriyetin 100 yılını idrak ettiğimiz bu süreçte geriye dönük olarak tarihsel süreç nasıl şekillendi? Cumhuriyet öncesindeki durum nasıldı? Sanat ortamını besleyen koşullar nelerdi? Yani Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde özellikle 19. yüzyıldan itibaren bilhassa batıyla olan etkileşimlerin yoğunlaştığını gözlemliyoruz. Aslında, 18. yüzyıldan itibaren başlayan ve sarayda kısmen varlığını sürdüren, III. Selim ile birlikte oraya yüzünü dönmüş bir devlet var. Tabi ki

imparatorluk gerek askeri gerek iktisadi anlamda bir yenilenme ihtiyacı duyuyor. Hukuk sisteminde, kültür ve sanat alanında da bununla ilgili birtakım adımlar atılıyor. Ama bu tabi ki biraz seçkin bir zümre içerisinde kalıyor. Saray ve etrafında kalan bir şey... Evet, belki de 19. yüzyıl, sanatın genel olarak yani sadece Osmanlı açısından değil, Avrupa açısından da kurumsallaşma sürecinde önemli kırılmaların yaşandığı bir süreç. Çünkü bir yanıyla öteden beri Avrupa'da Kraliyetin hükümlerinde devam eden bir akademiya ve ona bağlı yürüyen bir sanat sistemi var. Burada daha çok Salon Sergilerinin egemen olduğu bir yapı var. Bu Salon Sergileri, 19. yüzyıla gelindiğinde artık eski önemini yitirmeye ve laçkalaşmaya başlıyor. Salon Sergileri giderek yerini farklı salonlara bırakıyor. Modern hayat kendi içerisinde dönüştükçe, farklılaştıkça bu yönde de özellikle galeriler ortaya çıkmaya başlıyor. Ve tabi ki kişisel sergiler ve karma etkinlikler, alternatif sergiler gündeme geliyor. Yani burada Salon Sergileri, kanonu belirleyen yegâne yer olmaktan çıkınca serbest sanat piyasası ortaya çıkıyor. Üstüne üstlük yine bu süreçte endüstri devrimi sonrasında ortaya çıkan bir başka parametre de sanayileşmenin getirdiği yeni arayışlar; Ulus devlet olma hali... Her ülkeyi bir sanayi yarışı içerisine alıyor ve dünya sergileri başlıyor. Özellikle Osmanlı'da Abdülmecid ve Abdülaziz döneminde bu etkinliklere katılım ve Batı ile temas biraz daha yoğunlaşmaya

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI

ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ
SENİ "EN İYİ SEN" YAPAR

100

CUMHURİYETİN 100. YILINDA
Sanat ve Tasarım Söyleşisi III

Moderatör:
Prof. Dr. Nurcan PERDAHCI
Güzel Sanatlar ve Tasarım
Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Rifat ŞAHİNER
Sanatçı, Akademisyen

9 KASIM, PERŞEMBE, SAAT: 15.00

YER: GAYRETTEPE YERLEŞKESİ KONFERANS SALONU

başlıyor. İlk defa bir Osmanlı Padişahı, 1867'de III. Napolyon'un davetiyle Paris'e gidiyor ve dünya sergilerini bizzat orada görmek için orada temaslarda bulunuyor. Sultan Abdülaziz oraya gittiği zaman hem ağırlanıyor hem de sanayi ve sanatla ilgili bazı örneklerle temas ediyor ki o dönemki sergide, 1867 sergisinde, Şeker Ahmet Paşa'nın bir Abdülaziz portresi de var. İlk defa bir Osmanlı pavyonunda bir portre, bir sultan portresi görüyoruz. 1850'lerden itibaren açılan dünya fuarları aslında modern sanat kurumlarının şekillenmesine de çok etki ediyor. Nitekim Venedik Bienali'nin de 1800'lerin sonunda yani 1895'te ortaya çıktığını görüyoruz. Orada da tamamen ülkeler arası bir rekabetin, sanki bir gösteri gibi düşünebileceğiniz bir etkide ortaya çıktığını düşünebiliriz. Evet, Osmanlı'ya dönersek, Saray ve çevresinde zaten öteden beri saray ressamı var. Hatta Sultan Abdülaziz'den bahsetmişken onun Pera'da çalışmalar yürütmesi için Guillemet gibi bazı gayrimüslimleri desteklediğini ve hatta onu Saray ressamı olarak da sarayına aldığını biliyoruz. Bu konuda özellikle Sanayi Nefise Mektebi'nin ilk düşünsel kırıntıları orada ortaya çıkıyor. Padişah, Guillemet'e bu konuda bir vazife veriyor ama onun ömrü buna vefa etmiyor. Daha sonra 1882 yılında bu kez bu görev, II. Abdülhamit döneminde, arkeoloji konusunda da önyak olan Osman Hamdi Bey'e veriliyor. 1882 yılında bugünkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin temelini oluşturan Sanayi Nefise Mektebi kuruluyor. Kurumun ilk müdürü Osman Hamdi Bey'in vefatından sonra eğitim, Halil Ethem Bey müdürlüğünde devam ediyor. Bu süreçte, Halil Ethem Bey hem akademide ortaya çıkan çalışmalardan hem de koleksiyonuna sonradan dahil ettiği parçalardan ve başlıklardan hareketle bir müze oluşturma fikri ortaya atıyor. Hatta bu konuyla ilgili Mebuslar Meclisi'nden de destek alıyor ve Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu olarak bilinen ve daha sonra İstanbul Resim Heykel Müzesi'nin de nüvesini oluşturan yapıtlar toplanmaya başlanıyor. O dönemde yine Pera'da sergiler var... Aynı zamanda Osmanlı Ressamlar Cemiyeti olarak bildiğimiz 1914 Çallı Kuşağı diye de adlandırılan, aralarında Feyhaman Duran, Sami Yetik, Avni Lifij, Hikmet Onat vb. birçok önemli ismin olduğu ressamlar, Şişli Atölyesi diye bilinen bir atölyede çalışmalarını sürdürüyorlar ve aynı zamanda da son halife Abdülmecit Efendi bu çalışmalarını teşvik eden bir figür... Kendisi de aynı zamanda bir ressam... Özellikle 1900'lerin başında biraz Salon Sergilerine öykünen ve birkaç yıl boyunca devam eden sergiler oluyor. Onun dışında, 1908'den itibaren faaliyetlerini yürüten Osmanlı Ressamlar Cemiyeti de 1916'dan itibaren düzenli olarak

Galatasaray Lisesi'nde Galatasaray Sergileri diye bilinen sergiler açıyor. Cumhuriyet Dönemi öncesine baktığımız zaman özellikle Şeker Ahmet Paşa'nın 1873'te son derece kapsamlı bir sergi düzenlediğini görüyoruz. Yani bir anlamda o süreçte birçoğu yurt dışına gönderilmiş "Asker Ressamlar" diye bilinen bir kuşağın temsilcilerinin yurda dönerek üretimlerini sürdürmesiyle birlikte aslında bir altyapı oluşturulmuş oluyor. Fakat bu Cumhuriyet öncesinde daha çok Saray ve belli seçkin bir çevrede kalıyor yani bu anlamda da cumhuriyetin farkı bunu giderek daha geniş bir tabana, halka indirebilme düşüncesiydi.

NP: Evet Hocam zaten hemen ikinci sorumuz da Cumhuriyetin ilanından sonra izlenen kültür ve sanat politikaları ile ilgili... Tabi ki burada müzik ve sanat alanında yapılmış büyük bir eğitim seferberliği var. Buna zaten konuşmanızın akışı içerisinde geliyordunuz. Evet, ben o araya hemen bu sorumuzu da yerleştirmiş olayım.

RŞ: Evet, yani aslında bu batılılaşma düşüncesi bir taraftan kendince belli bir altyapı oluşturmakla birlikte Cumhuriyetin getirdiği en önemli ideallerden bir tanesi de bir milli kültür politikası yaratılabilmek... Yani bu aynı zamanda cumhuriyetin kurucu değerleriyle de örtüşmeliydi. Bu da kültürel öncelleri çok iyi etüt etmekten geçmekteydi. Henüz Cumhuriyet kurulmadan önce meclisin ilk çalışmalarını yürüttüğü safhalarda, eski eserlerle ve Anadolu'daki arkeolojik buluntularla ilgili bir çalışma yapma fikri Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarını o yönde bir çaba içine sokmuştur. 1921'de açılan Eti Müzesi veya diğer adıyla Asar-ı Atika Müzesi (bugünkü Anadolu Medeniyetler Müzesi) bu yöndeki öncü adımlardan biridir.

Öte yandan Mustafa Kemal Atatürk'ün daha ateşemililerlik döneminde Sofya'daki müzik çevrelerini, oradaki gelişkin sosyal hayatı, erkek ve kadınların birlikte o cemiyet hayatındaki varlıklarını dikkatle incelediğini ve bundan çok etkilendiğini ve sanatın o üst düzeydeki etkisini bir şekilde zihninde cumhuriyetin kurucu meselelerinden birisi olarak gündemine aldığını görebiliyoruz. Atatürk, özellikle sanat alanında her yönüyle adımlar atmak gerektiğini düşünüyordu. Çünkü aslında bir toplumun ileri hamleler yapabilmesi sadece belli devrimleri gerçekleştirmesi değil, aynı zamanda sanat alanında önemli adımlar atabilmesine de bağlıdır. Atatürk bunu çok iyi etüt etmiş ve Cumhuriyetin ilanından sonra ardı arkasına sanat alanında çok önemli adımlar atmıştır. Cumhuriyet öncesinde kadınların da sanat eğitimi almaları için 1914'te kurulan İnas Sanayi Nefise Mektebi, Cumhuriyetle birlikte kadın ve erkeklerin birlikte eğitim alabildikleri Güzel Sanatlar Akademisi'ne

dönüştürülmüştür. Kadın ve erkeklerin karma eğitim alabilmeleri, Cumhuriyetin getirdiği eşitlik ilkesi ve vatandaşlık bilinci açısından son derece kıymetlidir. Cumhuriyet döneminde yurttaşların sanat da dahil her konuda eğitim almaları konusunda önemli bir seferberlik başlatılıyor. Ayrıca tarih bilinci ve yaşanan coğrafyanın kültürel mirasını, birikimini ortaya koymak adına hem arkeoloji hem de etnografi alanında çalışmalara hız veriliyor. 1927 yılında Etnografya Müzesi açılıyor. Mimari olarak Ankara tamamen baştan başa yurt dışından da getirilen mimarlar ve kent planlamacılarıyla birlikte tasarlanıyor. Bu öncü girişim içinde Vedat Tek, Mimar Kemalettin ve Arif Hikmet Koyunoğlu gibi I. Ulusal Mimarlık ekolünün önemli isimleri de var. Bu mimarların yapmış oldukları yapılar özellikle Ankara'da belli bir alanı kapsıyor ve Ulus'tan Bakanlıklar'a dek uzanan bir güzergâh oluşturuyorlar. Bu güzergâhın içerisinde aynı zamanda da sonradan Batıyla temaslara arttıkça modernist stilde binalar da yükselmeye başlıyor. Bunlar genelde I. Ulusal Mimarlık Dönemi etkisinin terk edildiği, onun yerine Bauhaus ve daha çok Kübizm ve Konstrüktivizmin birtakım etkilerinin de girdiği yapılar... Bunlar daha sonra II. Ulusal Mimarlık süreci olarak bilinen süreçte etkisini yitirmeye başlayacaktır.

Çok sesli müziğin önemli olduğunu düşünen Mustafa Kemal Atatürk bu konuda birçok ismin yurt dışına gönderilmesi ve orada eğitim almasını istiyor. 1934'te İran Şahı'nın Türkiye'yi ziyareti sırasında bir opera besteleniyor. Ahmet Adnan Saygun'un Özsoy Operası, Şah'a sunuluyor. Aynı yıl hem Necil Kazım Akses hem de Ahmet Adnan Saygun'un bestelediği operalar gösterime giriyor. Bunlar daha sonra 1930'ların başında faaliyete geçecek olan halkevleri sayesinde yurdun her yanında halka sunulmaya çalışılıyor. Böyle bir eğitim seferberliği var. 1920'lerin ikinci yarısında Orta Muallim Mektebi olarak açılan kurum (daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü'ne dönüşecek) yine o dönemde açılan Musiki Muallim Mektebi ile birlikte resim ve müzik alanlarında sanat eğitiminin yurdun her sathına yayılmasında önemli bir motivasyon oluşturuyor ve bunların meyveleri toplanmaya başlanıyor.

NP: Sayın hocam, bu arada halkla sanatı ve sanatçıyı kaynaştırma politikaları içerisinde, Yurt Gezileri ve İnkılap Sergileri yapılıyor. Sizce bu etkinlikler amaçlarına ulaşmış mıdır? En azından o dönem itibarıyla mercek altına alacak olursak...

RŞ: Evet, aslında meseleye kendi dönemi içinde bakmak lazım... Çünkü düşünün ki Cumhuriyet kurulduğu zaman ülkede okuma yazma oranının neredeyse %5

civarında olduğu söyleniyor. Bu oranlar göz önünde bulundurulduğunda, üstelik Anadolu insanının yepyeni bir paradigma, yepyeni bir kültür eksenine karşı karşıya olduğunu hesaba kattığımızda bunun içselleştirilmesi de çok kolay olmuyor. Bu bizde Batı'daki gibi çok doğalında şekillenmiş bir şey değil halk içerisinde... Dolayısıyla da bir anlamda tüm devrimler, Cumhuriyet ile gündeme getirilen bir kültür politikası olarak lanse edilince de bunun içselleştirilmesi zaman alıyor haliyle... Vatandaşların belli bir bilinç kazanabilmeleri için bunun etkin biçimde onlara ulaştırılması da gerekiyor. Her ne kadar 1920'ler gerçekten de çok önemli adımların atıldığı, az önce de bahsettiğimiz gibi eğitim anlamında önemli hamleler yapılan, çok önemli kurumların, müzelerin açıldığı bir süreç olsa da 1930'ların başında hatta 1929'da derin bir ekonomik buhran yaşanıyor dünyada... Evet, bu ekonomik kriz, kuşkusuz tüm ülkeleri etkilediği gibi ülkemizi de etkiliyor. Dolayısıyla o dönemde bir taraftan yapılan devrimlerin amacına ulaşip ulaşmadığını ve bunun vatandaşa ne kadar erişip erişmediğini, yaşanan bu ekonomik buhranın daha çok tarıma bağlı bir ekonomiye sahip olan köylü ve halka Anadolu insanına ne kadar yansıyor yansadığını anlamak isteyen Atatürk, 1930'ların başında bir yurt gezisine çıkıyor. Yurt gezisine çıktığında tabi yanında beraberinde giden birçok kişi de var. O dönemde özellikle izleyeceği politikalarda birlikte çalışacağı bütün bakanları/partilileri de yanına alarak Anadolu'yu geziyor. Ve Anadolu'daki durumun pek de iç açıcı olmadığını görüyor. Yani bir taraftan devrimlerin tam anlamıyla oraya ulaşmaması söz konusu... Öte taraftan insanlara bunun daha etkili bir şekilde gösterilmesi lazım, yapılan devrimler yeteri kadar halka yansımamış.... Evet, halkevlerinin kurulması konusunda 1932 yılında bir karar alınıyor. Yani bu aynı zamanda devletin keskin bir şekilde halkçılık politikasına geçtiği bir süreç. Türk Ocaklarının yerine Halkevleri açılıyor ve yurdun mümkün olan en ücra köşesine kadar sanat, tarih bilinci, şiir, tiyatro ve halk dersaneleri aracılığıyla okuryazarlık ve eğitim seferberliğine başlanıyor. Bir taraftan da Halkevleri yetersiz kalınca, yani köylüyü kente getiremeyince, bu sefer köylere ve mezralara kadar, daha küçük birimlere kadar inip halk odaları yapıyorlar ve halk odaları sayesinde devrimin etkilerini arttırmaya çalışıyorlar. Tabi burada önemli unsurlardan bir tanesi de sanatın etkileyici yönü... Yani sanatın belki de yapılan bu devrimleri topluma anlatmadaki etkileyici unsur olarak kullanılması meselesi... Şimdi bu belki bugünün perspektifinden pragmatik bir tutum gibi görünebilir

ama bu baktığımız zaman dönemi açısından ilginç bir şey gündeme getirmiş. Çünkü hani sonuçta hem İstiklal Savaşı'nın, kurtuluş mücadelesinin farklı biçimlerde halka aktarılması anlamında... Yani hemen işte; Halil Dikmen'in Cephane Taşıyan Kadınları, Zeki Faik İzer'in İnkılap Yolunda ya da Nurullah Berk'in Tayyareciler resimleri akla geliyor. Bu tür çalışmalar aracılığıyla hem devrimin, yapılan devrimlerin türü ve nevisi, bunun ne kadar zor koşullarda başarıldığı ve hem de aynı zamanda bu mücadelenin topyekün bir kalkınma, modernleşme düşüncesiyle her bir bireyin tek tek içinde yer aldığı bir hamle olduğu düşüncesi, Anadolu insanına aktarılmaya çalışılıyor. İnkılap Sergileri, 1933-1936 yılları arasında toplam üç yıl sürüyor. Bu sergiler belki devletin bizzat yönlendirdiği bir sergileme tarzı, bir tür sipariş gibi düşünülebilir ama birçok açıdan da az önce söz ettiğimiz süreçleri harekete geçirebilmesi anlamında önemliydi. İkincisi; Yurt Gezileri diye bilinen ve her yıl on ressamın yurdun farklı illerine gönderildiği -yaklaşık bir, sonradan iki aya kadar çıkartıldığı söylenir- etkinliklerdi. Her ressam, çalışma süreci sonrasında gittiği ilden yaklaşık on kadar resimle geri dönüyor, her bir gezi sonrasında ortalama yüz küsur iş sergileniyordu. Yurt Gezileri dediğimiz bu sergiler, diğer bir adıyla Mektepten Memlekete, aslında sanatçıların bir gazeteci gibi neredeyse yurdun en ücra yerlerine gidip Anadolu'yu tanıması; yani toplumun gerçekliğini tanımasına olanak sağlıyordu. Sonuçta hiçbir birey bu gelişme ve değişimden azade değildi. Yani herkes bir şekilde olayın içerisine dahil oluyor, dolayısıyla sanatçının burada halkla kesişmesi söz konusu oluyordu. Burada birçok anekdotan bahsedebiliriz: Bedri Rahmi'nin gidip de Anadolu'da cicimlere, kilimlere yönelirken oradaki halkla olan etkileşimi... Ve bunu çok şairane biçimde anlatması...

NP: Evet, sonraki bütün sanat yaşamını da çok etkiledi aslında...

RŞ: Hem Bedri Rahmi'nin yaşamını etkiledi hem de aslında belki de başta daha çok da 1930'larda yani daha Kübizm ve Avrupa'daki modern hareketlerle iştigal eden sanatçıların da bakış açılarında derin değişiklikler yarattı. Kaldı ki zaten şöyle bir şey de var. Kendi içinde bir farklı değişimler de yarattı bu kendiliğinden... Örneğin; D grubuna karşı Yeniler Grubu çıktı. Yeniler Grubu, özellikle Anadolu gerçekliğine dokundu. Türkiye'de Onlar Grubu'nun, Yeniler'in hepsinin gündeme getirdiği birtakım şeyler vardır. Çünkü şöyle bir çekişme ister istemez kendiliğinden ortaya çıkıyor. Yani bu bize has bir modernleşme midir? Buradaki kültür politikaları, çok entegre edilmiş, Batıdan alınmış şeyler

midir? Buranın kültürüyle ne kadar alakalıdır? Bu kültürel sentezin nasıl gerçekleştirilebileceğiz? Yani bir Picasso, Matisse mi ithal ediyoruz, yoksa gerçekten biz kendi kültürümüzle o evrensel kültürü sentezleyebilecek miyiz? Bu yönde birtakım tartışmalar olmuştur. Hatta uzunca bir süre yerellik-ulusallık- evrensellik tartışmaları biraz da kısır bir hale dönüşerek devam etmiştir. Ancak özellikle 1930'lardan itibaren daha çok Kübizm ve Konstrüktivizm yönünde, daha çok Batılı modernist hareketlere kapılmış sanatçıların 1940'lara doğru daha farklı bir çizgiye girdiklerini net bir şekilde tespit edebiliyoruz. Hatta Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatından sonra bu başlarda çokça üzerinde durulan Ziya Gökalp'in Muasırlaşmak ve Türkleşmek ile ilgili birtakım yaklaşımlarının sonraları Hasan Ali Yücel döneminde başka açılardan ele alındığını, mesela, Türkçülük meselesinin daha farklı bir şekilde tartışıldığını görüyoruz. O dönemde biliyorsunuz Hasan Ali Yücel, dünya klasiklerinin Türkçeye kazandırılması konusunda son derece önemli bir isim ve gerçekten de o döneme damgasını vuruyor. Gerçekten de orada özellikle mimaride de mesela II. Ulusal Mimarlık Dönemi başlıyor ki orada da artık giderek daha çok Selçuklu ve daha yerel mimari unsurlarla modern bir araya getirme düşüncesi ön plana çıkıyor. Artık daha sade, Kübizmin etkilerinden daha uzaklaşan bir döneme girildiğini görüyoruz. Sanki bir şekilde, 1940'larda doğal olarak belki Yurt Gezileri ile belki başka dinamiklerle bunun şekillendiğini değiştirdiğini de görebiliyoruz.

NP: Sayın hocam, aynı şekilde müzikte de bu tür çalışmalar var. Paul Hindemith ve Bela Bartok çağırılıyor ve Türk kültürünü araştırmak için Anadolu'nun dört bir yanına gidiyorlar. Evet yani bunlara bağlı olarak tabi ki resim sanatını da aynı şekilde destekleyen bir durum söz konusu oluyor. Yani hepsini dönemi içinde değerlendirdiğiniz zaman... Evet, belki halkla çok kaynaşmış olamayabilir. Çünkü hepimizin de bildiği gibi devlet eliyle desteklenen yani halkın ve toplumun kendi ihtiyaçları doğrultusunda değil de ama zaman içerisinde onların etkileriyle 1960'lara doğru eğitim kurumlarının daha da çoğalmasıyla... Şimdi oraya da geleceğiz, sizden onları da almak istiyorum ama heyecanımı mazur görün... Hemen sorumu soruyorum... Oralara da girelim... Cumhuriyetimizin 100 yıllık süreci göz önünde bulundurulduğunda sanat kurumları, sanatçılar ve sanat izleyicileri açısından ülkemizde nasıl bir değişim gerçekleşti?

RŞ: Evet aslında demin biraz bahsetmiştik kısmen yani işte Sanayi Nefise Mektebi'nin giderek günümüzdeki Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne dönüşümüne kadar 100

yılı aşkın bir süredir devam etmekte olan bir serüveni var. Bu serüven içerisinde son derece önemli sanatçıların yetiştiği adeta bir odak noktası ve zaman içerisinde bu ismini demin de andığımız bazı sanatçıların, büyük hocaların yanında, yani Çallı Kuşağının hemen ertesinde gelen, onların yetiştirdiği daha genç bir jenerasyon var. Bunların yanı sıra 1930'larda Léopold Lévy, Resim Bölümünün, Rudolph Belling ise Heykel Bölümünün başına geliyorlar ve orada özellikle o genç akademisyenleri de etkiliyorlar. En azından onların daha özgür çalışma yaratmaları adına da yepyeni bir ivme kazandırıyorlar ki o süreçten önemli sanatçılar da yetişiyor o atölyelerden...

NP: Evet, gerçekten çok büyük isimler var onların içerisinde...

RŞ: Evet yani tabi burada o serüven içerisinde savaş dönemi var. Savaşın getirdiği birtakım sıkıntılar var. Bunlar dolaylı olarak ekonomik sorun olarak dönüyor aslında ama bir de akademide bir yangın ortaya çıkıyor... O gerçekten de o süreçte büyük bir kayıp yaratıyor... Kitaplığın, birçok resmin ve birçok başka şeyin, arşivin kaybolmasına sebep oluyor. Aynı zamanda da hemen sonrasında çok partili yaşama geçtikten sonra da hemen sonrasında serbest bir sanat piyasası yavaş yavaş oluşmaya başlıyor. Özellikle bankaların ya da farklı sektörlerin sanata görece biraz daha yaklaşması söz konusu oluyor. Bu konuda bazı teşebbüsler var. Başarılı oluyorlar mı? Tartışılır!.. 50'lerdeki bazı hareketler biraz mesela Maya Sanat Galerisi'nin açılması... Adalet Cimcoz, 4-5 senelik bir süreçte ancak ayakta tutabiliyor galeriyi... Ankara'da Helikon Sanat çabası var... Ecevitlerin de yer aldığı son derece özgün bir yaklaşımla ortaya çıkıyorlar ve diyorlar ki "sadece en yeni olanı sergileyeceğiz!.." Yani o konuda da tavizsiz bir tutum sergiliyorlar. İsmail Hakkı Oygur'ın ilk galeri teşebbüsü... Yani normalde sanatçıların gidip devletin sunduğu mekanlardan başka sergi yapabilecekleri mekanlar yok. Ancak belki birtakım boş dükkanlarda filan sergi yapıyorlar. Evet yani bizim anladığımız anlamda, hani Batı Avrupa'daki galeriler bağlamında galerilerin gelmesi biraz geç oluyor. Elbette bir de o vakitler neredeyse her şey fazlaca akademiye sıkışıyor. Oradaki ölçütler adeta kemikleşmiş ve kendi içinde daha kapalı ve belli isimlerin yönlendirdiği bir ortam var. Bundan ötürü ilk defa yarışmalı bir sergi için uluslararası bir jüri oluşturuluyor. Uluslararası Sanat Eleştirmenleri Derneği'nin 1954'te İstanbul'da toplanan kongresi nedeniyle Yapı Kredi Bankası'nın düzenlediği İş ve İstihsal konulu yarışmada ilk defa Akademi dışından bir isme, üstelik bir kadına (Aliye Berger) ödül veriliyor. Bu

çok büyük bir sansasyon yaratıyor o dönemde. Daha erkek egemen, bütün ölçütleri erkeklerin belirlediği bir sistem içerisinde bu son derece manalı... Bu süreçte yavaş yavaş galeriler açılmaya başlıyor. Tabi bunların hepsi birdenbire olmuyor ama yavaş yavaş serbest piyasa biraz daha oluştuğu giderek sanırım Türkiye'deki o daha çok belli bir çevreye bağlı seyreden şeyler değişiyor. Elbette burada 1953 yılında Türkiye'deki şubelerini açan Uluslararası Sanat Eleştirmenleri Derneği (AICA)'nin öneminden de söz etmek gerekir. Bu da son derece önemli çünkü aynı zamanda, belki de bu süreci tartışırken eleştirel anlamda meselenin nerede durduğunu, kendi içinde ne denli derinleştiğini, bir ölçüde eleştiri kurumunun durumuna bakarak analiz edebiliriz. Bu açıdan sınırlı bir ortamdan söz ediyoruz. Büyük ölçüde sanatçıların yazdığı dergiler, matbuat var ama bu son derece sınırlı ortam giderek daha da zenginleşmeye başlıyor. Dolayısıyla da sonraki sürece bakarsak yani 70'lerde özellikle Yeni Eğilimler'e dair ilk teşebbüslerin başladığını görüyoruz. İstanbul Sanat Bayramı kapsamında yapılan sergiler, Günümüz Sanatçıları Sergisi'nin nüveleri oluşuyor. 1980 öncesi süreçte başlayan, sonradan oraya evrilen bir süreç var.

NP: Mimar Sinan'da da Yeni Eğilimler Sergileri açılıyor. Biraz önce söz ettiğiniz gibi...

RŞ: Akademi dışında özellikle Akademi diyorum dilimize böyle yerleştiğinden... Öyle daha yerleşik olduğu için Akademi diye ifade ediyorum. Çünkü 1982'de de ismi Mimar Sinan Üniversitesi olarak değişiyor... Onun dışında da az önce ifade ettiğimiz gibi hani Gazi Eğitim Enstitüsü'nün tüm yurt sathında kuruluşuna, harcına dahil olduğu enstitüler var. Buca Eğitim'den tutun da Bursa, Samsun ve tabi ki Erzurum Atatürk gibi yani birçok enstitünün oluşmasına zemin hazırlıyor. Evet, bu çok değerli ve sonrasında da özellikle 1955'te Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nun açılması... Sonradan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne dönüşecek olan kurumun da Bauhaus'un temel prensipleriyle açılıyor oluşu... Belki de biraz Walter Gropius'un felsefesiyle de çok ilintili bir eğitimle, kurucu unsurlar da böyle bir müfredat oluşturuyorlar. Ve daha sonra Marmara Üniversitesi'nin özellikle 90'larda da ileri bir atılım içinde olduğunu gördük. Trienaller, sanat ortamı için son derece destekleyici ve zenginleştirici oldu.

Ayrıca 1975'te kurulan ve sonradan YÖK ile Dokuz Eylül Üniversitesi'ne dönüştürülen Ege Üniversitesi bünyesinde o dönemde yürütülen sanat eğitimi girişimini de anmak yerinde olur. Orada izlenen müfredat, Akademi'deki gibi atölye sistemi gibi değil de daha çok da her yıl farklı bir

hocayla devam eden, teorik ve uygulamalı derslerin daha dengeli dağıtıldığı bir sistem olarak işliyor. Bu da özellikle sanatın kuramsal açıdan da belli bir denge içinde ele alınmasına olanak sağlıyor.

1980'lerle birlikte İstanbul Kültür Sanat Vakfı ve bienallerin yarattığı etki oldukça önemli... Bienallerin gündeme gelmesiyle, İstanbul Bienalleri ile birlikte aslında biraz postmodern bir süreci daha belirgin bir şekilde duyumsuyor olduk. Hem temalar açısından hem tartışmaya açılan konular ve yaklaşımlar açısından, hem mekanların kullanımı açısından, hem de tarihe bakış açısı ya da tarihi yeniden okumak/anlamlandırmak açısından yeni bir sürece girdik. Aslında bir anlamda neo-liberal politikalarla, 1980 sonrasında ülkenin yöneldiği o politikalarla küreselleşmenin etkileri belirgin biçimde yaşanmaya başladı. Biraz da müesseselerin, kurumların da kendisini belki de küresel diğer paydaşlarla ilişkiye geçerek konumlandığı İstanbul ön plana çıkıyor. Bu süreçte baktığımız zaman Cumhuriyetin kuruluş süreciyle gündeme gelen kültür hamlelerini belli bir süre boyunca hep Ankara merkezli tartışırken sonraları bunun giderek ağırlıklı olarak İstanbul'a kaymaya başladığını, İstanbul'un hem sanat ortamı açısından hem de uluslararası finans sektörü açısından giderek önemli bir cazibe ve kültür merkezine dönüştüğünü görüyoruz. Bu anlamda da İstanbul'un 2010 yılında "Avrupa Kültür Başkenti" olması da sanki bunu taçlandıran bir şey oldu. Evet, tabi küreselleşme ve kent ilişkisi ya da bienalizm meselesi ayrı bir tartışma konusu... Ama 1980 sonrasında, özellikle Uluslararası İstanbul Bienali, dünyadaki bienaller arasında giderek kendince daha ciddi bir yere oturdu. Bunun getirmiş olduğu etkiler kuşkusuz sanat dünyasında günümüz sanatını anlamak, onunla ilişkiye geçmek anlamında son derece elverişli bir zemin oluşturdu. Bu yönde bir izleyici oluştu, genç sanatçılar bu yönde bir motivasyon oluşturdular ve kurumlara da bu yönde bir etkisi olduğunu belirtmem gerekir.

Çağımız sanatının gündeme getirdiklerine kayıtsız kalamayacağımız bir evreye girdik. Bu sanat kurumlarını da sanat eğitimini de derinden etkiliyor. Eğer bu değişimle ilişki kuramazsak, eğer günümüzdeki yaklaşımlara büsbütün sırtımızı dönmüş isek, eğer bunlarla alakadar değilsek, hala belli ezberleri, belli kural ve ölçütleri takip ediyorsak, köhnemiş bir bakış açısına sahipsek, zaten sistem kendiliğinden bizi ekarte ediyor ve bize onunla ilişkiye geçme malzemeleri ve süreçleri sunuyor. Bu anlamda da belki şunu söyleyebilirim: Bu gerçeklik, bizi hem günümüzde neyle karşı karşıya olduğumuzu daha

başka türden kavramaya yöneltiyor, hem de bununla ilgili ne yapabileceğimizi düşünmeye sevk ediyor.

NP: Çok teşekkürler!.. Çok güzel ve özet bir açıklama oldu!.. Gerçekten sorunun tam karşılığı!.. Çok teşekkür ederiz. Sayın hocam, bir sorumuz daha var. Bugün çağdaş sanat ortamını etkileyen en önemli dinamikler sizce nelerdir?

RŞ: Kuşkusuz küreselleşme!.. Çünkü az önce de bahsettiğim gibi bienaller de küreselleşmenin bir tezahürü... Çünkü şehirle ilişki kuruyor. Aynı zamanda da bienal demek o şehrin tüketilmesi de demek... Evet, bütün şehrin bir gösteriye dönüştürülmesi... Burada bir şeyi anımsamak ilginç olacaktır. İstanbul, kültür başkenti olduğu dönemde, etkinliğin başlığı da suyu; Sahne Senin İstanbul!.. Şimdi, sahne senin İstanbul dendiğinde, sanki bir gösteri sanatçısının kendi performansını göstereceği bir alan/ bir sahneden bahsediliyor gibi geliyor bize!.. Bu anlamda da sahne ve mekan olarak İstanbul'un sanatla olan ilişkisi giderek belli rotaları, güzergahları kendiliğinden şekillendirir hale geliyor. Sadece bienalin dokunduğu mekanlar değil... Kaldı ki bienalin dokunduğu mekanlar da bir süre sonra kıymetleniyor ve onlar da kendi içinde çağdaş sanatın sergileme alanlarına dönüşüyor. Mesela tıpkı; Tütün Deposu gibi... Ya da işte bugünkü İstanbul Kültür Sanat Vakfının binası; Deniz Palas gibi... Bunların hepsi bienal mekanlarıydı ve daha sonra alternatif alanlar olarak izleyicinin giderek tarihi yarımada dışarıya çıktığı ve İstanbul içinde farklı farklı yerlere, rotalara doğru bir hareketlilik yarattı. İstanbul Bienalinin şehirle olan ilişkisi önceleri tarihi mekanları göstermek iken zamanla farklı bir açılıma yöneldi. Bilhassa 9. Uluslararası İstanbul Bienali'nden itibaren etkinliğin daha çok İstanbul'u bir bütün olarak görmeye ya da göstermeye, izleyiciyi bir şekilde orayla alakalandıran bir güzergâh tarifi yaratmaya çalıştığı dile getirildi. Bu bir anlamda küreselleşmenin gündeme getirdiği bir yaklaşım ve sadece bienal değil, ona eşlik eden başka bir dizi etkinliği de kapsıyor. Şimdi aslında bunun içerisine sanat ve tasarım fuarları vb. de ekleniyor. Tarihsel olarak, ilişkisel olarak ve buna bağlı yan sergiler, paralel sergilerle farklı farklı etkinlik biçimleri ortaya çıkıyor. Bu, izleyiciyi ister istemez kentle zaman geçirme ama aynı zamanda kentli yaşarken ya da burada sanatla ilişki kurarken onu farklı şekillerde tüketmeye de yönlendiriyor. Ama hepsinin ötesinde tabi ki çağdaş sanat ortamından bahsediyorsak bunun olumlu yönlerini de zaten tüm zenginliği içinde anlamamız gerekiyor. Evet, çünkü çağdaş sanat ortamı aynı zamanda birçok farklı temsil tarzının ortaya çıkmasına önayak oluyor. Bu açıdan baktığımızda, çağdaş sanat

ortamı birbirinden farklı kaynak ve kökenlerden gelen, belli bir akışa eklenilen bir dizi ilişkinin yorumlanmasında da önemli bir görünürlük alanı yaratıyor.

NP: Sayın hocam, sanat ve tasarım alanlarında yapılan eğitimlerin geleceği için ne gibi önerileriniz var? Bunları merak ediyoruz. Son sorumu da böyle sormuş olayım size.

RŞ: Aslında bunu geçenlerde başka bir etkinlikte de konuşma imkânı bulmuştum. Bir de ekstra bir durum olarak bunu zikretmek istiyorum. Hatta pandemi sürecinin de getirdiği ekstra başka şeyler var. Yani, bizim çevreyle, kendimizle, hayatla kurduğumuz ilişkide son derece önemli bir zaman dilimiydi, yepyeni deneyimler yarattı. Evet, artık eğitimin sadece okula gidip bizzat derslikte ders dinlenerek izlenen bir süreç olmadığını daha etkili biçimde deneyimledik. Çevrimiçi mecralar, tüm zenginliği içinde izlenebilir hale geldi. Farklı bilimsel ve sanatsal etkinlikleri online olarak takip ettik. Bunun potansiyelinin alabildiğine arttığı, zenginleştiği bir süreçten geçtik. Üstüne üstlük bugün artık sanat eğitiminin köhnemiş, klişeleşmiş kalıplarla sürdürülebilir olmadığını biliyoruz. Çünkü araçlar çok değişti... Dünyanın yapısı çok değişti... Küreselleşmeden bahsediyoruz ve her şeyin baş döndürücü bir hızla dönüştüğü, farklılaştığı bir süreçten söz ediyoruz. Burada iletişim, internet ve yeni medyanın sunduğu imkanlar var. Bizim düşünme biçimlerimizde büyük değişimler yaratan, bizim sanat yapma tarzımızda büyük değişimler yaratan araçlar, mecralar var. Evet, bu mecralar bizim kayıtsız kalamayacağımız kadar hızlı bir biçimde bir iletişim ve etkileşim alanı doğuruyor ve bundan istifade etmeyen bir sanat tarzı/ formasyonu, aslında günümüz dünyasının yani yaşamın bizden beklediği etkileri karşılayamıyor demektir. Yani, eski ezberlerin, disiplinler tanımlamaların ve bunun içine sıkışıp kalmış yaklaşımların artık çok da geçer akçe olmadığı bir süreçten geçiyoruz. Öte yandan günümüzde gerçekleştirilen çağdaş etkinliklerde en çok gördüğümüz şeylerden birisi de yapıtların yanlarına iliştilmiş metinler... Evet, bunlar eğer yapmacıklı bir şekilde sonradan oraya yerleştiriliyorsa...

NP: Evet, yama gibi!..

RŞ: Bu yaklaşım farklı açılardan tartışılıyor. Mesela deniyor ki bazen: "...çok konuşkan metinlerle karşılaşılıyor!... Çok çetrefilli, çok süslü, afili metinlerle karşılaşılıyor!... Ama işlerin kendisinde öylesine bir gerilim ve etki yok!" Bu, haklı bir eleştiri olabilir gerçekten de... Çünkü çalışmanın kendisi bir şekilde bize o ilk etkisini verebilmelidir. Çünkü hep şunu söylerim ben: "Metin bir biçimde çalışmanın kavramsal kodlarını sunuyorsa bile, bizi onunla bir şekilde

ilişkiye geçiriyorsa bile, onu izah eden bir şey değil!... Yani, bir işe yazılmış bir mektup değil bu!... Metin, bu anlamda işi baştan sona açıklayan bir şey olamaz. Sonuçta o (yapıt) kendi başına bir deneyimdir. O deneyim, kendi içinde bize yeterli bir şey sunamazsa, bizi o hesaplaşmanın içine alamazsa ve metinden medet umar hale getirirse tek başına... O zaman orada bir şeyler eksik olabilir. Eğer kavramsal olarak çalışıyorsak da o kavramın oraya sonradan yapıştirilmesi yerine, o kavramın daha en baştan, daha o iş gerçekleştirilirken, bunun bütün o kuramsal/ düşünsel çilesini de beraberinde götürmesi gerekir. Tabi dolayısıyla da bir sanat eğitimcisi olarak benim izlediğim yol budur. Kendi açımdan söylersem; bir işin metninin, o işin kendi dayanaklarına, işin gerçekleştirilme sürecine gerçek anlamda eşlik etmesidir. Ona dair okumaların sonradan yapıştirilmiş şeyler olarak ele alınması değil... Evet, bir de burada şunu anmak istiyorum: Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Sanat ve Tasarım Fakültesinin de özgünlüğünü, kuruluş felsefesini burada zikretmem lazım. Çünkü kuruluş amacı 1990'ların ikinci yarısında tam da disiplinlerarası bir ilişkiyi müfredatta ortaya koyabilmek, sanat disiplinlerinin birbiriyle olan ilişkisi kadar diğer disiplinlerle de yani bir mühendislik okulunda, bir teknik üniversitede bunun nasıl olabileceğini öngörmesi anlamında -yani bunun ne kadar olabileceğini olamadığı ayrı bir konudur ama- bunu öngörmesi anlamında son derece özgün ve günümüzün gereksindiği bir sanat müfredatı ortaya koydu ve öncü bir girişimdi. Bu anlamda, özellikle bu tutumu, bu kavrayışı anmak gerekir. Dolayısıyla da aslında günümüzde kurumlarımızın da çağdaş sanatın gereksindiği şekilde yeniden yapılandırılması gerekiyor.

NP: Söyleşimizi kabul ettiğiniz ve bize çok büyük katkılar sunduğunuz için çok teşekkür ediyoruz sayın hocam!..

RŞ: Ben teşekkür ederim davet ettiğiniz için... Sağ olun!..

NP: Sağ olunuz!.. Peki, teşekkürler!..

Deşifre: Doç. Dr. Hülya Toksöz Şahiner

Redaksiyon: Doç. Dr. Hülya Toksöz Şahiner

Söyleşi videosu:

<https://youtube.com/live/Fx0mVN8ramU?feature=share>

CUMHURİYETİN 100. YILINDA SANAT VE TASARIM SÖYLEŞİSİ 4 ÖZET

Konuk: Prof. Dr. Sabri ÖZAYDIN
Moderatör: Doç. Dr. Cüneyt GÖK

16 Kasım 2023 Perşembe Saat:15.00
Altınbaş Üniversitesi, Gayrettepe Yerleşkesi Konferans Salonu

Cüneyt Gök: Saygıdeğer konuklarımız hepimiz hoş geldiniz. Filmle ilgili birazdan sohbet edeceğiz ama önce üniversitemize dışarıdan gelen ve hocamızı yeterince tanımayan konuklarımız için Prof. Dr. Sabri Özaydın hocamızı biraz daha tanımak adına kısaca eğitim hayatını, sanat ve sinemayı neden seçtiğini sorarak başlamak istiyorum.

Sabri Özaydın: Çok genel başlayalım, sanat yetenek gerektiren bir öge malum. Yani herkes sanatçı olmayı istemiyor ve de yeltenmiyor. Sanatsever bir ortamda büyüdüğüm için ben hep bir şeyleri anlatma derdi, bir şeyleri paylaşma derdi olan bir insandım. Kendi kendime skeçler yazar, fıkraları değiştirir, birkaç arkadaş bulur, onları aileye oynardım. 8 yaşında bir müsamerede sahneye çıktım. Lisede fen okudum ama hep sanatla ilgilendim. Tiyatro kolu başkanlığı yaptım 2-3 yıl, oyunlar sahneledik. 16 yaşında Cahit Atay'ın pusuda oyununu oynadık, ben sahneye koydum. Arkadaşlarımı ikna ettim ve birlikte köylere gidip -o zaman elektrik olmayan köyler vardı hala- gemici fenerleri ve lükslerle insanlara köy meydanında oyunlarımızı sergiledik. İcinizde böyle bir ateş, böyle bir aşk yoksa

kalkıp bunları yapmazsınız. Yani sizin derdiniz değil diye düşünürsünüz. Sonra konservatuvarda oyunculuk okudum. Oyunculuk yapmaya başladım, sinemayla tanıştım ve sinema çok daha cazip geldi. Henüz o zaman Türkiye'de sinema eğitimi yoktu. Araştırdım ve 1973 yılında çalışarak okumak üzere Almanya'ya gittim ve Almanca öğrendim. Münih Sinema Televizyon Üniversitesi'ne kabul edilen ilk Türk oldum ve yaklaşık 12 sene orada yaşadım. Hep bizi anlatan filmler ürettim. "Biz" derken, başka kültürlerden gelen insanları anlatmayı ve onların da birer özgür birey olduklarının altını çizmeyi görev bildim, dert edindim. Hala da insan öyküleri anlatmayı sürdürüyorum elimden geldiği kadar.

C.G: Peki hocam, ben sizin öğrenciniz olma şansını yakalayalı 33 yıl olmuş. Ardından da yüksek lisans ve doktora birlikte olduk, danışmanımınız. Şimdi sahada öğrencilerle birlikte olmak, onlara yol gösterici olmak ve eğitim içinde üretim ilkenizi, ben biliyorum ama bunu biraz daha açarsak, bu kadar senedir uyguluyorsunuz. Öğrencilerle olmak ve üretmek üzerine konuşalım isterim.

S.Ö: Yan taraftaki ekranda, niye "üretim içinde öğretim ilkesi sanat eğitiminde doğrudur" unkanıtlarımızla videoda görülüyor. Halfeti'de Cüneyt Hoca'nın "İşini Severek Yapanlar" filmini çekerken öğrencilerimizle

CUMHURİYETİMİZİN
100. YILI

100
YIL
CUMHURİYET
KURULUŞU

★

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA

Sanat ve Tasarım Söyleşisi IV

ZAMANIN ÖTESİNDE: MUAZZEZ İLMİYE ÇIĞ BELGESELİ GÖSTERİMİ

Moderatör:
Doç. Cüneyt GÖK
Sinema Televizyon
Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Sabri ÖZAYDIN
Sinema ve Televizyon Bölümü
Öğretim Üyesi

Muazzez İLMİYE ÇIĞ
Sümerolog, Bilim İnsanı,
Tarihçi

16 KASIM, PERŞEMBE, SAAT: 14.00

YER: GAYRETTEPE YERLEŞKESİ KONFERANS SALONU

birlikte çalışıyoruz. Sanat heyecanı paylaşmaktır. Bir şey öğretmekten çok, duyduğumuz heyecanı öğrencilerimizle paylaşırsak, öğrenmesi gerektiği şeyi çok daha motive olmuş olarak öğrenebileceğinin bilincindeyiz. Onun için de sanat eğitiminde üretim içinde öğretim kaçınılmazdır. Bu ilkeyi Türkiye'ye döndükten sonra Marmara Üniversitesi'nin Sinema Televizyon Bölümü'nün kuruluşunda yer alıp, ondan sonraki tüm girişimlerde, çalışma yaşamım boyunca her açtığımız kurumda, üretim içinde öğretim ilkesini koruduk. Sanat eğitimi başka türlü olmamalı bence. Üreteceksiniz ki öğrenmeye çalıştığınız şeyleri içselleştirin, onunla kişisel ilişki kurabilin. Aksi takdirde o size ait bir bilgi olamaz ve kullanamazsınız, yabancı kalırsınız. O nedenle de üretim içinde öğretim çok önemli. Sanat eğitimi özgün bir eğitimidir ve o eğitimi veren insanların özgünlüğü de önemlidir. Bu özgünlük öğrencilere de bulaşır ve bu sayede bir kurumsallaşma da gerçekleşir. Ne yazık ki zaman içinde sanatı da kimliksizleştirdiler, yok ediyorlar. Tüketim ekonomisinin en çok korktuğu öğelerden biri sanat, sevgili arkadaşlar. Çünkü sanat insanların yaşamına anlam arayan bir alandır ve bu anlamı arayan insan sorgulamaya da başlar. Sorgulamak ne demek? Niye, neden, niçin ve hangi gerekçeyle ben sömürülüyorum, kullanılıyorum sorusunu irdelemek! Bu da tehlikeli bir şey. Bütün dünya şimdi sanatı değiştirmek, metalaştırmak ve yok etmek için el birliği yapmışçasına yol alıyor. Buna direnmek durumundayız. Hep birlikte bu bilinci kavrayıp, bu dayatmaya direnmek durumundayız. Yoksa mekanikleşeceğiz ve içinde anlam barındırmayan yaşamlar sürmek zorunda kalacağız. Biraz sivri dilli bulabilirsiniz bu konuşmalarımı, ama inandığım için bunu bu kadar rahat söylüyorum. Çünkü yaşayarak görüyorum ki yalnızca Türkiye'de değil, bütün dünyada bu eğilim var, ne yazık ki.

C.G: Peki hocam ben şimdi küçük bir şey paylaşmak istiyorum Marmara Üniversitesi dediniz o günlerle ilgili. "Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampüsünde Sinema Televizyon Bölümünde Dziga Vertov'un 'Sine-Göz' kuramını işlediğimiz gün benim bakışıma ne kadar yakın olduğunu hissetmiştim. John Berger'in Görme Biçimleri'nin açtığı ufuklarda dolanırken, sınıfları ayıran ince kontrplak ardındaki sınıfta dersi dinleyip aynı anda karanlık ve soğuk odada (karanlık odada yani fotoğraf baskısı için) kontrastı düşük fotoğraf baskıları yapardık. O tarihi binanın çatı katında esen rüzgarları dindirmek için ahşap doğramaların açık yerlerini kağıtlarla tıkar, ortada kurulu sobanın etrafında yüzümüz sıcaktan kızarıırken sırtımız ve ayaklarımız donardı.

Her gün birkaç odun getirirdik evden. Bir de eski yazlık sinemalara giderken yanımızda götürdüğümüz minderler gibi ayaklarımızın altına paspas ve strafolar koyardık. Gerçekten de tüm bunlar bilmediğim bir dünyayı, farklı bir gerçekliğin kapısını açmıştı. Bölümümüzde bir adet kamera vardı onu da kullanmaya sıra gelmiyordu. Yıllar geçti. Teknoloji öngöremediğimiz birçok şeyi hizmete sunup, sözde hayatımızı kolaylaştırıyordu ama bir yandan da üretimde var olması gereken ruh da kaybolmaya başlamıştı. Yani geldiğimiz nokta bu.

S.Ö: Marmara Üniversitesi'ndeki sinema televizyon bölümünün fiziki koşullarından söz etti Cüneyt Hoca. Türk sineması üzerine yazdığımız ortak kitaptaki bölümü okudu şimdi. Evet, yerimiz, yurdumuz, teknik olanaklarımız yoktu, ama yüreğimiz vardı ve o yürekle işleri bir yerlere taşımaları da becerdik ki, şimdi işte oturup sinema eğitmenleri olarak bunları konuşabiliyoruz. Nerelerden nerelere.

C.G: Tabii şimdi bu teknolojik gelişmeler ve bizim bir şekilde ulaşmamız sonrasında öğrencilere bakıyorum. Ben böyle bir malzemeyi bulsam bütün gün buradan çıkmam ama biz işte ancak sınav döneminde bir hareketlilik görüyoruz. Kimseyi eleştirmek istemem ama karşılaştırma yapabilmek için bu satırları okudum. Hocam az önce size sorarken, yıllardır akademik ortamın içerisindeyiz, kurucu dekanlıklar ve bölüm başkanlıkları yaptınız. Sanata bakış açısının nasıl değiştiği ile ilgili soracaktım ama siz zaten biraz açmış oldunuz.

S.Ö: Belki oraya bir ekleme yapalım. Sinema okuyan öğrencilerimize 1. sınıfta hep sorduğumuz soru, neden sinemayı yeğlediniz? Bir diğeri de neden Altınbaş Üniversitesini yeğlediniz? Arkadaşlarımızın hemen hepsinden aldığımız yanıt "Çünkü burada sanat, üretim içinde öğretiliyor." özeti vardı. Güzel sanatlarda eğitim görmenin anlamı gerçekten üretmek ve de şakacıktan değil gerçekten sonradan yayınlanacak filmleri birlikte üretmek öğrenmek.

C.G: Başta izlediğimiz belgeselin çekim aşamalarıyla ilgili ya da eklemek istediğiniz şeyler varsa onları da paylaşalım.

S.Ö: Gelen arkadaşların, yani şimdi burada birlikte öğrenim yaptığımız arkadaşların temel derdi üretim yapılan ve sanatsal yaratıcılığın irdelendiği bir bölümde eğitim görmek isteği. İletişim

fakülteleri bu anlamda yine Radyo Sinema Televizyon adı altında eğitim veriyorlar ama eğitimleri daha kuramsal. Uygulama olanağı çok daha az. Dijital teknolojinin bu olayı çok daha kolaylaştırmış olmasına, çok daha edinilebilir kılmış olmasına rağmen, oralarda uygulamalı eğitim verilemiyor.

S.Ö: Sorularınız varsa birlikte tartışalım, konuşalım isterseniz.

Öğrenci: Hocam merhaba. Ben Takı Tasarım bölümünden okuyorum, bir soru soracağım. Mesela yurt dışında üniversitelere baktığımızda genelde üniversitelerin bir kimliği oluyor, öğrenciler de o kimlik üzerinden tercih yapabiliyor. Türkiye'de bence üniversitelerin bir kimliği yok. Bu ne kadar sakıncalı? Bu konuda sizin düşüncelerinizi almak isterim.

S.Ö: Çok önemli! Çok doğru bir noktaya değindiniz, teşekkür ederim. Sanat kimlik demek. Her sanatçı bir kimlik, kişilik demek. Dolayısıyla siz öğretimin özünde her bir öğrenciye o kişiliği geliştirebilme şansı vermezseniz zaten sanat yapamazsınız, o kişilik oluşamaz. Buna bütüncül olarak baktığımızda bu tür kurumların ekolleşmesi gerekir. Sanat akademileri, üniversite sistemi içine dahil edilince özgün kimliklerini yitirdiler ve kimliksizleştirildiler. Sizin de dediğiniz gibi, bu kimliğin oluşması neredeyse bilinçli olarak engellendi bence. Ben bunu hiç sakınmadan, çekinmeden, böyle düşündüğüm için böylece paylaşıyorum. Bu kimliği bizlerden esirgedikleri için de sanat artık eziyet çekiyor ve hatta can çekişiyor. Oysa ne diyor büyük kurtarıcımız "Sanatsız kalmış bir ulusun yaşam damarlarından biri kopmuş demektir.". Sevgili arkadaşlar sanatsız kalırsak kötürüm kalırız, beyinsiz kalırız. Yaşama bakışımız değişir, yaşamla kurduğumuz ilişki yok olur. Bu toplumları ayınlattırmak, kimliksizleşmek için atılan bir adımdır ve bütün dünyada bu adım bilinçli olarak atılıyor. Buna karşı bilinçlenmeli ve gerçekten direnmeliyiz. Başka şansımız yok. Kusura bakmayın neredeyse öfkelenir gibi söylüyorum çünkü öfkeleniyorum da aslında. Çünkü sessiz kalınamayacak kadar ciddi ve önemli bir konu bu, sevgili arkadaşlar.

Konuklar: (alkış sesleri)

S.Ö: Sanıyorum burada noktalıyoruz söyleşiyi. Şimdi birlikte doğaçlama müzik yapalım mı, ister misiniz?

Konuklar: İsteriz!

S.Ö: Tamam o zaman müzik çalıştayına hazırlık yapalım.

Deşifre: Arş. Gör. Hakan AKTUĞ
Redaksiyon: Dr. Öğr. Üyesi Raife Yaşar Eyiler

Söyleşi videosu: <https://youtu.be/2x5FnueqIB4>

ALTINBAŞ
ÜNİVERSİTESİ
SENİ "EN İYİ SEN" YAPAR

CUMHURİYETİMİZİN
100. YILI

